לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ה', ל' בשבט תשמ"ח, 18 בפברואר 1988 / שנת מ"ח מס' 13577 / המחיר 1.20 ש"ח כולל מע"מ

פיחות ופיקוח על המחירים — חלק מהמרכיבים של עיסקת־חבילה חדשה

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

עיסקת־חבילה חדשה הולכת ונרקמת בין הממשלה, ההסתדרות והמעסיקים הפרטיים. מזכיר ההסתדרות, ישראל קיסר, ושר האוצר, משה נסים, אמורים להיפגש בשבוע הבא לדיון על הסכמי השכר החדשים, ומעריכים ששיחות אלה יהוו תחילת הדרך של המו"מ על עיסקת־חבילה אשר תכלול פיחות, עיקור השפעותיו מתוספת היוקר והמשך פיקוח על המחירים.

יתכן שגם נושאים כמו הריבית ויישום המלצות ועדת ששינסקי, ייכנסו לדיונים על (סוף בעמוד 4)

אלמונים חטפו אמריקני — סגן מפקד או"ם בלבנון

סא"ל ריצ'ארד היגינס נחטף, עת שנסע בכביש החוף בין צור לנקורה ■ חוטפי עובדי אונר"א הבכירים מאשימים אותם בריגול

מאת כתבי רויטר ואי.פי.

צור. — סגן מפקד מטה המשקיפים של האו"ם נחטף אתמול בדרום לבנון במארב שאורגן היטב — מסרו קצינים של מטה המשקיפים.

קצין הנחתים, סא"ל ריצ'ארד היגינס, מחיל הנחתים של ארצות הברית, נחטף בעת שנסע בכביש החוף בין צור לנקורה. תוקפיו בדקו את זהותו על התג המוצמד למדיו (סוף בעמוד 4)

בריה"מ מצטרפת ליוזמת שולץ

כך מסר מרפי לשגריר ישראל, משה ארד ■ שמיר: אני אשכנע את שולץ ■ פרס: שליחות שר־החוץ האמריקני צופנת בחובה הפתעות ■ ערפאת קורא ל"אזרחי ישראל" להכיר בפלשתינים

מאת מנחם ענברי, בצלאל עמיקם, ארנון יפה, אורי הורוביץ, כתב „על המשמר" בארצות הברית וכתבי הסוכנויות

בריה"מ הסכימה עקרונית עם מגמותיה העיקריות של יוזמת השלום של השר שולץ — מסר שלשום עוזר מזכיר המדינה, ריצ'ארד מרפי, לשגריר ישראל בארצות הברית, משה ארד.

לדבריו של מרפי, הביעה בריה"מ רצון להשתתף בתהליך השלום תוך שיתוף פעולה עם ארצות־הברית.

עוד הוסיף מרפי, כי סוריה מגלה אמנם חשד מול היוזמה האמריקנית. אולם לא סגרה את הדלת בפניה. ירדן, אמר מרפי, בהחלט מעוניינת. (סוף בעמוד 4)

אגו"י תחרים את חב"ד

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

אמש בשעה מאוחרת, קיבלו כל סיעות אגודת ישראל את תנאיו של הרב שך, אשר תבע להחרים את חב"ד ולנתק איתה כל קשר. ההסכמה התקבלה לאחר התייעצות בתוך סיעת הרב גור אשר קיימת קשרים עם חב"ד.

בכך הושלם ההסכם הפנימי בתוך אגודת ישראל, והוא יזכה עתה גם לברכת הרב הקשיש, אליעזר שך, וימנע את פרישת סיעת לורנס מאגודת ישראל.

(על האיום של הרב שך – ראה בעמוד 4)

ויליאם היגינס, סגן מפקד כוח או"ם בלבנון, שנחטף אתמול. (צילום: אי.פי)

„אלות נווה איתן" בצה"ל אינן נשברות

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

כוחות צה"ל בשטחים החלו להצטייד בימים האחרונים באלות עשויות מפלאסטיק קשיח. האלות, בצבע לבן, מיוצרות עבור צה"ל במפעל הפלסטיק של קיבוץ נווה איתן. אורכה של האלה החדשה כ־60 ס"מ וקצה אחד שלה מחוספס כדי לאפשר (סוף בעמוד 4)

משטרת מוסקווה חוקרת איך פרצה הדליקה בשגרירות ארצות־הברית בעיר

כבאי מוסקווה בעת כיבוי השריפה בבניין שגרירות ארה"ב. (צילום: אי.פי.)

מאת כתבי רויטר ואי.פי

מוסקווה. — דליקה פרצה אתמול בשגרירות ארצות הברית במוסקווה בקומה לא מאוכלסת. איש לא נפגע ולא נגרם נזק לאיזור המשרדים של השגרירות. 150 אנשי צוות השגרירות והאורחים בבניין פונו.

מקורות בשגרירות ארצות הברית במוסקווה מסרו, כי הדליקה פרצה בקומה החמישית של הבניין, בצד הפונה אל החצר. אנשי סגל השגרירות שטוננו נעלו לפני כן את הכספות ואת ארונות התיקים. האש כובתה כ־45 דקות לאחר שפרצה.

הכבאים הסובייטים עברו כל הזמן תחת ליווי של אנשי סגל אמריקנים.

דובר בשגרירות ארצות הברית במוסקווה אמר, כי טרם הוכרזה הסיבה לדליקה.

משטרת מוסקווה פתחה בחקירה לגילוי נסיבות הדליקה.

חברים בוועדת ששינסקי רוגזים על תגובת ראשי האוצר למסקנותיהם

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

חברים בוועדת ששינסקי ביקרו אתמול בחריפות את תגובתם של ראשי האוצר להמלצה להטיל מס על רווחי הון בבורסה.

חלק מחברי הוועדה הביעו את אכזבתם נוכח התגובה הלא רשמית של האוצר, כפי שנוסחה ע"י סגן השר, עדי אמוראי, ומנכ"ל המשרד, ויקטור מרינה. אמוראי ומרינה תקפו (סוף בעמוד 4)

השוואה מקוממת

תשגריר הנורווגי בישראל, טורליב אנזה, חזר בו אתמול מן ההשוואה בין הכיבוש הנאצי לבין הכיבוש הישראלי בשטחים וטען, כי דבריו לא הובנו נכונה בגלל קשיי חשפה. ייתכן, כי על־ידי הודעה זאת בוטלה תקרית דיפלומטית, אך לא ניתן למחוק את חרושם הקשה שעוררו הדברים שיוחסו לשגריר, שעל פי הפרסומים בעיתונות מצא לנכון להציג את החיילים הישראלים כאכזרים יותר בהתנהגותם מן החיילים הגרמנים בעת הכיבוש בנורווגיה. עצם השוואה כזאת מעוררת פלצות אצל הישראלים, בניחם של מיליוני היהודים שהושמדו על־ידי הנאצים.

עתה מתברר, כי תשגריר הנורווגי עצמו היה אסיר במחנה הריכוז טבטולד, וכי עשה בזמנו לחצלת היהודים. אי אפשר, איפוא, להאשים אותו באנטישמיות. ואם היתה לו פליטת־פה כה חמורה מן הראוי לדחות אותה בשאט־נפש, אך עם זאת חובה לבחון את הרקע להשמעת השוואות נוראות כאלה.

נראה, כי אנו לא מודעים די הצורך כיצד מצטיירת חיים ישראל בעיני זרים. מה שמכונה בשפה חשמית כאן כ„חריגים", מוצג בעולם בתמונות גדולות ומזעזעות על מרקעי הטלוויזיה מדי יום. הסיפור המזעזע של קבורת ארבע פלשתינים בעודם חיים בתוך מצבורי עפר, לא ניתן לחסבר שינית את דעתם של צופים בנורווגיה ובארצות־הברית. דברי הסתייגותו־אזעקתו של אלוף פיקוד המרכז, עמרם מצנע, כי „דבר כזה לא יכול לקרות בצה"ל", אינם משכנעים, שכן הדבר אומנם התרחש. האלוף מצנע אומר עתה, כי „האירועים בסאלם הדליקו נורות אדומות בצה"ל", אך לנו נראה, כי היו סיבות טובות לכך שנורות אלה יידלקו לפני שבועות מספר. העיתונות מלאה דיווחים על התעללות חיילים בילדים, על שבירת עצמות, גם לא בעת פיזור התפגנות. „קיר המכות" ברמאללה ומכות דמים שהונחתו שם על העצורים, עדיין לא זכה לתגובה ראויה של צה"ל.

הממשלה והממסד הבטחוני עדיין מתעלמים מן הנזק העצום שחם גורמים לתדמיתה של ישראל בעקבות הניסיון לשבור את ההתקוממות הפלשתינית באמצעים אלימים. אין לחם גם כל שליטה על חיצרים הסאדיסטיים שמוצאים את פורקנם אצל חיילים מסוימים. אם שר הביטחון והרמטכ"ל לא יפעלו בכל התקיפות נגד ה„חריגים", נימצא שגודים מקהילת העמים חבין־לאומית, עד כדי אותן השוואות נוראות ומקוממות עם הקלגסים הנאצים.

17.2.88

רעל / הֶרֶב שָׁמִיר

מַכְשִׁירִים אֶת הַטֶּרֶף

„אֵיפֹה יֵשׁ תְּנוּעָה כְּמוֹ 'שָׁלוֹם עַכְשָׁיו'
אוֹ מַשֶּׁהוּ דּוֹמֶה בְּכָל אַרְצוֹת עֲרָב?"
וְאֵלֶּה לֹא דִּבְרֵי כּוֹפֵר אוֹ מְטֹרָף
– כָּל אֵלֶּה יָשָׁר מִפִּי הָרַב.

פִּתְאֹם בְּתַבּוּסְתָנִים
אֶפְשָׁר לְהִתְיַפְיֵף
פִּתְאֹם בִּשְׂמֹאלָנִים אֶפְשָׁר לְהִתְעַטֵּף
וּבְרַבְרוּבִים נִתָּן קְצָת לְנַפְנֵף
– אִם אֵין מַה לֶאֱכֹל אָז מַכְשִׁירִים אֶת הַטֶּרֶף.

חֲבָל שֶׁבְּעִנְיָן הַזֶּה נָפְלָה אֵיזוֹ טָעוּת
סְלִיחָה עַל הַמָּשָׁל וְעַל הַמַּשְׁמָעוּת:
„שָׁלוֹם עַכְשָׁיו" יָכוֹל לִהְיוֹת חָמוּד,
רַק שֶׁמֵּאֲחוֹרֵי הַטְּלָאִי רוֹאִים אֶת הַסְּמַרְטוּט

קובי לוריא

נ.ב.

סָבִיר שֶׁמַּר שָׁמִיר אֵינוֹ קוֹרֵא „עַל הַמִּשְׁמָר",
אַךְ אִם בְּדֶרֶךְ כְּלָשֶׁהִי יִפְגֹּשׁ בַּמַּאֲמָר
נֹאמַר לוֹ: אִם דְּבָרֶיךָ בָּאוּ מִן הַלֵּב,
יֵשׁ הַפְגָּנָה בְּעוֹד שָׁבוּעַ, בּוֹא וְהִצְטָרֵף.

אח"מ / סילביה קריסטל

הבן הטיל צנזורה

היא הכניסה את העירום ואת האירוטיקה הבוטה, על סף הפורנו, לבתי הקולנוע המכובדים ביותר. סילביה קריסטל התפרסמה כ„עמנואל" הנועזת ולא גילתה שום היסוס בחשיפת אוצרותיה הטבעיים על מסך רחב, ביותר מסרט אחר. „עמנואל" הכניס אותה לקטגוריה מסוימת מאוד, שהיה לה קשה להשתחרר ממנה. הבמאים רצו אותה עירומה, כמה שיותר, והיא עשתה את זה בסרטים כמו „שיעורים פרטיים", „מאהבה של ליידי צ'טרלי" ו„מאסה הארי". „הייתי נערה הולנדית תמימה שנפלה לתוך ג'ונגל הקולנוע,

העיקר. הסנסציה, רבותי וגבירותי, היא בתפקיד שהיא מגלמת. היפה הופכת לחיה. סילביה קריסטל מגלמת את רעייתו של דרקולה הנורא, בסרט־אימים ונקרא, כצפוי, „הרוזנת דרקולה".

מי שהכריח אותה לרדת מתפקידי העירום המקובלים היה הבן שלה, ארתור, בן 12. הוא צפה ב„עמנואל", שהוקרן באחת מרשתות הטלוויזיה הכבלי והיה ברעש מאוד ממראה אימו המעורטלת. „הוא הכריח אותי להבטיח לו שלעולם לא אופיע שוב בסרטים כאלה. „היא מספרת. „עכשיו אני אשה צנועה וחסודה באמת... נכון

סילביה עמנואל — לזה ארתור לא מספיק

„היא משפילה עיניה בצניעות ומבטיחה שהלאס, די עם תפקידי־עירום עסיסיים מעין אלה. אמנם, גם בסרטה החדש, ראשון זה זמן רב, היא חושפת שד ויותר מזה, אבל זה לא

שיש סצינות־מין בסרט החדש, אבל, זה בהחלט מובן. הרי הערפדה הזאת שכבה בארון המתים שלה, לבדה, מאתיים שנה וזה המון זמן בלי סקס..."

עופר ניר

עורך „עמודאחורי": אפי לנדאו

ציורמצב

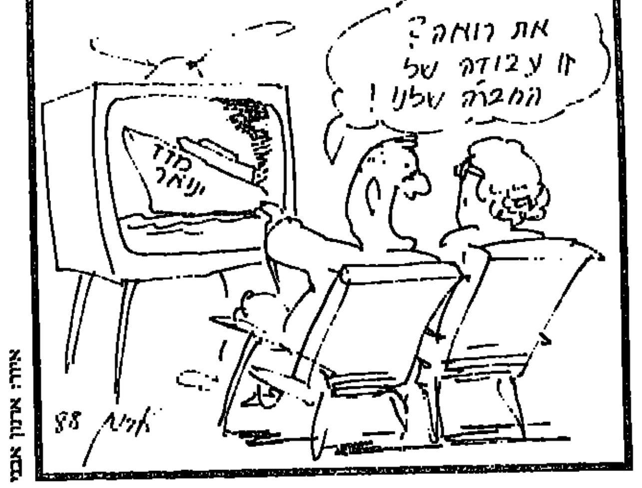

תמונת־מצב / משמרת־נשים

מגרש משחקים גברי

לא שואלים אותן — הן יודעות. סוף־סוף הן לא קצינים במיל, שבכוחם לפרוץ את סכר סרבנות־השירות בשטחים; ולא סופרים, שברצונם קוראים להקמת ממשלת אחדות או לפירוקה, והכל מצטטים אותם ברחילו ורחימו; אף לא מתנחלים שומרי אמונים, ש„באפס הרגו איש" וגו'. לא, „כנשים שאינן לוקחות חלק שווה בהכרעות ובהתוויות המדיניות", הן אומרות, אין להן חלק ונחלה ב„מגרש

המשחקים הגברי הזה", כלשונן. לכן החליטו לקיים משמרת־מחאה משלהן, שתבטא את רעתן ועמדתן כלפי הכיבוש ותוצאותיו המרות.

„הגיע הזמן שנעבור למגרש אחר", הן מציעות וקוראות לממשלת ישראל לצאת מיד מהשטחים ולפתוח במו"מ עם אש"ף. וכדי שקריאתן, שאין לה הד בחלונות הגבוהים, תישמע — יצאו אל הרחוב. מדי ערב, בשבוע האחרון, התאספו בכיכר מלכי ישראל בת"א, חילקו כרוזים והקרינו לעיני עוברים ושבים שקופיות, המביאות תמונות עדכניות ממחוזות הדיכוי בשטחים. עוברי האורח הציצו בתמונות ונפגעו עד עמקי נשמתם המהוגנת.

„אשפיסטיות", קראו לעברן; „חיזרו לאירופה" (?), גידשו אותן; „עליכן להתאבד" (!), הציעו להן. — אלה, כצפוי, היו התגובות המתונות. אימתנית יותר הייתה תגובתם של כמה פרחחים, שעקבו אחריהן במשך הערבים הראשונים, התגרו בהן וחיפשו קאזוס־בלי להתכתש עימן ולחבל בציודן היקר, ששכרו למטרה זו במחיר רב. הן, מצידן, שמרו על איפוק רב. המשטרה, שנתנה אישורה לאירוע, לא די שלא מצאה לנכון להגן עליהן, אלא אף הזדרזה להודיע מפורשות, שלא תיתן אישורה להמשך קיום המשמרת.

כנשים, שלא לומדו מלחמה אך יש להן מה להגיד, החליטו לקיים במהלך החודש הקרוב משמרת אחת בשבוע (מדי יום חמישי, בשעה 18.00, ברחוב דיזנגוף פינת שד' בן־גוריון), וליתר ביטחון — הטילו על אחרות מהן תפקידי שמירה. מי יודע, הרחוב התל־אביבי — זה לא מה שהיה פעם...

יוכי בן־שלום

חוכמות זקנים / ולדהיים

„אוטוריטה אהובינו שלי", אמר ולדהיים בהונתן שפונוייתו לבני עמו הנבוכים, ועל כך אמר לפני מאתיים שנה סמואל ג'ונסון: „הצביעות היא סממן הכרחי של הנבלה, הנבל אינו שלם בלעדיה".

דוביק דווזל

שטיפת מוח / הבינלאומי

בנק שלא משוויץ

דומה שמסע הפרסום החדש של הבנק הבינלאומי הראשון, שנהגה ועוצב על־ידי „טמיר כהן (יעקובסון)", מניח אמת מידה מקצועית חדשה על השולחן, לפחות בכל הקשור הפרסומים), הומור המשרת היטב את הסלוגן „בנק יוצא מהכלל", שהוא לכאורה סלוגן שחוק ואנכרוניסטי, אשר מקבל משמעות שונה לחלוטין בעטיפה הנוכחית. עטיפה זו,

רק בבינלאומי
בונוס
יוצא מהכלל
לבעלי
מניות ההסדר

איור: ארנון אבני

לפרסומי הבנקים עד כה. רוב מסעי הפרסום, גם אלה שיצאו מטמיר כהן (יעקובסון) עצמו („בנק דיסקונט — בנקאות במהירות האור"), הופכים ליד המסע הזה, האלגנטי, למתלהמים, פטפטניים, כוחניים ולמעשה לאנכרוניסטים.

מסע הפרסום החדש, שימצא לאור בימים אלו ממש, אם כן, הוא למעשה מסע הפרסום המגובש־הרציני הראשון של הבינלאומי מאז עזב את „קשר בראל," ולפי התוצאות כדאי היה לזוכות. מסע הפרסום של הבינלאומי הוא מסע פרסום יוצא מן הכלל, ולו רק בגלל עיצובו, השל צבעיו, בשל הטעם הטוב השזור בו ובגלל ההומור שיש בו ובזכות ה...על־מיקל שעליהן מוטבע סמל הבנק, שהוא אלגנט ילדותי, מופיעות ונכל הופכת את הבינלאומי, לראשונה בתולדותיו, לבנק רציני, מודרני, כוח הפועל לפי נהלי עבודה בינלאומיים ולא ישראליים, ויחד עם זאת צעיר, שובב וישראלי כל כך.

„הכלל שלנו בבנקאות — להיות יוצאים מהכלל", טוענת הכותרת שלה קשר ישיר לסלוגן.

נחמד אלגנטי, אינטלגנטי ובעיקר יוצא מהכלל. הקהל הישראלי, שהורגל למסרים שיווקיים אגרסיביים, לטכנולוגיות שונות ומשעממות ולתדמיות ציוניות, נחשף, אולי בפעם הראשונה בתולדותיו, לבנק שלא משוויץ אלא מוכיח, שלא אומר, אלא מראה, שמדבר בשפת היום־יום ויחד עם זאת נשאר מכובד, אלגנטי, ישראלי, ובעיקר אינטלגנטי.

רון כחלילי

מדף / סיפורת־מקור

תמר והרוחות

נעמי באביידי: „לגעת בחושך לברוא את האור"; עיצוב עטיפה: בז, הוצאת מסדה, 1988, 284 עמודים.

שמו המסקרן משהו של הספר ובעטיו גישתי החיובית כלפיו, פגה משהתחלתי לעיין בעמודיו הראשונים. „עוד אחת מחולמות החלומות, המעלות באוב ומחפשות תיקון עצמי, אשר כל־כך שכיחות בימים אלה" — הפטרתי לעצמי ביחס לסופרת. במאמץ מכוון המשכתי בקריאה ולהפתעתי חלה תמורה קיצונית ברגשותי. יותר ויותר מצאתי עצמי מזדהה עם גיבורת הספר, הפסנתרנית תמר.

תמר מתארת, על רקע בריחתה מישראל עם בתה מבעלה הלאומני־פאנטי, את התחברותה למשך מספר שנים לקומונת אמנים באיתקה — מושבת אוניברסיטה בארה"ב. באחד מימיה המאושרים שם מופיעה בפניה קבוצת רוחות מן העבר, ציונים ניצולי שואה, העושים מהעולם ההוא לתיקון והצלת העולם הזה.

נסיונותיה של תמר להתחמק מהעיסוק במוות דרך התנכרותה לרוחות העבר, נכשלים לנוכח ההצטרפות לאיתקה של ישראלית יפהפיה וחולת־נפש, הרדופה על־ידי אותן רוחות. הדמיון שביניהן והתאהבותן באותו גבר תורמים להתפתחות מערכת יחסים מורכבת ביותר של יחסי אהבה־שנאה, ותורמים בסופו של דבר להתחברותה של תמר לעצמיותה העמוקה ביותר, לקצוות העצבים הרגישים שבנשמתה.

סיפורה של תמר וכך גם הספר, אינם מסתיימים עם השלמת סיפור העלילה. בעולם הפנטזיה ממשיכות דמויות אלה לפעול. עוצמת רגשותיהן והדינמיקה הסוערת של היחסים, הותירו אותי מרותקת ועצורת־נשימה. כך, על אף שמץ של אימרה פילוסופית והחיפוש אחר משמעות בעולמות בעבר, דווקא העיסוק הממשי ביחסים בין הדמויות בעולם הזה הופכים את הספר למומלץ ביותר.

ענת גורן־פלח

רשמית: „השיבה" לא תשוב בקרוב

מאת ז'אן בזון, כתבנו באתונה, וכתבי סוכנויות הידיעות

אש"ף הודיע אמש רשמית, כי המלגתה של ספינת המגורשים נדחתה בשלב זה למועד לא ידוע.

יו"ר המועצה הלאומית הפלשתינית, שיח' עבדול חמיד אליסיח, שעמד בראש הוועדה שטיפלה בספינה ההדיה, כי אין מדובר בביטול מוחלט של המסע. לדבריו, הפלגת הספינה נדחתה בגלל איומים של ישראל ופעולות טרור נגד הספינה.

131 המגורשים הפלשתינים, האישים הפוליטיים והדתיים שהוזמנו להפלגה, וכ־200 עיתונאים שהיו אמורים להשתתף בה לעבר חופי ישראל, החלו לעזוב את בירת יוון. מוחמד חסן מילחם, ראש עיריית חלחול לשעבר ודובר המגורשים אמר, כי הביטול הזמני הוא הצלחה ניכרת משום שאנשים באו מרחבי העולם להביע את תמיכתם במפעל והסכימו להמתין תשעה ימים להפגה בלי לוותר. הבישוף כאפ גאוצ' מצרפת הביע אכזבה מסוימת מהודעת אש"ף.

דובר אש"ף שנשאל מדוע לא סיפקו מדינות ערב ספינה חלופית להפלגת המגורשים השיב, כי מדינות ערב נמצאות במצב מלחמה עם ישראל ולכן כל ספינה שהיו שולחים חזקה נותקפת.

בלימסול בדק אתמול מומחה יווני את ספינת המגורשים שנפגעה בפיצוץ. המומחה, אנטוניס נקסקים, אמר כי את הנזק שנגרם לאונייה ניתן לתקן תוך 12 שעות. העיתון „אליקאוני אליעריבי", היוצא לאור בלבנון, מסר, כי מנהיגים פלשתינים דנים באפשרות לארגן טיסה לאחד משדות התעופה בישראל כדוגמת „ספינת השיבה". לדברי העיתון, יהיו במטוס מגורשים פלשתינים, אישים ערבים ואירופאים התומכים בעניין הפלשתיני, ואנשי תקשורת.

צעיר נהרג מאש חיילי צה"ל בכפר שיוח שבנפת חברון

מאת מנחם ענברי
כתב „על המשמר"

בכפר שיוח ליד חברון נהרג אתמול צעיר בן 23, איסמעיל חסן חלאלקה במהלך הפגנה אלימה.

מקורות צבאיים מסרו, כי ההפגנה החלה לאחר שחבורה של צעירים מן הכפר סעיר הסמוך, הפרה עוצר בכפרה, באה לשיוח, התסיסה את הרוחות והפיצה שמועות על מה שקורה במהלך העוצר. כוח של צה"ל נקלע להפגנה סוערת ונשקפה לו סכנת חיים.

לאחר שירו באוויר ללא הועיל, נאלצו לירות ברגליים וכך נהרג הצעיר ונפצעו שלושה אחרים. מקורות ערביים אומרים, כי נפצעו עשרים מתוכם שמונה מיריות החיילים.

כתבנו מציין, כי באחרונה החלו להטיל עוצר על כפרים לצורך ביצוע מעצרים, ולא בעקבות אירועים המחייבים הענשה. עוצר דומה הוטל אתמול גם בקבאטיה שליד ג'נין, ולא היו תקריות.

מעצרים בסעיר

כוחות הבטחון ערכו אתמול בבוקר סידרת מעצרים ומבצע ניקוי רחובות ממחסומים ומסיסמאות, בכפר סעיר שבקרבת חברון.

כתב עתי"ם מוסר, כי בשעות הלילה כותר הכפר על ידי כוח גדול של חיילי צה"ל. עם אור ראשון, הוכרז באמצעות רמקולים על עוצר בכפר וחיילי צה"ל החלו עוברים מבית לבית כשרשימות של חשודים באירגון מהומות בידיהם, על מנת לבצע מעצרים.

בגלל המהומות האחרונות, ששטפו את יהודיה ושומרון, היו בכפר סעיר מקרים רבים של התפרעויות, חלקן אלימות ביותר, ובעקבותיהם היה נתון הכפר מספר פעמים בעוצר. במהלך המבצע, נדרשו התושבים המקומיים לסייד את הקירות שעליהם הסיסמאות ולפנות את הכבישים מעשרות מחסומי האבנים והצמיגים, הפזורים בכל חלקי הכפר.

שקט ברצועת עזה

לילה שקט עבר על רצועת עזה, ללא הפרות סדר וארועים חריגים, והשכם בבוקר ניכרה תנועה גדולה יותר של תושבי האיזור, שיצאו למקומות העבודה שלהם בישראל, למרות הגשם העז.

הגשם העז, שירד בכל רחבי הרצועה משעות הלילה ונחלש רק בבוקר, גרם אף הוא לרגיעה.

משטרת נפת עזה פתחה אף היא במבצעים להחזרת השיגרה לאיזור. אתמול נערך מבצע תנועה, שבמהלכו נבדקה תקינות כלי רכב ולמכוניות רבות, שבימי המהומות ציירו בעליהן על המכוניות את סימוני הצלב הארום והסהר הארום, נרשמו דו"חות ובעליהן חוייבו לצבוע את הסימונים הבלתי חוקיים. המשטרה החרימה דגלי סהר וצלב ארום מבעלי מכוניות, שהניפו את הדגלים בלא שיהיו כלל פעילים בארגונים אלה.

הגברת הזיקה למינהל

מקור בכיר מהמינהל האזרחי מסר אתמול לכתבים, כי כעת ננקטת מדיניות של הגברת הזיקה של תושבי השטחים למינהל האזרחי בתגובה על קריאת הכרוזים המופצים בשטחים לנתק את הקשר הזה. לפיכך, מעתה בוטל הנוהג שהתושבים יכולים לצאת דרך גשרי הירדן באופן ישיר, אלא עליהם להזדקק מעתה לאישור המינהל האזרחי.

כן צומצמו הסכומים שמותר לתושבים להכניס דרך הגשרים ללא דיווח למינהל האזרחי.

פיל וילקוקס — קונסול ארה"ב במזרח ירושלים

מאת מנחם ענברי,
כתב „על המשמר"

לתפקיד הקונסול האמריקני בירושלים עומד להתמנות פיל וילקוקס, שהיה ראש הדסק הישראלי במשרד החוץ האמריקני.

הוא מחליף את מוריס דרייפר, החוזר לוושינגטון.

כתבנו מציין, כי מזה זמן רב, אם בכלל, ממנה ארצות הברית לתפקיד הקונסול בירושלים דיפלומט שאינו „ערביסט" שמילא קודם כאן לירושלים תפקידים בעולם הערבי.

צלצול מהיר — אלישבע איילון

עדה רבון, מזכירת נעמ"ת ת"א־יפו:

ששינסקי אמר לנשים: תסתדרו

ועדת ששינסקי המליצה להקטין למחצית את נקודות הזיכוי שמקבלת אישה עובדת בגין ילדיה. במקום נקודת זיכוי אחת לכל ילד (ששווייה 47 שקלים) תינתן, על־פי המלצות הוועדה, רק חצי נקודה.

מה דעתך על ההמלצה?

— הגיע הזמן שתרומתן של נשים לכלכלת המדינה וליצירת התוצר הלאומי תוכר. הגיע גם הזמן שהחברה והמדינה יכירו בכך ש־90 אחוז מהנשים העובדות הן נשים נשואות, בעלות משפחה אשר חייבות לדאוג לסידור אחר לבית ולילדים בגין יציאתם לעבודה. לצערי, עדיין מוטל רוב עול הדאגה לניהול הבית וחינוך הילדים על האשה. לכן, הוצאות שקיימות בגין יציאתה לעבודה, הן בפירוש הוצאות המיועדות ליצירת הכנסה.

האם יעדיפו נשים, בעקבות ההמלצה, להישאר בבית במקום לצאת ולעבוד?

— כאשר מחירי המטפלות, המעונות, וסידורים אחרים למשפחה, עולים על שליש המשכורת הממוצעת במשק, נשארו יותר נשים בבית, משום שהחישוב הרגיל של המשפחה היא לקזז את הוצאות המטפלת והעזרה כנגד משכורתה של האישה היוצאת לעבודה. צריך גם לזכור שאישה עובדת מנהלת משק־בית יקר יותר. היא עורכת קניות במקומות הנוחים יותר ולא הזולים יותר. על כל אלה טומן רו"ח ששינסקי את ראשו בחו"ל ואומר לנו — תסתדרו.

ואולי יצאו הנשים העובדות מקופחות בדו"ח כי לא ישבה בוועדה אף אשה?

— אני בטוחה שאם ארגוני הנשים היו מודעות יותר למה שקורה בוועדת ששינסקי והיו מתריעות על כך, המצב היה שונה. ואולי עוד לא מאוחר, וכשהממשלה תאמץ את הדו"ח, יימחק סעיף זיכוי הוצאות האישה בגין עבודה. ולהיפך, תוגדל הכרת המדינה והחברה וההוצאות שהוזכרו יהפכו לגיטימיות. חברה מתקדמת צריכה להיות מוכנה לקלוט את התהליך המאסיבי של כניסת נשים למישרות בעלות משמעות, שאנו עדים לו בשנים האחרונות.

במלאות שנה למותו של חברנו
מאיר יערי ז"ל
נעלה לקברו ביום ראשון, 21.2.88, בשעה 15.00
המשפחה
וקיבוץ מרחביה

תלוויית שניים מן המחבלים שנהרגו בהתפוצצות מכוניתם בלימסול נערכה ברבת עמון. עשרות בני אדם נשאו את ארונות השניים. כשהם עטופים בדגלי פלשתין. (צילום: אי.פי.)

אמש במוקד — דורית גפן

גיהוץ קמטי צה"ל

הופעתם של שלושת המפקדים — אפי, שלמה וזאב — ב„מוקד", היתה מעין תשדיר־שרות לצה"ל. השתדלותם להציג את הפן שלנו בשטחים בצורה חיובית, ואף למעלה מזה, נראתה מעט כניסיון לגהץ את הקמטים. צה"ל אינו אשם במה שקורה בשטחים. הוא צריך לתקן באלה, בכדורי גומי, בגז מדמיע, ואף בכדורי רובה את אשר קילקלו המדינאים, וספק אם זאת משימה אפשרית.

הבעיה התקשורתית של צה"ל, שאותה הדגיש אפי באומרו, כי חיילים העומדים מול אזרחים, אפילו יחזיקו בידיהם קיסמים ולא אלות, תמיד ייצאו לא טוב בצילום, אינה רק שאלה של תדמית. זה השורש והתמצית של הבעיה של שליטה על עם אחר, שאינו רוצה בנו ונאבק על זכויותיו הלאומיות.

גם המפקדים שהופיעו ב„מוקד" ממלאים פקודות ומשתדלים לעשות זאת על הצד הטוב ביותר, כשעליהם גם לחשל ולהגביר את המוטיבציה של חייליהם.

אף כי השלושה ניסו למעט במספר החריגים, וביקשו להכניסם לפרופורציה בהקשר לפעילות המסועפת והענייפה של חיילי צה"ל בשטחים, אסור לשכוח, כי המקרה החריג הוא זה אשר בולט. מה שחבורה קטנה של חיילים סדיסטים עושה — חיילים רבים אחרים, הפועלים על־פי החוק, לא יוכלו לתקן.

.את המפקדים ראיינו יורם רונן ומשה שלונסקי.

מכללה איסלמית בבקה־אל־גרביה

מאת כתב „על המשמר" בירושלים

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, הודיע בכנסת כי החליט להעניק הכרה רשמית במכללה איסלמית שתוקם בבקה־אל־גרביה.

טקס הענקת ההכרה נערך בלשכת השר בירושלים.

בתשובה לשאילתה של ח"כ גאולה כהן אמר השר, כי מאז קום המדינה נותק הקשר עם מכללת אל־אזהר בקאהיר אשר הכשירה אנשי דת לישובים הערביים בארץ. בשנת 1967 החלו סטודנטים מוסלמים ללמוד במכללות דתיות־איסלמיות בשטחים, והבוגרים ספגו במשך שהותם במכללות מאווירת המקום ואחר־כך חזרו לכפרים לשרת במוסדות הדת ולהורות בבתי הספר.

תוכנית הלימודים תיערך ותאושר על־ידי משרד החינוך והמוסד יהיה בפיקוח פדגוגי של המשרד. משרד החינוך לא ישתתף כספית באחזקת המוסד ולא בשכר המורים.

השר נבון הדגיש, כי החליט להקים את המכללה בכת הדרווישים בבקה־אל־גרביה, הידועה ככת מתונה הדוגלת בדו־קיום בין יהודים לערבים ואינה מתעסקת כלל בנושאים פוליטיים.

נבון מעניק לשייח'ים, מנהלי המיכללה, את תעודת ההכרה
(צילום: שרית עוזיאלי)

הבהרה: ההתייחסות המדויקת של עמוס עוז לדברי צבן

בנאומו בכנס האומנים ואנשי הרוח שנערך שלשום ב„צוותא", נגע הסופר עמוס עוז גם בבעיות המוסריות הכרוכות בתגובותנו לאירועים האחרונים בשטחים.

לאחר שהדגיש את החובה לציית לפקודות חוקיות אמר עמוס עוז: „יש צורך ויש הכרח למתוח קווים ברורים מאוד מה כן ומה לא. דברי יאיר צבן, ידידי, בירושלים, השבוע — ששר הביטחון סילף אותם ועיקם ועיוות אותם, בקול אחד עם ההיסטוריה הימנית - דברי יאיר צבן על הזכות ועל החובה שלא למלא פקודה בלתי־חוקית, שלא להפעיל אלימות שלא מתוך הגנה עצמית, שלא להפעיל אלימות ענישתית, הדברים האלה צריך לחקוק אותם באותיות של אש שחורה על גבי אש לבנה; ושכל חייל יידע אותם ואולי אתם ואני, במקום להיות כאן הערב ב„צוותא", היינו צריכים לעמוד על יד כל המחסומים, או לא המחסומים, המעברים על הקו הירוק, ולחלק ספרון קטן, שהמשפטנים בינינו יכינו, שיהיה כתוב בו - מה מותר ומה אסור לכל חייל, לכל מתנחל, לכל איש שב"כ, לכל נוסע, לכל מי שנכנס לשם. שלא יגידו, לא הילד ולא הקצין של הילד: „לא ידעתי". אולי זה יותר חשוב מאשר לתייק את המחאה שלנו כאן ב„צוותא".

„על המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Chuma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex. 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטור חדרים 102־121. טל' 3־233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

חקירת צה"ל מתמקדת עתה בקביעת האחראי לקבורת ה־4 בכפר סאלים

מפקד בכיר בשומרון: בשלב זה לא ידוע, של מי היה הרעיון האווילי והמחריד

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

המשטרה הצבאית ממשיכה לחקור את הפרשה בכפר סאלים שם כיסו חיילים ארבעה ערבים בעפר. הפרטים והעובדות כבר ידועים בבירור, והחקירה מתמקדת בתפקידו של כל אחד משני החיילים העצורים בפרשה.

מפקד בכיר של צה"ל באזור השומרון, מסר אתמול ל„על המשמר", את עיקרי התחקיר שערך: „בכפר סאלים, עברה באותו היום תהלוכה של רעולי פנים, שחסמו את הציר לאלון מורה, ויידו אבנים לעבר כלי רכב. בעקבות דיווח, חש למקום כוח צבאי בראשותו של מפקד מרחב שכם, סא"ל יהודה שפיזר את המהומה בכוח. מצאנו שם רומח באורך של שני מטר שנועד לפצוע או להרוג.

„במהלך התקרית נתפסו ארבעה צעירים, שנעצרו וסא"ל יהודה ביקש לטפל בהם, לרשום את פרטיהם ולהוביל אותם למעצר. אחר כך, הערים טרקטור של צה"ל סוללת עפר בכניסה לכפר, כצעד עונשין. הכוח עזב, ובמקום נשאר רס"ר צ'ארלי מהממשל, נהג הטרקטור, וג'יפ עם חיילים.

בשלב זה לא ידוע של מי היה הרעיון האווילי והמחריד, אולם הארבעה הושכבו על הארץ, והשופל כיסה אותם בעפר עד לצוואריהם. כשנודע לנו העניין נעצרו מיד הרס"ר ונהג השופל, ופתחנו בחקירה יסודית מאוד. זהו מעשה שטות שנשמע כמחריד עד מאוד, אבל זה קרה — ואנו מטפלים" אמר.

סטודנטים יהודים פוצצו הרצאה של אברהים סוס

מאת ארנון יפה,
כתב „על המשמר" בצרפת

סטודנטים פוצצו בפאריס הופעה של נציג אש"ף, איברהים סוס, בבית הספר היוקרתי למדעי המדינה בצעקות „מה עם הקורבנות היהודים של הטרוריזם שלכם? מה עם שאיפתכם להשמיד את ישראל?"

סוס שהופיע מלווה בעוזר של שומרי ראש, הופתע למצוא אולם מלא בסטודנטים יהודים, שהמטירו עליו שאלות. בכל פעם שהטיח האשמות בישראל הושתק נאומו בשאגות בוז. סוס קרא לעברם „הלוואי שהקהילות היהודיות בעולם יגלו כלפי הפלשתינים אותה אהבה שמגלים היהודים שוחרי השלום בישראל."

כיכר השוק מלאה

בטול כרם חמה אתמול השוק ובתי הקפה מלאו שש־בש. בקלקיליה הסמוכה היה עוצר
(צילום: ישראל סאן)

גדעון ויתקון — מנכ"ל הסוכנות

מאת יוסף גלילי,
כתב „על המשמר"

גדעון ויתקון (48) מונה אתמול ע"י חבר הנאמנים כמנכ"ל הסוכנות היהודית, במקומו של אלוף (מיל.) שלמה גזית, שסיים את תפקידו.

ויתקון הוא יליד ישראל, חבר מושב כפר אביב, בוגר אוניברסיטה העברית, המכון למדעי החברה בהאג והטכניון בחיפה. הוא עובד הסוכנות מ־1965, והיה סמנכ"ל המחלקה להתיישבות. מ־1983 הוא מכהן כמנכ"ל המחלקה להתחדשות השכונות. גדעון ויתקון הקשור בפעולות הסיוע והייעוץ הטכני של ישראל במדינות מתפתחות.

● הרופאים דוחים עתירה להמתת חסד

הרופאים לא יוכלו לשאת על מצפונם את האחריות להפסקת חיים, גם אם הדבר יעוגן בחוק, כך השיבה אתמול ההסתדרות הרפואית על עתירתו של שמעון נחייסי לבג"ץ.

ההסתדרות הרפואית גורסת, כי אין להתערב בשיקולו של הרופא וכן לא תוכל לכפות על הרופא לפעול בניגוד למצפונו.

יוסף שמי

הפרקליטות החליטה שלא להעמיד לדין את מנהל בי"ח הלל יפה ו־3 מעובדיו

ברוב המקרים לא נגנב דבר, ובשאר — אין עניין ציבורי

מאת יואב אביב

פרקליטות מחוז חיפה החליטה, כי אין מקום להעמיד לדין את מנהל ביה"ח הלל יפה בחדרה, ד"ר שמואל משיח, ועובדים בכירים נוספים של ביה"ח, שנחשדו בשורה של עבירות פליליות ומעשים בלתי כשרים. בכך קיבלה הפרקליטות את המלצת מחלק החקירות של משטרת מרחב חיפה.

החקירה בפרשת החשדות למעשים בלתי כשרים בביה"ח החלה בעקבות תלונתו של הכלכלן הראשי של ביה"ח, מנחם תנוכייב, לחבר הכנסת רן כהן.

משטרת מרחב חיפה התמקדה בחשדות בלתי כשרים של מנהל ביה"ח הד"ר שמואל משיח, המהנדס הראשי של ביה"ח מאיר בוטין, האמרכלית בטי וינר, האחראי על המטבח, יוסף נוי.

הפרקליטות לא מצאה כל עניין בהעמדתו לדין של מנהל ביה"ח על נטילת מקרר לביתו, והתובעת, עו"ד רליה חלק, קבעה כי הוא לא ביצע עבירה, כיוון שנטל את המקרר ברשות והחזירו כשנתבקש. המשטרה החליטה עוד קודם לכן לסגור את פרשת נטילת חומרי בניין לסגירת פתח בקיר ביתו של בוטין, מחוסר עניין ציבורי. המשטרה קבעה כי מדובר בחומרים שעלותם אפסית, ואין טעם בכתב אישום.

גם שאר התלונות נגד אמרכלית ביה"ח והמהנדס הראשי בוטין נבדקו במשטרה במשך שמונה חודשים.

ופרקליטות המחוז קבעה כי אין בהם כדי להביא לידי הגשת כתב אישום. בוטין הוחשד גם כי נטל ציוד רפואי ובלוני חמצן לשימושה של אמו בביתה. חקירת המשטרה העלתה כי זהו נוהג מקובל לא רק לגבי עובדים של ביה"ח אלא גם לגבי אזרחים מן השורה.

בתלונות שהעלה ח"כ רן כהן היה גם חשד להעלמת עשרות טונות דלק שהיה מיועד לביה"ח. המשטרה הגיעה למסקנה כי כל הדלק הגיע לביה"ח ולא נגנב דבר.

הפרקליטות החליטה גם כי אין בחומר הראיות כדי להביא להעמדתו לדין של אחראי המטבח של ביה"ח, יוסף נוי, שנחשד בגניבת מזון לאירועים פרטיים.

בכירים בצה"ל: „עייפות החומר" וגם מצוקה כלכלית, הרגיעו ההתפרעויות

מאת אבי בניהו,
כתבנו הצבאי

מפקדים בכירים של צה"ל בגדה המערבית מייחסים את הירידה בהיקף הפרות הסדר למה שכינו „עייפות החומר" אצל התושבים לאחר למעלה מחודשיים.

לדבריהם גם המצוקה הכלכלית גברה. „השכר היומי של הפועלים הוא קריטי ומגביל את אורך הנשימה, עם זאת, כל עוד יישארו השטחים בכותרות בעולם, ינסו המסיתים להמשיך את המהומות", העריך גורם צבאי בכיר.

הקצין הבכיר אמר אתמול, כי שכם נתונה למעשה בהלם לאחר העוצר הממושך ומדיניות הכוח שצה"ל מפעיל.

כוחות צה"ל בשטחים אינם מתערבים כיום בשביתות המסחר וב„סגר מרצון" שמטילה הנהגת ההתקוממות, ואין פותחים עוד חנויות בכוח.

עוד התריע הקצין מפני שימוש בנשק חם מצד הפלשתינים, ואמר, כי צה"ל יודע בוודאות על מספר כלי נשק שברשותם. „הם צריכים לדעת, שירייה אחת מצידם תיגרור תגובה חריפה של החיילים, ועלול להיות כאן מרחץ דמים," אמר.

על המתנחלים אמר הקצין הבכיר „יש חשש שפעילותם תצבור תנופה, ונצטרך להקצות כוחות, לשם הפרדת כוחות בינם לבין המקומיים. בשיחות עם המתנחלים ניכר שהם בלחץ אמיתי, ושיש להם בעייה של ממש בתנועה על הצירים. צריך להבין שהנשים כאן נוסעות עם אקדח וסכין. יש בהחלט לחצים פסיכולוגיים הנובעים משאלת עתידם באזור, אולם עליהם להבין, שבעיית הביטחון היא חלק מהמחיר שהם משלמים בעד עצם הימצאותם באזור".

חיילים שהורשעו ביריות שמחה: זו מסורת בצה"ל

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

שני חיילים נידונו אתמול בבית־הדין הצבאי בחיפה ל־60 יום מאסר על תנאי ולריתוק בבסיס לאחר שהורשעו בשימוש בלתי חוקי בנשק.

בכתב־האישום נטען, בנובמבר 1987, בעת ששבו מפעילות מבצעית מלבנון, ירה אחד מהם שלושה זיקוקים באוויר ואילו חברו השליך מבעד לחלון האוטובוס נר עשן שלא התפוצץ.

השניים טענו בבית־הדין הצבאי, כי היו אלה מעשים של פורקן מתח הנפוץ בקרב יחידות לוחמות בצה"ל עם סיום פעילות מבצעית קשה וכי הם פעלו לפי מיטב המסורת בצה"ל.

קינוק בבי"ח בשכם: ראיתי פציעות שאין להן הצדקה

ירושלים. — הדברים שראיתי כאן מזעזעים, רבים נורו מהגב. זה נורא שצעירים יצטרכו להיות משותקים", אמר אתמול מנהיג מפלגת „הלייבור" ניל קינוק, בסיור שערך בשכם.

קינוק הגיע לשכם לאחר שחצה את גשר אלנבי מירדן לישראל. עם הגיעו לעיר סעד את ארוחת הצהריים על שולחנו של ציר הסנאט הירדני הקשיש, חיכמאת אל מסרי, ועמו נכבדים נוספים מהעיר. עם תום סעודתו יצא קינוק אל בית החולים אליתיחאד שבעיר. בבית החולים ביקר מנהיג הלייבור אצל פצועים מפיזור הפגנות בידי חיילי צה"ל.

בשיחה עם עיתונאים עם סיום הסיור בבית החולים אמר קינוק, כי הוא ראה פצועים ממכות ומפגיעות מכדורי גומי, חלקם מאחור. „ראיתי פציעות, ששום דבר לא יכול להצדיק אותן", אמר. קינוק הוסיף, כי הוא רואה לנגד עיניו גם את חיילי צה"ל הצעירים, שחשים עצמם תחת לחץ, והוא מבין אותם „אבל אינני מסכים", אמר, „לאופן התגובה בתנאים אלו. ההבדל בין הצעירים בשני הצדדים, שצד אחד משתמש באבנים והצד השני בנשק חם.

בעת סיורו בעיר היתה שביתת מסחר מלאה. רק שוק הפירות היה פתוח. משכם יצא קינוק למזרח ירושלים.

ברבת עמון אמר קינוק לפני צאתו לישראל, כי כל עיכוב בתהליך השלום עלול לגרום להסלמה מאיימת של ההתקוממות הפלשתינית בשטחים.

שגריר נורווגיה: לא השוויתי ישראל לנאצים

מאת דליה שחורי הכתבת המדינית של „על המשמר"

המנכ"ל המדיני של משרד החוץ, ד"ר יוסי ביילין, הביע אתמול מחאה חריפה בפני שגריר נורווגיה בישראל, תורלב אנרא, על דבריו שלשום בהרצאה בחיפה, מהם השתמעה השוואת מעשי צה"ל בשטחים למעשי הנאצים.

ד"ר ביילין מסר לשגריר, כי תגובות חריפות על דבריו התקבלו במשרד החוץ גם מאורחים.

השגריר אמר, כי לא היה בכוונתו להשוות בין מוראות הכיבוש הגרמני בנורווגיה למצב הנוכחי בשטחים. הוא הביע צער, על שדבריו פורשו בצורה שגרמה למבוכה, והביע תקווה, כי דבריו לא יפגעו ביחסי הידידות בין ישראל לנורווגיה. בצאתו מן הפגישה אמר שגריר נורבגיה כי מה שקרה היה אי הבנה וכי לא השווה את ישראל למשטר הנאצי.

שלושה נעצרו בגליל בגלל ענידת מדליון של אש"ף

מאת יהודה צור כתב „על המשמר"

שלושה תושבי הכפר ערבה נעצרו כחשודים בהחזקת מדליונים של דגל אש"ף. שוטר ממשטרת משגב הגיע לכפר ערבה ונכנס למזנון לקנות סיגריות. הוא הבחין, שבעל המקום עונד על צווארו מדליון עם סמלי אש"ף. האיש נעצר והמדליון הוחרם.

לאחר חקירה נעצרו שלושה אנשים, והתגלה מדליון נוסף. באחד המדליונים מופיעים הכתובת אל יורוס־פלשתין, ודגל אש"ף. במדליון אחר בצורת לב מוטבע סמל של אש"ף.

המשטרה מתכוונת להעמיד את העצורים לדין, כחשודים בהזדהות עם ארגון עוין. המשטרה מחפשת עתה את מקורם של התכשיטים האסורים.

שמואל כץ יציג תערוכה על ירושלים בבודפשט

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

הצייר והקריקטוריסט, שמואל כץ, חבר קיבוץ געתון, נענה להזמנת המוזיאון הלאומי לספרות בבודפשט, ויציג בו תערוכת יחיד של ציוריו, רישומיו והדפסיו תחת הכותרת: ירושלים עיר התנ"ך כמוקד השראה בספרות העולם.

בתערוכה יוצגו 53 מיצירותיו של האמן, והיא תימשך חמישה שבועות.

התערוכה תיפתח ב־17 במרץ, במסגרת „פסטיבל האביב 1988" בבודפשט. ד"ר הורוואט, מנהל הגלריה הלאומית לאמנות בבודפשט יישא דברי פתיחה. זו תערוכה ישראלית ראשונה במוזיאון ממלכתי בבודפשט. במעמד זה תהיה השתתפות בכורה של שלמה מרום, ראש הנציגות החדשה של ישראל בבירת הונגריה, היוצא לשם בימים אלה.

בתערוכה יוצגו גם ספרי תנ"ך עתיקים בשפה ההונגרית, מאוסף המוזיאון, ואלבומים של שמואל כץ על ירושלים.

עיריית תל־אביב־יפו
מודיעה על
קבלת הצעות מועמדים לפרסים העירוניים

● **פרס טשרניחובסקי — לתרגום מופת**
הפרס יוענק לתרגומי מופת מיצירות המופת העולמיות שתורגמו ממקורן, בספרות יפה לסוגיה ולדברי מדע והגות, אשר יצאו לאור במשך השנתיים שקדמו לשנת מתן הפרס.

● **פרס אמנות הבמה**
הפרס יוענק למחבר מחזה מקורי מכל תקופה שהיא בחיי עם ישראל, בארץ ובתפוצות, שהוצג בשנתיים שקדמו לשנת מתן הפרס. כן ניתן הפרס לאחד מארבעת אלה: לתיאטרון שהצליח בהצגת מחזה בשנה שקדמה לשנת מתן הפרס, לבמאי ישראלי שהצטיין בעיצוב תפקיד נוסף באחד המחזות שהוצגו על הבימות בשנה שקדמה לשנת מתן הפרס, או לשחקן, לבמאי או להקה בתאריך יובלו, על זכויותיהם הבימתיות במשך תקופה ארוכה.

* * *

את ההצעות יש להגיש ב־4 עותקים, בדואר רשום לעיריית תל־אביב־יפו מינהל החינוך, הנוער והתרבות / פרסים עירוניים, או ישירות לידי גב' אביבה סנה, קומה 11, חדר 1115.

המועד האחרון להגשת החומר — כ"ו באדר תשמ"ח — 15.3.88

כל המעוניין לקבל תקנות הפרס, יפנה לפי הכתובת הנ"ל או בטלפון מס' 438254

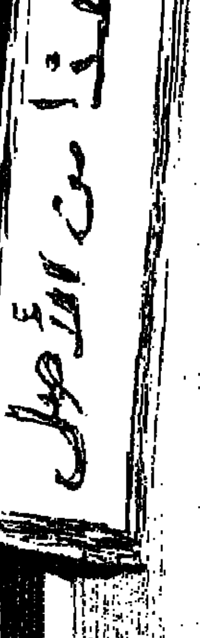

המשכים

חברים בוועדת ששינסקי

(סוף מעמוד ראשון)

בחריפות את ההמלצה להטיל מס על הבורסה, דקות ספורות לאחר שוועדת ששינסקי הגישה את המלצותיה לשר האוצר.

לדברי פרופ' אפרים צדקא, אשר השתתף בוועדת ששינסקי, לא ניתן להצדיק את ההתנגדות למיסוי על רווחי הון. צדקא ציין, שקשה להבין למה הטלת מס על רווחי הון בבורסה יפגע בצמיחה הכלכלית ואילו מיסים על השכר לא יפגעו בצמיחה.

שר הכלכלה, גד יעקבי, אף הוא העלה הסתייגויות מהמגמה להטיל מיסים על רווחים מהון. יעקבי אמר אתמול, שנושא המיסוי על מה שהוא כינה „חיסכון" הינו „בעייתי". הוא אמר שייפגש עם פרופ' ששינסקי ופרופ' צדקא לפני שיגבש את דעתו בנושאים הקשורים לדו"ח.

בבורסה עצמה התקבלה הודעת אמוראי ומדינה בשמחה גלויה, תוך עליית שערים לאורך כל הקו.

מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי, מרדכי ציפורי, בירך על המלצות הוועדה בנושאי קיצבאות הילדים, כולל השארת ביצוע התשלום בידי המוסד, החזרת קיצבת ילד ראשון וביטול מיסוי קיצבאות הילד השני והשלישי.

ציפורי, לעומת זאת, ביקר את העובדה שהוועדה הטיבה עם בעלי הכנסה הבינונית ולא דאגה להגדיל את ההכנסה של השכבות הנמוכות.

אלמונים חטפו אמריקני

(סוף מעמוד ראשון)

ואילצו אותו להיכנס לתא המיטען של אחת ממכוניותיהם. חמישה קצינים נוספים ממטה המשקיפים, שנסעו בעקבות היגינס סיפרו, כי לא יכלו להתערב. עדי ראיה סיפרו כי החוטפים נימלטו בשביל המוביל לכפרים השיעיים שממזרח לצור. שגרירות ארצות הברית בביירות אישרה כי הקצין נחטף ודרשה לשחררו במהירות.

„אמל" מנסה לאתר את הקצין

אנשי תנועת אמל, השולטים בצור, חסמו את הגיזרה מיד לאחר שקיבל את ההודעה על חטיפת הקצין מחמשת הקצינים שנסעו עימו.

אנשי המליציה פתחו בחיפושים שיטתיים בכל כלי הרכב שעברו באזור.

150 מאנשי המליציה השיעית, ערכו חיפושים גם בכפרים שממזרח לצור.

דובר יוניפ"ל טימור גוסל, אמר כי גם כוחות האו"ם פתחו בחיפושים נרחבים אחר היגינס והוסיף כי תנועת אמל, מסייעת להם.

סא"ל היגינס היה מפקד קבוצת משקיפים וסגנו של הגנרל עמנואל ארסקין. הוא היה האמריקני היחיד בכוח המשקיפים.

חטיפה זו היא המהלומה הקשה השנייה לכוחות האו"ם בלבנון בשבועיים האחרונים. כזכור, נחטפו שני עובדים בכירים של סוכנות הסעד לפליטים בדרום לבנון אונר"א. חוטפיהם, האשימו אתמול את השניים בריגול.

השילטונות באוסלו ובשטוקהולם הכחישו בתוקף כי השניים היו מעורבים בפעולות ריגול. סוכנות הסעד לתעסוקה לפליטים הפסיקה את הפעולות בלבנון המחייבות פיקוח של עובדים בין־לאומיים.

(עי"ר, אי.פי.)

„אלות נווה איתן"

(סוף מעמוד ראשון)

אחיזה נוחה בעת תשימוש בה. לדברי קציני המשורתים בשכם, „האלה הפלסטית חזקה הרבה יותר מאלת העץ והיא אינה נשברת".

כתבנו הצבאי מוסר, כי מדיניות השימוש באלות בהפעלת הכוח לפיזור הפגנות לא השתנתה והיא מעוגנת עדיין בפקודת המשימה שלפיה מונחים הכוחות בשטח.

עם זאת מעידים מפקדים בשטחים, כי אנשי המילואים המשרתים כעת בשטח מאופקים הרבה יותר מהחיילים הסדירים ואינם מרבים לעשות שימוש באלות. כך למשל, כח מילואים המוצב עתה באיזור הקסבה בשכם, לא עשה כלל שימוש באלות במהלך הפרות הסדר בשבועיים האחרונים, להוציא מקרה אחד בלבד. „הוכחנו שאפשר לבצע את המשימה גם ללא שימוש מופרז באלות, ובכוונתנו לסיים את שירות המילואים ללא שימוש־יתר באלה" אומרים חיילי הכח.

בריה"מ מצטרפת לשולץ

(סוף מעמוד ראשון)

בתשובה לשאלת השגריר אדר אם מסתמנים שינויים כלשהם בפרטי היוזמה, השיב עוזר שר החוץ, כי יוזמת השלום אינה פתוחה לשינויים.

אתמול נועד מזכיר המדינה, עם יו"ר וועדת החוץ והביטחון של הכנסת, אבא אבן, לפגישה בת 40 דקות. בתום הפגישה אמר אבן, כי התרשם שהשר שולץ מבקש להאיץ את תהליך השלום וכי הוא מעודד מכך שמדינות רבות במזה"ת ודעת הקהל האמריקנית מחייבות את התוכנית.

שמועות ברומא

רה"מ יצחק שמיר אמר אמש בשובו מרומא, כי אין הוא בטוח שנושא שטחים תמורת שלום יעמוד במרכז שיחותיו של שר החוץ של ארצות הברית בעת ביקורו בישראל. שמיר אמר, כי הוא מסופק אם תצליח ממשלת ארצות הברית לעמוד בלוח הזמנים שהציע ואמר, כי הוא מקווה שיעלה בידיו לשכנע את שולץ בצידקת דרכו.

בעניין אחר אמר שמיר כי התקבל באיטליה בידידות ובחמימות.

שמיר הודה, כי מצבה של ישראל בעיני התקשורת באיטליה הוא עגום, אך לדבריו אין התקשורת משקפת את דעת הקהל האמיתית.

שר החוץ, שמעון פרס, אמר אתמול, כי שליחותו של מזכיר המדינה האמריקני שולץ צופנת בחובה הפתעות. השר פרס התנצח אתמול ארוכות מעל במת הכנסת עם נואמים מהליכוד ומסיעות האופוזיציה והשיב לשפע הצעות ושאילתות בנושאי הסברה של משרד החוץ על התפרעויות בשטחים.

בראיון לעיתון „ליברסיון" אמר, כי האמריקנים הציעו אוטונומיה כפיתרון לבעייה הפלסטינית רק כדי לרצות את רצון הליכוד. „אין סיכוי שירדן או מדינה ערבית אחרת תסכים לאוטונומיה בלי שיובהר מהו הפתרון הסופי".

מנהיג אש"ף פירסם אתמול פנייה לאזרחי ישראל, וקרא להם להצטרף לדעת הקהל העולמי שאינה רואה בשפיכות דמים פתרון לסיכסוך הישראלי־פלשתיני.

בראיון לעיתון הו"ש „אל־אתחאד" ציין ערפאת, כי השחרור הוא רק בהכרה בזכויות הלאומיות של הפלשתינים.

פיחות ופיקוח

(סוף מעמוד ראשון)

עיסקת החבילה. קיסר כבר התבטא שללא יישום של ההמלצה להטיל מס על רווחי הון בבורסה, לא תיתן ההסתדרות את הסכמתה לביטול יתר הפטורים ממיסים. האוצר מתנגד בחריפות למסות את רווחי ההון בבורסה בטענה שהדבר יפגע ברפורמה של שוק ההון.

נשיא התאחדות התעשיינים, דב לאוטמן, הצהיר אתמול, בעקבות העלייה הגדולה במדד חודש ינואר בשיעור 1.6 אחוזים, כי יש צורך להגיע לעיסקת־חבילה מהר ככל האפשר. הוא ציין שעד סוף החודש יש להגיע לחתימה על הסכם כזה, שכן בתחילת חודש אפריל יהיה צורך לשלם את תוספת היוקר לעובדים והדבר יביא להאצת האינפלציה.

לאוטמן תבע לשלב את עיסקת־החבילה עם הסכמי השכר החדשים בסקטור הפרטי. הוא ציין, שאין טעם להגיע לעיסקת־חבילה בחודש מרץ, אם בחודש אפריל ייפתחו מחדש כל הדיונים על הסכם חדש במשק.

7 אנשי לחאד ו־10 מחבלים נהרגו מצפון לרצועת הבטחון

סיור אנשי מפקד צד"ל, הגנרל לחאד, הותקף מן המארב ע"י מחבלים בפצצות אר.פי.ג'י. ונשק קל □ באותו איזור נחטף לפני מספר ימים קצין מיליציה נוצרית

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

שבעה מחייליו של לחאד נהרגו אתמול בבוקר במהלך תקרית עם מחבלים מארגון חיזבאללה מצפון לרצועת הבטחון.

אתמול בבוקר הותקף סיור של חיילים נוצרים הפועלים באיזור ג'זין תחת חסותו של מפקד צד"ל הגנרל לחאד. המקרה אירע ליד הכפר אמת, כ־12 ק"מ מצפון לרצועת הבטחון.

סיור רכוב של אנשי לחאד הותקף ליד הכפר, מגבעה חולשת על אם הדרך. המחבלים ירו פצצות אר.פי.ג'י. והשתמשו גם בנשק קל. שבעה אנשי לחאד נהרגו וחבריהם השיבו אש.

למקום הוחשו תגבורות והמחבלים נמלטו מהמקום מערבה לעבר הכפר פלוס. בסריקות שנערכו התגלו גופותיהם של ארבעה מחבלים, אולם מקורות בדרום לבנון מסרו שהמחבלים הודו שהיו להם כעשרה נפגעים. ככל הנראה הם נטלו עמם חלק מגופות חבריהם בדרך נסיגתם.

לפני כמה ימים נחטף באותו איזור קצין בכיר באנשי המיליציה הנוצרית של לחאד. כל איזור ג'זין נתון מדי פעם להתקפות של מחבלי חיזבאללה ואנשי מיליציות השמאל. עפ"י מקורות זרים יש במקום כ־450 אנשי מיליציה נוצרית, הנימצאים תחת חסותו של הגנרל לחאד ומקבלים ממנו סיוע ועזרה.

פירושו של דבר — אבי בניהו

מובלעת ג'זין — ה„בטן הרכה"

מאז כינון איזור הבטחון בדרום לבנון שואף הארגון השיעי „חיזבאללה" לנסות ולהגיע להשגים צבאיים כלשהם באיזור העיירה ג'זין. שטח מובלעת זה של הכוחות הנוצריים מהווה יער אסטרטגי ממדרגה ראשונה, המאפשר שליטה על צירים מרכזיים מדרום לבנון ומאיזור הבטחון אל כפרי הדרוזים שבחבל ג'זין ואל איזור החוף.

בג'זין, מחזיקים עמדות ומוצבים, הכוחות הנוצריים של הגנרל אנטואן לחאד. עפ"י פרסומים בעבר, מונה הכוח שם כ־250 לוחמים המצוידים בטנקים בודדים. עוד נמסר בעבר כי כוח זה תוגבר לאחרונה בכמה מאות חיילים של הכוחות הנוצרים הלבנוניים מאיזור בירות עפ"י הסכם שהושג עם לחאד.

לאחר שנכשלו מאמצים לקעקע את איזור הבטחון ולתקוף שם מוצבים של צד"ל וצה"ל רואה ארגון החיזבאללה את מובלעת ג'זין כ„בטן רכה" של הנוצרים והוא מנסה מעת לעת בדרכים שונות למוטט את שליטת הנוצרים במובלעת.

יש להניח כי ארגון החיזבאללה יגביר את נסיונותיו לתקיפות בג'זין לאור הכשלונות היחסיים שלו באזור הבטחון.

צה"ל המחזיק באזור הבטחון מחוייב במידה מסויימת גם למובלעת ג'זין ולכוחותיו של לחאד שם ויש להניח כי לא יתן לארגון השיעי להשיג את מבוקשו ואפילו יסייע פיזית ללחימה שם במידה והכוחות הנוצרים של לחאד יתקשו לעמוד במשימתם.

85% מאלמנות צה"ל הדרוזיות לא מיצו זכויותיהן

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

אלמנות צה"ל הדרוזיות נמצאות במצב גרוע משל אלמנות צה"ל יהודיות ואף אינן יודעות להשתמש בהטבות ש' מעניק צה"ל. כך עולה ממחקר שערך משרד הבטחון ואשר פורסם אתמול בכנס הסוציולוגים הארצי באוני' בן גוריון ב' ב"ש.

עוד עולה מן המחקר כי 85% מן האלמנות הדרוזיות לא מיצו את זכויותיהן במשרד הבטחון בגלל בורות, בעיות שפה, ומגבלות מסורת המצרות את נגישותן לזכויותיהן.

„האלמנות הדרוזיות נעשות דתיות יותר לאחר מות בני זוגן" אומרות הסוציולוגיות בינה מרויני ורות כ"ץ בעקבות מחקר שערכו בקרב מדגם של 54 אלמנות צה"ל דרוזיות. הדתיות היא אסטרטגיה להתמודדות עם אבל ואובדן, ותגובה מסורתית מקובלת בחברתן.

תמיכתו של הרב שך בהסכם באגו"י מותנה בהחרמת חב"ד

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

ההסכם שהושג באגודת ישראל על פיו יעמוד במקום הראשון נציג סיעת גור (הסיעה המרכזית), במקום השני נציג סיעת פורוש (שלומי אימונים), במקום השלישי נציג „צעירי והגשמה" (סיעת הרב לורנס) ובמקום הרביעי נציג האדמור ויזניץ (הסיעה המאוחדת), עלול להתמוטט לאחר שהרב שך התנה את תמיכתו המוסבית לאגודת ישראל בהחרמת חב"ד.

לכתבתנו הגיע פרוטוקול של שיחה שהתקיימה אתמול בין יו"ר אגודת ישראל העולמית הרב שרל, שבישר לרב שך על ההסכם, לבין הרב.

הרב שך: מה אתה מבשר לי, מה זה מעניין אותי. עיקר העיקרים זה ההינתקות הגוחלטת מחב"ד. לא לתת להם פירסומת על גבי „המודיע", לא לכתוב עליהם, לא להכריז ללכת לאסיפות שלהם, ולא להשתתף בהן. כל זמן שזה לא יהיה, אגודת ישראל אינה קיימת אצלי, ולכל זאת חייבת להיות התחייבות מפורשת בכתב, שתפורסם באופן רשמי על גבי „המודיע".

הרב שרל: והאם ע"י זה לא יתמוך בש"ס?

הרב שך: ש"ס כיום זו עובדה מוגמרת. מימלא, מה זה נוגע אחד לשני. אני אתמוך באגודת ישראל בכל יכולתי, כשהתנאי שלי ימולא. מה השאלה הזו. זה שוב לדבר על עניין שלא שייך לי. שש שנים שופכים את דמי. כל ימי שנותי מסרתי למען אגודת ישראל. האם כל מה שאני עושה נגד חב"ד, זה עניין פרטי שלי? אני רואה בחב"ד סילוף שהוא אסון ליהדות, משום שהם, בחלקלקות לשונם, מסוגלים שאנשים יפלו לרשת שלהם.

וכי לא הייתי יושב בשקט אלא זה עיקר העיקרים, זה שש שנים שמים אותי ללעג. כך עושים לבן לוויזה הכך עושים למי שעשה ופעל כה רבות למען אגודת ישראל?

הרב שרל: אני אלך לומר גם להם.

הרב שך: אני מברך אותך שתצליח.

כתבתנו מציינת כי את התשובה לתנאי שהציג הרב שך צריכים למעשה לתת אנשי סיעת האדמור מגור, אשר להם קשרים עם חב"ד.

עוד נודע כי אם התנאי של הרב שך לא יתקבל, והוא לא יתמוך באגודת ישראל יאלצו אנשי סיעת ציות והגשמה של הרב לורנס לנתק את עצמם מאגודת ישראל ולא להשתתף איתם בבחירות הקרובות.

הרב שך. לא יכול לשבת בשקט

הודעה

לבעלי היחידות של

„אלמוג" — קרן צמודה בנאמנות לתשלומים שוטפים

„צבר" — קרן להשקעות משותפות בנאמנות

תשלום הדיבידנד החודשי במזומן פטור ממס־הכנסה לחודש פברואר 1988 כדלקמן:

ב„אלמוג" — 6.7% מהערך הנקוב

ב„צבר" — 5.5% מהערך הנקוב

התשלום יבוצע באמצעות בנק הפועלים בע"מ החל מיום 28.2.88 בגין יחידות שתהיינה במחזור ביום 19.2.88.

לבעלי יחידות למוכ"ז המחזיקים התעודות ברשותם יבוצע התשלום כדלקמן:

ב„אלמוג" — בתמורה ולאחר הפקדת תלוש מס' 139.

ב„צבר" — בתמורה ולאחר הפקדת תעודותיהם.

תלושים ותעודות למוכ"ז ניתן להפקיד באמצעות כל אחד מסניפי הבנקים בארץ וחברי הבורסה לניירות־ערך בתל־אביב.

המרת הדיבידנד ביחידות חדשות — ללא שיעור הוספה

בעלי היחידות רשאים להמיר את סכום הדיבידנד ביחידות חדשות של הקרן לפי מחירן היסודי שייקבע ביום 28.2.88.

לבעלי יחידות למוכ"ז המחזיקים התעודות ברשותם תבוצע המרת הדיבידנד ביחידות חדשות של הקרן לפי מחירן היסודי שייקבע ביום ההפקדה.

מנהל הקרן: פועלים — קרנות נאמנות בע"מ

הנאמנים: בנק הפועלים בע"מ

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

פועלים-קרנות נאמנות

סגן הנשיא ג'ורג' בוש ואשתו, ברברה מחייכים בשימחת מנצחים בניו־המפשייר (צילום: אי.פי.)

בוש זכה בנצחון בניו־המפשייר; „הידיעות על מותי היו מוגזמות"

הנצחון הושג בניגוד לסקרי דעת הקהל □ אחד משני מועמדים שניצח בבחירות המוקדמות בניו־המפשייר בארבעים השנים האחרונות וזכה בסופו של דבר בכהונת נשיא ארה"ב

מאת כתבי סוכנויות הידיעות

סגן הנשיא ג'ורג' בוש הנחיל אתמול מפלה לסנטור רוברט דול בבחירות המוקדמות לבחירת מועמד המפלגה הרפובליקנית לנשיאות וחזר להיות מועמד בכיר במירוץ של מפלגה זו.

בוש נחל מפלה לפני שמונה ימים במדינת איווה. נצחונו אתמול הושג בניגוד לסקרי דעת הקהל. ג'ורג' בוש ציטט עם פרסום התוצאות את מארק טווין ואמר כי „הידיעות על מותי היו מוגזמות במידת מה".

במחנה הדמוקרטי הנחיל כצפוי מושל מסצ'וסטס מייקל דוקקיס מפלה לששת יריביו. ההתענינות העיקרית היתה במחנה הרפובליקני שם נלחם בוש על חייו הפוליטיים נגד דול שהתחזק מאוד לאחרונה. סגן הנשיא זכה ב־38 אחוזים מן הקולות וב־11 נציגים לוועידה הרפובליקנית. הסנטור רוברט דול זכה ב־29 אחוזים מן הקולות ובשבעה נציגים. אחריהם הגיעו חבר הקונגרס ג'ק קמפ, מושל מדינת דלוור לשעבר פיט־דופונט, והמטיף פיטר רוברטסון.

בקרב הדמוקרטים זכה כאמור מייקל דוקקיס עם 36 אחוז מן הקולות וזכה בתשעה נציגים לוועידת המפלגה הדמוקרטית. חבר הקונגרס ריצ'רד גפארדט זכה ב־20 אחוזים מן הקולות ובשישה נציגים ובמקום השלישי דורג הסנטור פול סיימון שזכה ב־17 אחוזים מן הקולות ובשלושה נציגים. הסנטור סיימון אמר, כי אם לא יזכה בבחירות בדרום־דקוטה או במינסוטה יפרוש מן המירוץ. „איני יכול להמשיך ולרוץ לנשיאות ארה"ב כאשר אני זוכה במקום שני או שלישי", אמר סיימון.

50 אחוזים מבעלי זכות הבחירה בניו־המפשייר השתתפו בבחירות, גידול של כאחוז וחצי לעומת הבחירות המוקדמות ב־1980.

כל מועמד שני שזכה בבחירות המוקדמות במדינה זו בארבעים השנים האחרונות ניצח בסופו של המירוץ וזכה בכהונת נשיא ארה"ב.

„סוכנים ישראלים סימנו אותי והרגו את אשתי"

לוס אנג'לס.— כירופראקטור מלוס אנג'לס החשוד כי הרג את אשתו בירה הרבש טען ביום ג' כי סוכנים ישראלים סימנו אותו והרגו את אשתו.

סקוט רוסטון, אמר בבית המשפט כי „מעשה ברוטלי זה בוצע מפני שבשנה שעברה פירסמתי ספר, החושף את הפשעים הרבים של ממשלת ישראל".

כשהוא פונה בבקשת עזרה לנשיא רייגן, טען רוסטון „אנא אל תתן לטרוריסטים זרים לשים ללעג את הצדק והחירות של ארה"ב".

הגב' רוסטון נעלמה מסיפון אוניית הסיור „סטארדנסר" באוקינוס השקט בשעות המוקדמות של השבת האחרונה. גופתה נתגלתה על ידי ספינה של משמר החופים של ארה"ב קרוב לחוף דרום קליפורניה כעבור עשר שעות.

בהצהרה בשבועה של ה„אפ.בי.איי" שהוגשה לבית המשפט הפדרלי בלוס־אנג'לס, נאמר כי בודק רפואי הגיע למסקנה שהאשה מתה מ„חנק, מלווה בטביעה, ומדובר ברצח".

פרקליטו של החשוד, פול פוטר, אמר לכתבים, כי הוא סבור שרוסטון מאמין שהוא קורבן לקשר. בעל חנות ספרים אמר, כי רוסטון פירסם ספר תחת הכותרת „סיוט בישראל", העוסק במה שמתואר כפגיעות בזכויות האדם בישראל. הנוסעים באוניה אמרו, כי התרשמו שבני הזוג רוסטון נהגו אחד מחברת רעהו.

(עי"ר)

ואלדהיים שוקל לתבוע ה„שפיגל" שפירסם המברק היוגוסלבי המזוייף

וינה.— נשיא אוסטריה קורט ואלדהיים הודיע שלשום כי יש בכוונתו להגיש תביעת דיבה נגד השבועון המערב גרמני „דר־שפיגל", שפירסם העתק של מברק לפיו נשיא אוסטריה היה שותף לפשעי מלחמה במלחמת העולם ה־2.

עפ"י החוק האוסטרי חייב הנשיא ואלדהיים להורות לתובע הכללי של אוסטריה לפתוח בהליכים משפטיים נגד השבועון המערב גרמני על מנת להגיש נגדו תביעת דיבה.

דר־שפיגל פירסם בגליון חודש פברואר העתק של מברק המגלה כי ואלדהיים גרש למעלה מ־4,000 אזרחים מאיזור קוזרה ביוגוסלביה ב־1942. עד כה לא נמצא העותק המקורי של המברק. בגליונו האחרון התנצל השבועון על פירסום המסמך ואמר, כי קרוב לוודאי שההעתק היה מזויף.

בית משפט ביוגוסלביה פתח בחקירה לבירור מהימנותו של המברק. העיתונאי דנקו ואסוביץ' שמסר את המברק לשבועון דר־שפיגל נקרא להופיע בעניין זה בביהמ"ש המוניציפלי של בלגרד. ביהמ"ש אמור לקבוע אם המברק אכן מזוייף ואם כן מי זייף אותו.

ואלדהיים סוכן רוסי?

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בבריטניה

האפשרות שנשיא אוסטריה, קורט ואלדהיים, היה סוכן של ברית המועצות בעת שכיהן כמזכיר האו"ם, הועלתה בבריטניה על ידי מי שהיה עוזרו האישי באותה תקופה.

חבר הפרלמנט, רוברט רהורס ג'יימס, היה מנהל לישכתו של ואלדהיים מ־1972 עד 1976. הוא אמר שהוא מעלה את האפשרות שואלדהיים היה סוכן סובייטי באו"ם למרות שאינו יודע את התשובה. „אני נחוש בדעתי לבדוק את העניין עד סופו", הבטיח חבר הפרלמנט. ואלדהיים הוצע לתפקיד מזכיר האו"ם על ידי ברית־המועצות.

„פרס נילס" הדני לבמאי ביסיקוב שביים גם בישראל

מאת עלי כהן, כתב „על המשמר" בדנמרק

„פרס נילס", פרס התרבות הדני הגבוה ביותר, הוענק לבמאי היהודי סם ביסיקוב על תרומתו לחיי התיאטרון בדנמרק. שוויו הכספי למעלה מ־15 אלף דולאר.

סם ביסיקוב (שמואל בית־יעקב), מן הפוריים ביותר על בימות דנמרק ונורבגיה, ביים בזמנו את „גליליאו" בתיאטרון חיפה. הצגה זו, בבימויו הוצגה כ־5 שנות ב־5 מדינות: נורווגיה, פינלנד, אוסטרליה, גרמניה וישראל.

מלך מרוקו קורא לקיום פסגה ערבית

מאת אורי הורוביץ, כתבנו לענייני המזה"ת

מלך מרוקו המלך חסאן השני קרא אתמול לקיום פיסגה ערבית בקרוב לדון בהתקוממות בשטחים. ועדה, שהוקמה במהלך כינוס שרי החוץ הערביים בטוניס בחודש שעבר ושתפקידה לעסוק בדרכי הסיוע לתושבי השטחים אמורה להתכנס בקרוב.

150 אלף איראנים יעלו השנה למכה

טהראן.— נציגו האישי של חומייני ויו"ר משלחות החג' של אירן מהדי כרובי הודיע כי מספר העולים לרגל מאירן יגיע ל־150 אלף עולים לפחות.

(ע"מ)

139 מצאו מותם במהלך חגיגות הקרנבל בריו

ריו דה־ז'ניירו.— 139 אנשים מצאו את מותם במהלך הקרנבל בריו דה ז'ניירו — נמסר על ידי השלטונות.

במקביל נודע כי למעלה מ־9000 אנשים אושפזו בבתי חולים בעיר, כתוצאה מתאונות „בעלות אופי מגוון".

במהלך הקרנבל שנערך בריו ב־1987 נהרגו 162 אנשים ו־12 אלף אושפזו בבתי חולים. (ע"צ)

תאילנד ולאוס הסכימו על הפסקת אש בגבולן

בנקוק.— תאילנד ולאוס הסכימו אתמול על הפסקת אש לאורך גבולן המשותף שנמשך קרוב לשישה חודשים נסב בעניין שטח מריבה ששתי המדינות טוענות ריבונות עליו. הפסקת האש תכנס לתוקף מחר בבוקר.

על פי ההסכם יפתחו שתי הממשלות במו"מ תוך שבועיים כדי לשים קץ לסיכסוך על שטח המריבה בדרכי שלום.

בינתיים יפקח צוות משותף לצבא תאילנד ולאוס על הפסקת האש ועל הפרדה בין הכוחות.

(עי"ר)

● הדולר שמר אתמול על יציבותו בשוקי הכספים של אירופה ונסחר ב־1.71 מארק ו־130.35 ין.

● הנסיכויות הערביות המאוחדות יצמצמו את תפוקת הנפט שלהן בנסיון להגן על מחיר הבסיס של אופ"ק, 18 דולר לחבית — הודיע אתמול שר הנפט של הנסיכויות מאנע סייד אלעותייבה.

● דיוני המליאה של הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית נפתחו אתמול. על סדר היום — רפורמות בחינוך — מציינת סוכנות הידיעות הסובייטית טא"ס.

מפלגת הפועלים המאוחדת — המרכז

לוח פעילות שבועית מה־18.2—24.2.88

מפ"ם

יום חמישי — 18.2

תל־אביב, עירוני י"א — 20.45 — ח"כ אלעזר גרנות — מפגש כיתות י"ב.
סניף תל־אביב — 19.00 — אליעזר צור — פגישת תא מורים.

יום שישי — 19.2

סניף חיפה — 7.00 — מטה מצומצם לוועידה אזורית.
8.00 — מטה מורחב לוועידה אזורית
בהשתתפות: מזכירי קיבוצים, מזכירי סניפי האיזור, נציגי הישובים מהמגזר הערבי.

סניף נצרת — 9.00 — צוות הפעלה של המגזר הערבי

טבעון — 20.45 — ח"כ אמירה סרטני — חוג בית.

יום שבת — 20.2

סניף רעבית — 10.00 — וולדי מורג — חוג בית.
מוסד „גלבוע" — 11.00 — חנן ארז — מועצה אזורית של השוה"צ.
בנושא: מעורבות השוה"צ בחברה הישראלית.
קיבוץ עין־דור — 21.00 — חנן ארז — שיחת קיבוץ.

יום ראשון — 21.3

חולון, תיכון שרת — 8.45 — ח"כ אמירה סרטני — מפגש שכבת י"א.
באר־שבע, מקיף א' — 8.00 — ח"כ אלעזר גרנות — מפגש עם תלמידי י"ב.
באר־שבע, מקיף ו' — 10.00 — ח"כ אלעזר גרנות — מפגש עם תלמידי י"ב.
מרחביה — 15.00 — עליה לקברו של מאיר יערי ז"ל, ביום השנה למותו.
סניף תל־אביב — 17.00 — אברהם כהן — העובדת השכירה.
שכונת התקווה — 19.30 — ח"כ אמירה סרטני — אסיפת חברים.

יום שני — 22.3

סניף פתח־תקווה — 10.00 — אבי שיין — מועדון וותיקים.
סניף רמת־גן—גבעתיים — 10.00 — ד"ר אלכס זרון — מועדון לחבר חוג לתנ"ך.
סניף גבעתיים — 17.00 — ניסן דוורי — מועדון בנושא: מסע לפולין.

יום שלישי — 23.2

ירושלים, כנסת — 9.00 — ח"כ אלעזר גרנות — מפגש עם תלמידי תיכון „בואייר".
סניף רמת־גן—גבעתיים — 10.00 — מרים חלוי — מועדון לחבר בנושא: פער הדורות.
תל־אביב, מרכז — 15.00 — וולדי מורג, אברהם מזרחי — פגישת פעילים בנושא יפו.
סניף הרצליה — 16.30 — דוד שטוקסיש — מועדון יידיש.
שפרעם — 17.00 — חנן ארז, חוסיין פאריש — אסיפת חברים ואוהדים.
קיבוץ בית־אלפא — 17.30 — משה סמולר — מועדון וותיקים.
כפר קאסם — 18.00 — אידריס מואסי — מפגש עם צעירים.
ירושלים, מכללת „בוק" — 18.00 — ח"כ יאיר צבן — מפגש עם תלמידי י"ב.
סניף באר־שבע — 19.00 — וולדי מורג — מועצת סניף.

יום רביעי — 24.2

תל־אביב, הוועה"פ — 9.30 — ישיבת מרכז הסתדרות הגמלאים — חברי מפ"ם מתבקשים להשתתף.
ירושלים, כנסת — 10.45 — ח"כ יאיר צבן — עם פרופסורים אמריקנים למען השלום במזה"ת.
סניף הרצליה — 17.30 — שושנה רון — מזכירות מורחבת.
נצרת עלית — 18.00 — יצחק אטא — כנס מורים.
סניף רמת־גן—גבעתיים — 19.00 — ח"כ יאיר צבן — מפגש עם צעירי הסניף.
סניף רמת־גן—גבעתיים — 19.30 — ח"כ יאיר צבן — מפגש: הציבור שואל, הח"כ משיב.

פגישת מזכירי הסניפים, רכזי אזורים ושליחים
בבית המרכז ביום ד' בשעה 14.45
סדר היום:
• פתיחת דיונים בסניפים לקראת ישיבת המרכז — חנן ארז
• מבצע תו הועידה — צבי אטלסן אבי שיין

כנס וותיקי התנועה יתקיים ביום ג', 26—27.3
בגבעת חביבה — פרטים על הסעות יימסרו.

איגוד מקצועי

יום חמישי — 18.2

סניף חיפה — 16.00 — דב אלקנתי, אליעזר גוכמן, חיים שוגל — תא עובדי מדינה בחיפה והסביבה.

יום רביעי — 24.2

תל־אביב, במרכז — 9.30 — דוד שעשוע, נטע מן — תא פועלים חקלאיים.
תל־אביב, במרכז — 16.00 — דב אלקנתי, רפי רוליו, שאפיק בראני — תא פועלי בנין.

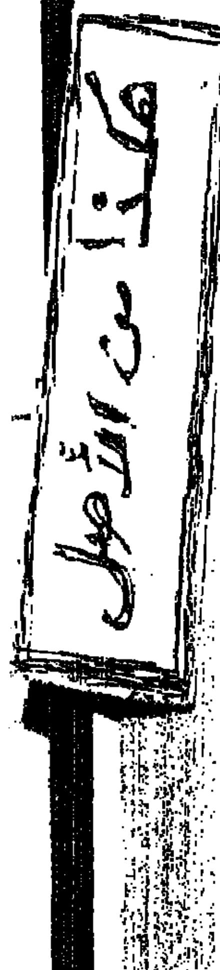

על היום

19.2.88

ריקמה חברתית מתפוררת

האוצר אינו מכבד את החלטת הממשלה, אלא נוהג בשיטת „הבה נתחכמה" ■ הברפלד בשני כובעים: גם בשם העובדים וגם בשם המעסיק לקחי השביתה בבתי־החולים: כולם הפסידו

מאת יוסף שמי

אתמול הסתיימה שביתת עובדי המינהל והמשק של בתי־החולים הממשלתיים. רשמית הם קיבלו תוספת דרגה, שתוענק לכל העובדים במרוצת שנת 1988. כן יקבלו דמי ביגוד והבראה כנהוג בבתי־החולים של קופ"ח. גם הובטח להם, כי יורחב מעגל מקבלי החזר רכב. על חשבון התוספות הללו יקבלו כל העובדים מקדמה בסך 160 ש"ח בארבעת החודשים הקרובים.

בנוסף לזה סוכם, כי העובדים יוכלו להדביק את הפיגור במסגרת עבודה בשעות נוספות. סעיף זה מבטיח החזר הפסדים בגין השביתה.

במסמך, עליו חתם נציג האוצר, אין זכר לדרישה להשוואת התנאים לאלה של קופת־חולים. סעיף זה, שהיה בין עיקרי התביעות של השובתים, מובטח במכתב החתום על־ידי חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי המופיע כאן בשני כובעים. שכן זה פתרון יחיד במינו, כאשר השובתים מסתפקים בהבטחה של ראש האיגוד המקצועי במקום הבטחה מצד המעביד, הפעם משרד האוצר. זה גם תקדים מעניין, כאשר מי שנותן חסות למאבק של העובדים המאוגדים באיגוד מקצועי, מופיע פעם בדמות נציג העובדים ופעם בדמות של חותם בשם המעביד.

התנערות מהחלטת הממשלה

ההסכם שנחתם ביום שלשום בערב נותן גושפנקה רשמית להתנערות האוצר מקיום החלטת הממשלה מ־1971, על השוואת תנאי השכר והעבודה בין שני מגזרים שונים בשירותי הבריאות, ההסתדרותי והממשלתי. אין עכשיו טעם לכנס את „ועדת פרה", כאשר האוצר מסרב להכיר את עיקרון ההשוואה במסמך המסיים את השביתה. אין ספק, שהתוספות שהעובדים קיבלו חשובות, אך לא פחות חשוב העיקרון. האוצר עמד על שלו והפעם אמר רשמית, כי אין הוא מכבד את החלטת הממשלה. כל הדיבורים על דיוני „ועדת פרה", איסוף נתונים והתאמת התנאים היו כלא היו.

ההסכם עליו חתמו נציגי העובדים והאוצר אינו סוף־פסוק, גם משום שאי־כיבוד הסכמים היא תופעה די שכיחה. פקידי האוצר והעומד בראשו מתחכמים להסכמים, נוהגים סחבת וממציאים פרשנויות שונות שעיקרן „להוזיל" את מחיר החתימה. יתכן שגם הפעם ינהגו במשרד האוצר בשיטת „הבה נתחכמה".

שביתת עובדי המינהל והמשק, יותר מכל שביתה אחרת, פגעה בריקמה חברתית פרומה ממילא. מראות החולים הגריאטריים הנזנחים מכניסים לחיי החברה אלמנטים של הפקרות ציבורית. קהילה לאומית אשר אינה מסוגלת לשמור על קשישיה חסרי האונים אינה יכולה גם לעמוד במבחנים אחרים.

מ. שיפמן, המשמש יועץ לתקשורת של ועד עובדי המינהל והמשק, אמר לנו, כי ללא השביתה, העובדים לא היו מגיעים להישגים שהושגו בפועל. דוברי האוצר, לעומת זאת, טוענים, כי גם ללא השביתה היו העובדים מקבלים שיפור בתנאים, כפי שקיבלו. המסר הוא לקבוצות עובדים אחרות: אל תצפו להישגים כתוצאה משביתות. תקבלו מה שאנו מוכנים לתת — לא יותר. השביתה אינה כדאית.

האוצר נתן יותר

אך ספק רב, אם דובר האוצר צודק. השביתה אילצה את האוצר לתת יותר, וזאת למרות הטענה שיש לשמור על החבילה ולא לאפשר פריצה מהסכמי השכר, שכן אז שוב נחזור לעידן האינפלציה. האמת היא, שהאוצר מעולם לא יזם דיון על עיוותי שכר כל עוד העובדים לא השביתו את העבודה. הישגי העובדים במגזר הציבורי הם ביחס ישיר למידת הנזק שהשביתה עלולה לגרום, ולמידת האפשרות שבידי האוצר להפעיל לחץ נגדי, כגון צווי ריתוק, לחץ ציבורי וכיו"ב. אילו היו אנשי האוצר נוהגים לפי עיקרון של סדר ציבורי תקין והיו פועלים לפי לוח זמנים, אפשר היה למנוע שביתות רבות והידרדרותן המסוכנת.

ההשבתות של מערכת שירותי הבריאות גורמות להתפוררותה. כמעט אין עכשיו תחום שלגביו כולם מאוחדים: עד כאן. אסור, כידוע, לדחות ניתוחים אלקטיביים הכרוכים בסיכון חיים, אך בגלל יחסי העבודה המעורערים יש נדחים ניתוחים אשר עלולים לגרום למותם של החולים.

מלבד ההיבט המוסרי, יש גם הפסד כספי כרוך בה טיפלו אנשי האוצר בשביתות עובדי המינהל והמשק והרופאים המרדימים. רכישת שירותים על־ידי בתי־החולים הממשלתיים, כמו מזון קיטרינג או כביסה במכבסות שמחוץ לבתי־החולים, תעלה כסף רב. ספק אם אי־היענות לדרישות השובתים תאזן הפסדים אלה. הוא הדין לגבי המרדימים. בתי־החולים לא יכלו לנצל את הפוטנציאל שיש להם, הם יצטרכו לטפל בחולים רבים מאוד שמצבם הכללי הידרדר ובשל כך הטיפול יהיה יקר בהרבה.

מיברק לשרת הבריאות

מנהלי בתי־החולים הממשלתיים ושל קופ"ח שלחו מברק לשרת הבריאות וביקשו ממנה לשמור על שוויון בתנאי הפעולה של בתי־החולים הציבוריים ושל הרופאים והעובדים במערכות אלו. הקריאה באה כדי למנוע המשך הפגיעות וסיכסוכי העבודה במערכת האישפוז הציבורית. את המברק שלח פרופ' דן מיכאלי, מ"מ יו"ר איגוד מנהלי בתי־החולים, בשם 33 מנהלי בתי־החולים הציבוריים.

למערכת שירותי הבריאות קרה דבר מוזר — הניהול נשמט מידי אנשי המקצוע, הרופאים, אנשי המינהל וכו', ועבר לידי פקידים שעיקר התמחותם היא שמירה על תקציבים. ניתוק וניכור בין אנשי המקצוע בשטח הרפואה לבין מומחי האוצר הוא בין גורמי הכשלונות והאנדרלמוסיה הפוקדים את המערכת ומאיימים למוטט אותה.

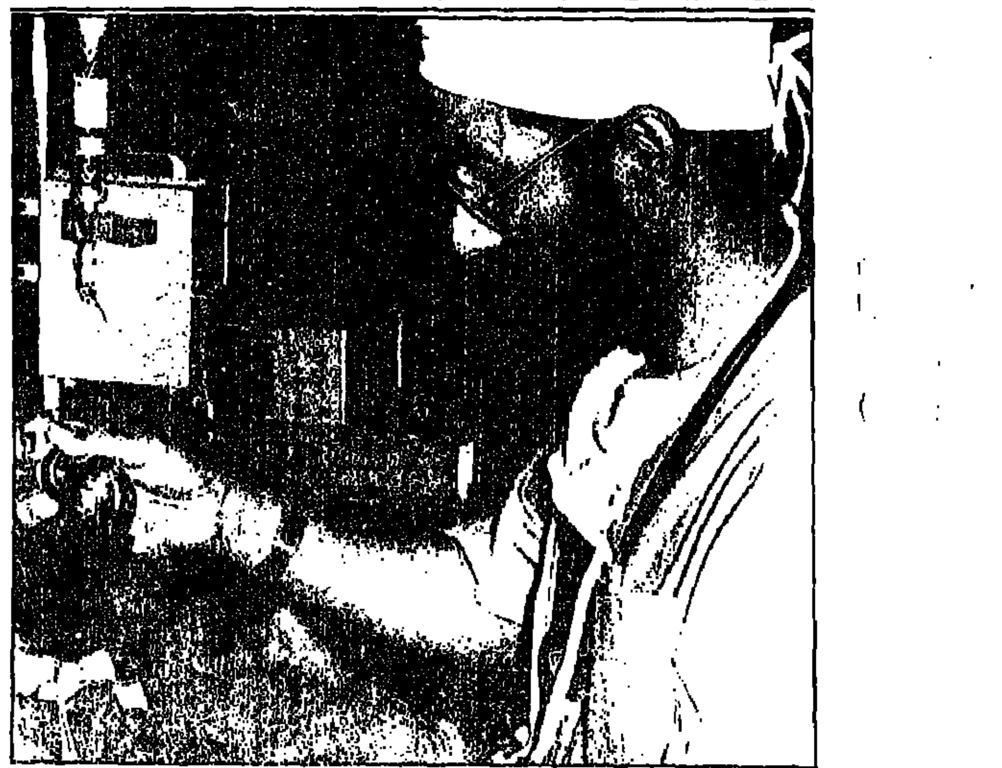

רופא־מרדים בפעולה. שביתת המרדימים מסכנת חולים שאין באפשרותם לשלם בעד ניתוח בבית־חולים פרטי

על הפרק

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

כותרות משנה

מאת אריה פלגי

● הקבלה מאזוכיסטית

ההיסטוריה היהודית ושלטון הליכוד (כולל ממשלת האחדות) זימנו לנו פרדוקס מכאיב חדש: לא רק הבנה למעשי אויבנו נגדנו, אלא גם נימה של התפעמות מהם. גם השוואות־הקבלות בין ההתקוממות בשטחים בשבועות אלה לבין מלחמת השיחרור שלנו. מאזוכיזם הוא חלק בלתי נפרד של ההוויה היהודית, אבל גם נוכח הגילויים המפתיעים במרי תושבי השטחים ומארגניהם, לא יזיק לשמור על אמות מידה נכונות.

אם כן, ערפאת אינו בן־גוריון, ספינת־השיבה אינה אקסודוס, ג'יבריל וחוואתמה אינם האצ"ל והלח"י, והפת"ח אינו ההגנה. אנחנו לא הבריטים, והערבים אינם פליטי השואה האירופית. הדברים אינם מובאים כאן כדי להמעיט מחומרת מעשי הדיכוי שלנו ומצידקת התקוממות המדוכאים, אלא כדי לא להמעיט ביהודה, צידקתה והישגיה של מלחמת הקוממיות היהודית.

● חלומות עמרם

האלוף עמרם מצנע כינה את התפרצות אנשי ההתנחלויות למחנה דהיישה „מעשה נבלה". לאחר מכן, בלחץ גורמים שונים, שינה קצת את הניסוח. האלוף חודעק, כאשר אנשי „כך" רגמו באבנים את דירת ח"כ אליעזר ואלדמן בקריית־ארבע, בה השתתף בהתייעצות בעקבות פגיעת ערבים במכונית חבר הכנסת בחלחול. מאז פרוץ האירועים הכריז עמרם מצנע מדי פעם הכרזות בגנות מתנחלים, הלוקחים את החוק לידיהם ובאותו הזמן עשה כמובן הכל כדי להגן על יישוביהם ותנועותיהם. שלשום נאנח שוב כאומר, שבחלומותיו הגרועים ביותר לא תיאר מעשה כמו של החיילים, שקברו ערבים חיים בכפר סאלים.

בחלומותינו הגרועים ביותר לא תיארנו, שהמציאות תציב בפני אלוף בצה"ל סתירות כאלה.

● רבין יופתע שוב

שר הביטחון השתלח על יאיר צבן, אשר בעצרת „שלום עכשיו" ביקש ממנו להבהיר, שלא חייבים לציית לפקודה בלתי־חוקית בעליל. לתלמידים ביהוד, הוא הסביר שוב מדוע אסור לסרב לפקודות בצה"ל בכלל. לכן או שלא קרא את דברי צבן, (שפורסמו בנוסחו במלואם ב„על המשמר") או שקרא ולא הבין אותם, או שהעדיף להתעלם מהם. כדאי שיזמין להקרנה חוזרת מ„מבט" את דברי הנערים לאחר הרצאתו ביהוד. הנער והנערה הביעו דעות המעידות על לבטים, קרובים לדברי צבן דווקא. התעלמות מדברי חבר כנסת מפ"מי, גם היא שיגרה לא סימפאטית, אבל התעלמות מדברי נערים העומדים לפני גיוסם עלולה להוביל להפתעות לא נעימות, חדשות אצל שר הביטחון.

● נעדר

היעדרותו של פרס מן ההצבעה על מס היסף — היעדרות אשר הכשילה את ההצבעה על הטלתו — מעוררת דאגה בכל מקרה. אם נעדר, כי היה נגד המס הצודק — רע. אם נעדר, כי היה בעד־נגד, כלומר רצה להתחמק — גם כן לא טוב. אם נעדר מסיבות טכניות, של חוסר תיאום או אי־ידיעה — רע מאוד. סוף סוף מדובר בנושא שהיה על סדר־היום של ישיבת הממשלה זו בפעם הרביעית.

● וכאשר יענוהו

ח"כ עטשי מוראג מן החריצות בה מטילים כוחותינו עוצר על מחנות הפליטים. לא כי התושבים סובלים, להיפך, כי הם נהנים. אם לצטט את דבריו בדיוק: כי זה מגביר את הילודה.

ז'אן רנואר עדיין טרי

מתוך הסרט „אדמה זו שלי היא" — דגם של כיבוש נאור

מאת יהודה להב

הקהל עדיין אינו נוהר בהמוניו לקולנוע „גורדון" בתל־אביב, שמוצג בו עתה סרטו המלחמתי־הקלאסי של ז'אן רנואר — „אדמה זו שלי היא". אולי הקהל אינו יודע איזו הפתעה מצפה לו בסרט.

הסרט אינו קלאסי מבחינת נאמנותו לאמת ההיסטורית. רנואר הפיק אותו בארה"ב ב־1943, והוא משקף היטב את מידת הידע וגם את גבולות הדמיון של האמריקנים, באותה תקופה, על אופיו של הכיבוש הנאצי.

השחקנים מצוינים — בעיקר צ'רלס לוטון, אך גם מורין או'הארה — אבל העלילה מעלה חיוך, בגלל תמימותה הגובלת בילדותיות. קצין גרמני, המוחה את מחבר כרוזי־המחתרת על פי מובאות מטאקיטוס; בית־משפט בלתי־תלוי, המאפשר לנאשם לשאת נאום נגד הכיבוש; מורה, המצטט מן החוקה האמריקנית לפני שהוא נעצר לעיני תלמידיו בכיתתו — לא, זה כלל וכלל לא דומה לכיבוש הנאצי, כפי שהיה באמת. זהו דגם של כיבוש נאור מימי מלחמת העולם הראשונה, או של כיבוש במקום אחר, בזמן אחר. לא הכיבוש הנאצי.

ז'אן רנואר בוודאי לא העלה על דעתו, לא יכול היה להעלות על דעתו, כי מקץ שני דורות, אי־שם אי־מתי, עוצמתו האקטואלית של סרטו תהיה טמונה דווקא בחוסר נאמנותו ההיסטורית, בתארו כיבוש כאשר הוא כיבוש, שאינו דומה לכיבוש הקונקרטי המתואר. ככל שהעלילה נמשכת, כן קופא על השפתיים החיוך הסלחני ומפנה מקום לצמרמורת על הגב.

ונוסף על כל זה השם. שם הסרט שהוא „—אדמה זו שלי היא". גם אם זה תירגום מילולי של השם המקורי, ריח של פרובוקציה נודף ממנו. כלום המאפיה השמאלנית עושה שמות גם בין מפיצי הסרטים? איפה יוסטמן? איפה מאמתו?

מה שטוב לשחקני הבורסה, טוב גם למדינה?

הימנעות מהטלת מס על ריווחי הבורסה אינה מעודדת השקעות בבורסה. היא גורמת להקצאה בלתי נכונה של משאבי ההון. היא פוגעת בהשקעות בתעשייה ובחקלאות ■ אפילו הכלכלנים גלבריית ומילטון פרידמן לא היו מתנגדים להמלצות הוועדה

מאת צבי טימור

אי־מיסוי רווחים בבורסה פוגע בציבור רק בכך שהוא מגדיל את נטל המס המוטל על כלל הציבור. אם יש הכנסות פטורות ממס, מוטל מס כבד יותר על ההכנסות החייבות במס. אולם הפלייתם לטובה של רווחי הון או רווחי בורסה פוגעת בעיקר בעיסוקים אחרים, בהשקעות בתחומי הייצור.

ניתן להסיק מכך שכאשר רווחי בורסה פטורים ממס, חייב בעל מלאכה או תעשיין בשיעור תשואה כפול, על מנת להשיג את אותו רווח נטו, שהוא יכול היה להשיג בלי מאמץ וללא סיכונים בהשקעה בניירות ערך פיננסיים. מכאן, כפי שטוענת ועדת ששינסקי, מתן פטור ממס לרווחי הון מעוות את הקצאת ההון במשק. ההשקעות מתבצעות לא מתוך שיקולים כלכליים, אלא מתוך שיקולי פטור ממיסוי. הרבה אנרגיה מופנית למציאת הדרכים החוקיות להתחמקות מתשלום מס. כלומר שיש כאן הפלייה לטובה של סוג משקיע הון לעומת סוג אחר, או רווחים מסויימים של אותו משקיע על פי סוגי השקעותיו. אם יש לעודד רווחים, עדיף היה לעודד רווחים מעיסוק, מאשר לעודד רווחים צדדיים בבורסה.

ויקטור מדינה, מנכ"ל משרד האוצר, אינו תופס כל זאת. הוא מצדד באופן עקבי וראוי לציין בהפלייה לטובה של הכנסות מסוג אחד על הכנסות מסוג אחר. הוא אינו יכול להצדיק זאת בשום דוקטרינה כלכלית. לכך יתנגד לא רק גלבריית, אלא גם מילטון פרידמן.

אי־מיסוי רווחי הון בבורסה, כפי שקבעה בצדק ועדת ששינסקי, אינו מעודד השקעות בבורסה. הוא גורם להקצאה בלתי נכונה של משאבי ההון ומשאבי האנוש העוסקים בכך. על־פי דו"ח ועדת ששינסקי, משווי של 8.2 מיליארד ש"ח מניות חופשיות מחזיקה שכבה צרה של בעלי עניין 6.55 מיליארד ש"ח, כלומר 80 אחוזים. כלל המשקיעים הקטנים מחזיקים את היתרה של 1.65 מיליארד ש"ח. אם הם לא היו מחזיקים כספים אלה בבורסה של המניות, אלא באגרות־חוב או חסכונות אחרים, היו מאושרים ומעושרים יותר. המשקיעים הקטנים הללו משמשים רק תרנגולת למריטה בידי הגדולים. הם סובלים את עיקר ההפסדים, בעוד שבעלי העניין גורפים „בזמן".

זכו לפריחה

אי־מיסוי רווחי בורסה או השקעות פיננסיות פוגע בראש וראשונה בהשקעות מסוג אחר, בתעשייה ובחקלאות. הבורסה הישראלית, בניגוד לתפקידה, אף פעם לא שימשה מקור רציני לגיוס הון ובדרך כלל מילאה את התפקיד של הלוטו והטוטו במדינות מתוקנות. ואכן, עם שקיעת הבורסה, הלוטו והטוטו זכו בישראל לפריחה. שוב אין סיבה לתת פטור לרווחי בורסה. אולם הטיעון של מדינה ואמוראי דומה לטענה, כי אם ימוסו רווחי הלוטו, האנשים יברחו ממנו. לאן יברחו — ניתן לשאול את מדינה. אם לא יהיו מקלטי מס, לא יהיו רווחים פטורים ממס. ההון יוכל לברוח רק להשקעות הכדאיות ביותר, בלי לקחת בחשבון שיקולי מס המעוותים את התמונה.

ממשלה יכולה לעודד פעילות כלכלית, באמצעות תמריצים שונים וגם בעזרת הטבות מס. השאלה — איזו פעילות לעודד, היא שאלה ערכית הנוגעת לדמותה של המדינה. גם במקרה זה השיטה הקיימת גרועה ביותר, כי היא נעדרת פיקוח ציבורי ותקציבי. מנכ"ל האוצר יודע זאת ולא פעם הסביר זאת בצורה משכילה. אם חסר לו ידע בתחום זה, הוא יכול לקבל תורת־דעת מכלכלנים רבים באוצר. לכן קשה לראות בהתנגדות האוצר למיסוי הבורסה, ריבית ורווחי הון — התנגדות עניינית. קל יותר להסביר זאת באידיאולוגיה הטוענת „מה שטוב לג'נרל מוטורס טוב לארה"ב". בתרגום לעברית האמירה תישמע כך: „מה שטוב לשחקני הבורסה טוב לישראל". בסופו של דבר הכוונה היא לתת הטבות לאותה שכבה צרה המחזיקה כ־6.5 מיליארד ש"ח מהמניות. מכיוון שלא נעים להודות בזה, מסתתרים מאחורי „האלמנות והיתומים" והחסכונותיהם הדלים. על־כך ניתן לומר, שלו לאלמנות וליתומים היו מיליארדים, הם לא היו נזקקים להגנה.

מוזרה עוד יותר התנגדותו של סגן שר האוצר, עדי אמוראי, למיסוי הבורסה. אמוראי אינו פקיד בכיר, אלא נציג פוליטי של מפלגה הנקראת מפלגת „העבודה". מפלגה האמורה לייצג אנשים עובדים המתקיימים מיגע כפיהם. לא זה המנדט הפוליטי בו זכה אמוראי מוועידת מפלגתו.

פרופ' ששינסקי

מתוך הדו"ח

● קצבאות ילדים

הכרה בתוצאות הכרוכות במספר הילדים מקובלת בכל מערכות מס ההכנסה („שוויון אופקי"). יש בכך ביטוי לעובדה, שיכולת התשלום (ABILITY TO PAY) של משפחה תלויה לא רק בהכנסות המשפחה, אלא גם במספר הנפשות הסמוכות על שולחנה. הכרה זו באה לידי ביטוי בניכויים מן ההכנסה החייבת או בזיכויים ממס לפי מספר הילדים.

במסגרת הרפורמה של שנת 1975 עברה ישראל משיטת הניכויים מן ההכנסה בגין ילדים, לשיטת קיצבאות הילדים המשולמות באמצעות המוסד לביטוח לאומי. המטרה העיקרית של שינוי זה היתה להבטיח תשלום עבור ילדים גם למשפחות שאינן מגיעות לסף המס. בשנים האחרונות חלה שחיקה גדולה באוניברסליות של קיצבאות הילדים וגם נחלשה ההכרה בכך שקיצבאות אלה הן חלק בלתי נפרד ממערכת מס ההכנסה. אנו סבורים, שמן הראוי לאמץ מחדש את עקרון השוויון האופקי. דהיינו, להכיר במפורש ובצורה מלאה בקיצבאות הילדים כחלק בלתי נפרד ממערכת המס.

המצב שנוצר בתחום קיצבאות הילדים הביא את הוועדה לשקול אפשרות של שינוי השיטה הקיימת. בין השאר שקלנו במפורט את האפשרות של מתן זיכויים ממס בגין מספר הילדים על־ידי המעביד, והמשך ההסדר הקיים רק לגבי אלה שאינם מועסקים. מעבר ליתרונות אחרים היתה הרגשה ששיטה כזו, המכניסה את נושא ההתחשבות בילדים ישירות למערכת המס, תבטיח פחות פגיעות בתחום זה בעתיד. בסופו של דבר נמנענו מהמלצה זו בגלל שיקולי ביצוע.

הוועדה סבורה, שקיצבאות הילדים צריכות להינתן על בסיס אוניברסלי. הן חלק בלתי נפרד ממערכת המס, אשר לדעתנו צריכה להתחשב בגודל המשפחה בבואה לקבוע את נטל המס החל עליה. לכן מומלץ להחזיר לאלתר את קיצבת הילד הראשון לכל התושבים ולבטל את מיסוי הקיצבאות בגין הילד השני והשלישי.

● שוק ההון

(א) רווחי הון מניירות־ערך הנסחרים בבורסה. הוועדה לא מצאה צידוק כלכלי, חברתי או מינהלי לפטור ממס, הניתן כיום ליחיד על רווחי הון מניירות ערך הנסחרים בבורסה (מניות, איגרות חוב, אופציות וכיו"ב). גם לחברות „חלא־פיננסיות" קיים למעשה פטור ממס על רווחי הון. פטור כזה אינו קיים במרבית מדינות המערב. לפיכך, מומלץ להטיל מס על רווחי הון ריאליים. בתנאי המשק הישראלי נראה לוועדה שהשיטה המתאימה לכך ביותר היא מיסוי על רווח ההון הריאלי המצטבר מדי שנה (עם קיזוז הפסדים) בשיעור אחיד, נמוך יחסית (25 אחוזים) ובנפרד מכל יתר הכנסותיו של הנישום. מכיוון שמדובר בניירות־ערך נזילים וסחירים, שיטת הצבירה מאפשרת הערכה פשוטה ומדויקת של רווח ההון הריאלי וכמו כן אינה יוצרת קשיי נזילות למשלם המס. לפיכך שיטה זו נראית לנו נכונה וצודקת. היוצאים מכלל הצבירה יהיו מניותיו של בעל שליטה (מי שמחזיק בידיו 5 אחוזים לפחות מן ההון העצמי של החברה). אם יבחר בכך, ימוסו רווחיו רק בעת המימוש ובשיעור של 35 אחוזים.

(ב) והכנסות אחרות מהון. כיום מוטל מס בשיעור של 35 אחוזים רק על חלק מן ההכנסות מהון (כגון, ריבית על איגרות חוב ממשלתיות), ובכך נוצרת אפליה בין סוגי השקעה שונים. כדי למנוע את העיוותים שנוצרו בגלל אפליה זו, הוועדה ממליצה לקבוע שיעור מס אחיד של 35 אחוזים על כל סוגי ההכנסות מהון, שהיו פטורות עד היום. אלה כוללים, בין השאר, את תכניות החיסכון של הבנקים השונים ואת קופות הגמל (שלא במסגרת ההפרשות הסוציאליות - על כך ראה להלן). מדובר כמובן רק בהכנסות מהפקדות חדשות או מחידוש של תכניות קיימות שהגיעו לפירעון.

הוועדה מוצאת לנכון להצביע על קיומם של הבדלים ניכרים במיסוי רווחים מחולקים (דיווידנדים) של חברות שונות. מצד אחד קיים כפל מס (הדיווידנד אינו מוכר כהוצאה לצורך חישוב מס חברות), אך מצד שני קיימים שיעורי מס מופחתים במגזרים אחדים (מפעלים מאושרים). כתוצאה מכך, שיעורי המס על רווחים מחולקים נעים בין 25 אחוזים ל־58 אחוזים. מכיוון ששיעורי המס על רווחים מחולקים נקבעים על־ידי שיעורי המס הן על חברות והן על יחידים, נמנעה הוועדה מדיון ממצה בנושא זה, אך מן הראוי שהוא ייבדק ביסודיות.

ראי התגובות

המלצות ועדת ששינסקי חיוניות להשגת רפורמה במשק הישראלי. עובדה: נציגי ההון הפיננסי מתנגדים להן בלהט

מאת לוי מורב

קיימות שתי שיטות בסיסיות, כדי לקבוע עמדה נכונה ונבונה ביחס למיסמך שהוגש על־ידי ועדת מומחים. השיטה הקשה, היסודית וכפויית הטובה — ללמוד את החומר, לבדוק את השלכותיו ואחר־כך לקבוע עמדה. השיטה הקלה, השטחית, אבל היעילה, וכמעט בלי־יוצא־מן־הכלל גם הנבונה — היא לבחון את התגובות לדו"ח או למיסמך.

אם ניקח, למשל, את דו"ח ששינסקי ונבדוק את התגובות עליו, נגלה את התמונה הבאה. שר האוצר, אשר מינה את הוועדה (כוועדת מומחים נטולה פניות פוליטיות), מילא את פיו מים. הוא קיבל את הדו"ח והבטיח ללמוד אותו (מה, הוא לא ראה אותו לפני כן?) — אבל עיניו היו צוננות כאשר התבונן בפרופ' איתן ששינסקי, וידיו האוחזות במיסמך היו קרות ולבנות.

סגן שר האוצר, ח"כ עדי אמוראי, המייצג באורח פורמאלי את מפלגת העבודה, אבל מעשית משמש כנציג ההון הפיננסי לסוגיו, רתח מיד את הדו"ח ובמיוחד את אותן המלצות הנוגעות למיסוי ההון.

מנכ"ל משרד האוצר, ויקטור מדינה, האב החוקי של מדיניות הריבית המטורפת, הודיע מייד שלא יוטל מס על הבורסה ותוכניות החיסכון.

נשיא התאחדות התעשיינים, דב לאוטמן, אשר הרוויח חצי מיליון ש"ח בגלגול פיננסי („על המשמר", יום ג' 16.2.1988) נזעק מיד להגן על... לא, לא על שער החליפין. בחודשיים האחרונים לא שומעים זעקות שבר על היצוא המתמוטט. לעומת זאת קם נשיא התעשיינים אתמול ושלשום והפך להיות פטרונם של עיירות הפיתוח, האב החרד לגורלם של חיילים משוחררים והממונה על החיסכון. במקום לדאוג לתעשיינים, הוא מלא חרדה לגורל החסכונות שלנו. ואם לא השתכנעתם עדיין, אז הפרשן לענייני שוק ההון של „קול־ישראל", חיים בין־דור, שהוא — לא במקרה — גם בנקאי, לא מצליח למצוא מלה טובה אחת על דו"ח ועדת ששינסקי. האיש היקר הזה, פטרון הבורסה והפיננסים, חרד לתרנגולת המטילה ביצי זהב. הוא מעולם לא גילה אותה חרדה להכנסות מיגיע־כפיים. את אלה אפשר ומותר לקצץ, לשחוק, לדכא, אבל ברווחים הריאליים (בניכוי המדד) מעיסוקים ספסריים בניירות־ערך חלילה לנו לגעת. הם קדושים.

המפתח לצימצום ההון השחור

אבל פטור בלי כלום אי־אפשר, וחייבים לומר כמה מלים טובות על חברי הוועדה, על פרופ' איתן ששינסקי ובמיוחד על מסקנות הוועדה. לטעמי, ההמלצה החשובה ביותר היא דווקא זאת העתידה, על־פי ההמלצות, להתבצע רק בשנה הבאה — חובת הדיווח הכללי. זהו המפתח האמיתי והממשי לשבירת או לפחות לצמצום ניכר של ההון השחור בישראל, ולכן גם הסיכוי שלו להתקבל קלוש.

אלמנטים חיוביים נוספים:

● כל פרי, כל רווח, חייב במס. גם רווח מפעילות פיננסית, כולל חיסכון, ובמיוחד מפעילות בבורסה. העיקרון האוניברסלי של מס על כל הרווחים הוא חשוב מאין כמוהו.

● הדרישה לעדכון תורשי שוטף של תקרות ההכנסה ונקודות הזיכוי ימנע מצב, שנוצר בשנות האינפלציה הגואה, כאשר שכירים בעלי הכנסה בינונית הגיעו למס שולי של 60 אחוז על שכר העבודה.

● גילום המס על קרנות ההשתלמות, כלומר, העברת נטל המס למעביד.

● החזרת קיצבת הילד הראשון במלואה שהיא בבחינת השבת גזילה.

● ביטול המס על קיצבאות הילד השני והשלישי.

● העלאת סף המס והרחבת מדרגות המס פירושם המעשי הוא הגדלת הנטו לבעלי השכר הבינוני, שהם חוט השדרה והשרירים של המשק והחברה בישראל. אין לך תמריץ טוב מזה להעלאת הפיריון במקום הנכון.

נכון שביטול הפטורים לעובדי משמרות, נכים, חיילים משוחררים ותושבי עיירות־פיתוח אינם משמחים, אבל זהו מחיר סביר, שכדאי לכולנו לשלם כדי להשיג את המטרות הכלליות. לא מקרה הוא, שדווקא ישראל קיסר, מזכ"ל ההסתדרות, קיבל את המלצות המועצה באורח חיובי, למרות שלא הוא מינה אותה ולא הוא בחר את חבריה.

מיקשה אחת

אם רוצים להשיג רפורמה ממשית וחיונית במשק הישראלי, אין מנוס אלא לתמוך בקבלת המסקנות כמיקשה אחת. אם ננסה לבטל את ההמלצות הנוגעות לתושבי ערי הפיתוח, התוצאה תהיה שגם מס על הבורסה לא יוטל. אם אנחנו מבקשים להתקדם חברתית, ולמנוע הפיכת המסקנות ככלל לחוכא ואיטלולה, אין לנו ברירה אלא לתמוך בקבלת ההמלצות כמיקשה אחת. זה יקשה על סנגורי הבורסה לדחות את הדו"ח. הם ישתמשו בכל כוחם במשרד האוצר, בממשלה (וראו מה קרה לשמעון פרס, כאשר היה צריך להצביע במצוות מפלגתו עבור המשך הטלת מס היסף), בוועדת הכספים ובמליאת הכנסת, כדי למנוע את יישום המלצות הוועדה.

לא חלב, לא בשר

מאת חיים מרגלית

דו"ח ששינסקי והמלצותיו דומה למרגרינה — קובע אפרים דילוני, ח"מ יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות וחבר הוועדה המרכזת. מרגרינה, הוא מזכיר, היא פרווה. רצונך — אתה משתמש בה לטיגון בשר, רצונך — אתה מטבל בה מאכלי גבינה. משל לדו"ח שאין לו שיניים. שותף, פרופ' איתן ששינסקי התמנה כיו"ר ועדת מומחים על־ידי שר האוצר משה ניסים. ניסים יצא ידי חובתו בהקמת הוועדה, כשהתייעץ עם מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר. קיסר המליץ על צירופו של פרופ' א. צדקא לוועדה.

דילוני מרגיש את האיזון הקיים בדו"ח ששינסקי ממליץ על הרחבת מדרגות המס, שמהן נהנים השכירים, הוא מבטל פטורים כמו אלה החלים על ארוחות המות, עבודה במשמרת שנייה ושלישית ואחרים. דילוני מוסיף, כי כאשר ביצע השר ניסים מיני־רפורמה במס, באפריל לפני שנה, נהנו ממנה רק העצמאיים והעשירונים העליונים. אז לא חיפש ניסים איזונים, והעניק לעשירים פטורים המסתכמים ביותר מ־1 מיליארד ש"ח בשנה.

ובנוגע לפטורים, אשר ששינסקי אץ לבטל אותם. לדעת דילוני יש פטורים שצריך היה לבטל, הם היו פרי שעתם ואין צורך בהם, אך יש להבחין בין סוגים שונים. יש פטורים אוניברסליים, כמו אלה המיועדים לנכים. ופטורים סוציאליים, כמו פנסיה למקרים קשים; אלה — כמו גם פטורים לאומיים, שמהם נהנים תושבי עיירות רחוקות מהמרכז — מקובלים בעולם כולו.

כאשר השר ניסים הוריד את המס לעשירונים העליונים, מ־60 אחוז ל־48 אחוז, ועוד 10 אחוז מסייפי שבוטלו לאחרונה על־ידי הממשלה, לא חיפשו מקור להחזרת הכספים החסרים. פטרו את הכל בטענה, שהורדת שיעור המס תביא להרחבת גביית המיסים. השר ועוזריו ונציב מס ההכנסה עומדים ותוקעים בשופר שהינה, הינה, ההכנסה מגביית מיסים גברה בשנה האחרונה.

המלצות ועדת ששינסקי, המונחות עתה על שולחן הממשלה, נראות על פניהן — ולעומת המלצות אחרות — מאוזנות למדי; זאת, למרות הביקורת שדילוני מותח עליהן. חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי טוען כי העובדה שהשר ניסים דוחה אותן מעידה שהן לא רעות, — שיש בהן משהו חיובי. עם זאת, הוא חושב שבכל סעיף ששינסקי עסק בו יש צרימה. היינו: התמצה פה והתמצה שם, שהופכות אותן מעניינות לדיון אקדמי, אך אינן ניתנות לביצוע. באשר לביצוע רפורמה, הברפלד סבור שבשלו התנאים לכך, וכי כל הצדדים במשק — הממשלה המעסיקים וההסתדרות — צריכים לשבת, לדון ולבצעה במהירות, אם באמת רוצים שהמשק יצמח.

מנבאים מדעית את הפשיעה

השבוע נחשפה במקצת יחידת המדען הראשי במשרד המשטרה ■ היחידה, החבויה מעט אל הכלים, עוסקת במחקרים וסקרים המשמשים את שירותי המשטרה והשב"ס

משרדו של שר המשטרה, חיים בר לב, אחראי על קביעת המדיניות בשתי הזרועות הביצועיות הכפופות לו: משטרת ישראל ושירות בתי־הסוהר ובכן על נושא הקצאת המשאבים בהתאם לתיפקודם. במסגרת תקציב המשרד, פועלות גם כעשר יחידות הכפופות למנכ"ל המשרד, גד אבינר, המתפקדות במטה מתאם משולב של תשר מול שתי הזרועות הביצועיות.

יחידת המדען הראשי במשרד נמנית על יחידות אלה והשר שסקר את פעולות משרדו במארס 1987 בכנסת, הגדיר את תפקודה ואת תחומי האחריות כהנחיית פעולות המחקר והפיתוח במשטרת ישראל ובשירות בתי־הסוהר, יזום ועריכה של מחקרים וסקרים להערכת שירותי המשטרה ושירות בתי־הסוהר, קיום קשרים מקצועיים והחלפת מידע עם גופים מקבילים ומוסדות מחקר בארץ ובעולם, בחינת הדרישות בתוכנית העבודה של הזרועות במחקר ופיתוח וגיבושו.

מטבע הדברים במדינה רדופת חרדות וסנסציות חרשות לבקרים יחידה מדעית מסוג שכזה לא זוכה לסיקור עתונאי רב, למרות שעבודתה מהווה מרכיב חשוב וחיוני בקביעת מדיניות המשטרה והשב"ס בארץ. במשרד המשטרה ביקשו השבוע לחשוף ולו במקצת את עבודתה של היחידה וזאת אף על פי שהיה בידם להצביע רק על כיוונים ומגמות אפשריים, בלא שיכלו להציג, במרבית המקרים, נתונים סופיים ותוצאות.

לדברי מנכ"ל משרד המשטרה, כדי לעמוד במטלות ובתוכנית העבודה של היחידה, מנצלת היחידה, שתקציב המחקר שלה הוא רק 100 אלף ש"ח, כתשעים אנשי מילואים שאינם משרתים ביחידות שרה, ושעל פי בקשת משרד המשטרה מועברים לעבודה ביחידת המדען. ביחידה זו מנוצלים כישוריהם השונים בהתאם לעבודה הנעשית באותה שעה. על־פי הסכם עם צה"ל, מממן משרד המשטרה את ימי המילואים של אנשים אלה, אך הדבר חוסך הוצאות ניכרות מתקציב המחקר.

גם היחידה הזמינה לאחרונה מומחה בעל־שם מחו"ל, פרופסור אלפרד בלומשטיין, שיעזור וייעץ בהכנסת תוכנית לבקרת הפשיעה בארץ, הכוללת תחזיות תפוסה בבתי־הסוהר, חיזוי אוכלוסיות בבתי־הסוהר וחיזוי פשיעה בארץ. מתברר, כי בשנה שעברה חלה התייצבות במיספר האסירים הכלואים בבתי־הסוהר וזאת בניגוד לתחזיות קודמות. על־פי סקרים, שערך המשרד, הוברר, כי בחמש השנים האחרונות נרשם גידול קבוע במספר האסירים שלאחריו ניכרה התייצבות. כדי לחזות ביתר דיוק את צרכי המדינה בשטח זה, הוחלט להכין תוכנית חיזוי ממוחשבת לבניית ניבוי של דפוסי פשיעה מנתונים חיצוניים, כגון נתונים דמוגרפיים.

סקר נוסף העלה, כי 47% מבני־הנוער מפחדים לדווח למשטרה על עבירות להם היו עדים וזאת בשל חששם מעבריינים. עוד בדקו הסקרים את הסיבות להתנדבות או חוסר

נתון מתסקר: עלייה באחוז האסירים המקבלים חינוך דתי בכלא ● בתמונה: הרב גרוסמן ב"שיחה אישית" עם אחד האסירים בכלא שאטה (צילום: בועז לניר)

ההתנדבות למשמר האזרחי ואחד הממצאים המעניינים שהתקבלו היה, כי נשים מוכנות להתנדב יותר למשמר האזרחי, אם יתאפשר להן במסגרת ההתנדבות לעסוק בנושאים קהילתיים, כטיפול בקשישים.

שיעור צפיה גבוה

בין היתר סוכמה על־ידי היחידה השנה הראשונה של התוכנית ב"שידור חוקר" וניתנה הערכה ראשונית של תוצאותיה. נראה, כי שיעור הצפיה בתוכנית בישראל גבוה באופן משמעותי משיעור הצפיה בתוכניות דומות במדינות אחרות. עוד נמצא, כי בארץ נענו לפניית המשטרה בממוצע 33 איש לכל 100 אלף צופים, וזאת לעומת 1.5 איש לכל 100 אלף צופים בגרמניה, שוויץ ואוסטרליה.

לדעת המשרד גם שיעורי הגילויים בעקבות המשדר מעודדים ביותר. מתוך 28 מקרים שהוצגו, ביניהם אחד עשר מקרים של רצח, אונס וניסיון לרצח, ארבעה מקרי שוד, חמישה מקרי נעדרים ושלושה מקרים בהם התבקשו הצופים לזהות גופות ופריטי רכוש לאיתור בעליהם, נפתרו 9 מקרים שהם 32% מכלל המקרים שהוצגו.

סקר אחר, שנערך במשרד, עסק בנושא שיתוף פעולה אפשרי בין המשטרה לבין חברות השמירה הפרטיות. בארץ פועלות כעת ברישיון כ־170 חברות שמירה, כ־200 חברות אזעקה וכ־128 חברות חקירה שהיקף צי הרכב שברשותן וכלי הנשק ומערכות הקשר המתוחזקים על־ידן שווים או עולים על המצוי בידי המשטרה. כל זאת עדיין בלא להתייחס למשאב העיקרי של כוח־האדם המונה בענף זה כ־23 אלף עובדים, שהם יותר מכוח־האדם המצוי בשירות המשטרה. ואכן בעקבות הסקר הכריז המטכ"ל, כי משטרת ישראל תשתף פעולה עם חברות השמירה והאבטחה, ונכון לעכשיו נמצא הנושא בשלבי משא־ומתן ראשוניים ביותר בין עמותת חברות המוקדים לבין המשטרה.

סקר שונה, שנערך בנושאי השירותים הקהילתיים שמעניקה המשטרה והקיף 14 תחנות שונות במרחב הארץ העלה, שכ־15% מפעולות התחנות אלה עסקו בנושאים עליהם אין המשטרה מופקדת מכוח החוק, כגון שרותי מודיעין שכללו בין היתר נתינת תוצאות של משחק כדורגל ועד להשכנת שלום־בית בין בני־זוג ניצים.

מצבי לחץ

עוד עוסקים כיום במשרד בפרוייקט שמטרתו למפות את גורמי המתח הנובעים מעבודת המשטרה וזאת כדי לפתח אמצעים ותוכניות לשוטר, שיאפשרו לו להתמודד עם מצבי לחץ שאת מקורותיהם אין השוטר עצמו, ככל הנראה, מצליח לזהות.

היחידה בודקת גם את נושאי התעסוקה בבתי־הסוהר ומנסה לגבש חלופות שיותאמו לצרכי המערכת בארץ. על־פי הדיווח 75% מתוך 4000 האסירים הפליליים הינם ברי שיבוץ בעבודה, בעוד שאת ה־25% הנותרים לא ניתן לשבץ בעבודה מסיבות שונות, כגון נכות, חיובי הגנה וכד'. מתוך ברי השיבוץ 63% מועסקים במסגרת תעסוקתית כלשהי בעוד ש־12% לא שובצו.

נתון מעניין נוסף הינו, כי במשך 4 השנים האחרונות נרשמה עליה במיספר האסירים שעסקו בלימוד וחינוך דתי ובמשרד מוסיפים בסוגריים, כי עדיין לא ידוע להם על עבריין שעבר חינוך דתי בכלא ושב אליו לאחר שיחרורו.

משרד המדען גם עוסק במחקרים מרמות שונות של חשיבה מדעית בנושאים כמו: סמים, מאסר־ביתי, כרטיסי רישוי אלקטרוניים למכוניות וכד'.

לוח־זמנים לתשוש

ספר שפורסם לאחרונה מדריך משפחות כיצד לטפל בעצמן בקשיש הלוקה בנפשו ● סדר יום מתאים, מטפלים קבועים, עוזרים טכניים, ובעיקר – הבנה, עשויים להועיל

חמדה כהן, מפקחת ארצית לשירותים גריאטריים, פירסמה לפני חודש מדריך, שבו עיקרי "תורת הטיפול בחולים גריאטריים". ואכן, שביתתם של עובדי המינהל והמשק מאלצת משפחות רבות לטפל בעצמם בזקניהם, הלוקים במחלות כרוניות.

"תשוש־נפש" הוא חולה, אשר מחמת גילו או מחלותיו לוקה בנפשו — דבר שמוצא את ביטויו בהתנהגות. בין סימני המחלה: ליקוי זיכרון, כושר ריכוז ולמידה, קליטת דברים חדשים, או לימוד מחדש דברים שהכיר בעבר. יש תשישות נפש הפיכה, כלומר: בעזרת טיפול מתאים ניתן לשקם נזקים, שנגרמו בשל מחלה ממושכת או פגיעה בתיפקודו הנפשי של הקשיש. הדבר קריטי לגבי אלה, אשר נשארים לבד זמן רב למדי, ויש צורך ללמד אותם התמצאות בשטח, לבוש וכדומה.

10 עד 20 אחוז מן הלוקים בתשישות־נפש חוזרים לכושר מתקבל על הדעת לאחר טיפול מתאים. תשישות־נפש הפיכה יכולה להיגרם משימוש בתרופות מחלות הורמונליות, דלקות הכרוניות בחום גבוה, תזונה לקויה, הפרעות שמיעה או ראייה, היעדר גירויים חיצוניים. יש גם סחבות אחרות, כגון אובדן פתאומי של בן־זוג, מעבר פתאומי למקום מגורים אחר.

תשישות־נפש קבועה נוגעת לחלק גדול מחולי אלצהיימר, וגם לאחוז קטן של חולי פרקינסון. אבחון מוקדם של המחלה, סוגה ומקורה עוזרים רבות בטיפול מוקדם ככל שאפשר ובשיקום חלקי או מלא. האיבחון נעשה בדרך כלל על־ידי צוות אינטר־דיסציפלינרי, הכולל גם פסיכולוג.

הטיפול בתשושי־נפש אינו קל כלל ועיקר, שכן, מלבד הליקויים האופיניים של ירידה בזיכרון וליקויי התמצאות — יש גם תופעה של תוקפנות מילולית ואף גופנית, אי־שקט מוטורי, חשדנות, פחדי רדיפה ועוד.

הפגיעה בזיכרון מוצאת את ביטויה בשיכחת שמות בני משפחה, או שיבושם. כשהמצב מחמיר, החולה עשוי אף לשכוח את שם־שלו. בהמשך נפגעת המוטיבציה של הקשיש: גם דברים שהוא יכול לבצע — הוא נמנע מלעשותם פן ייכשל. כדי לעזור לתשוש־נפש בזיהוי אנשים — אפשר לתלות תמונות בגודל גלויה של בני המשפחה, ולציין מתחתיהן את השם ואת הקירבה המשפחתית.

ניתן לעזור לחולה על־ידי שינון חוזר ונשנה של נושאים חשובים. כך למשל, לאיש השוכח את מקום הימצאותם של המפתחות —תולים פתק כתוב באותיות גדולות על־יד הדלת, או ציור של מפתחות וחץ המורה על מיקומם. אפשר גם להשתמש במכשיר המגיב בצפצוף, כשטורקים או כשמשמיעים קולות. על־יד המטבח תולים סיסמה: "בבקשה לסגור את הגז", או ציור המרגים סגירה.

יחס חם ותעסוקה

לתשוש־נפש אופייניות "שאלות חוזרות". הוא אינו זוכר את שאלותיו וגם לא את התשובות. לעיתים השאלה החוזרת על עצמה נובעת מחוסר־הבנה ואי־קליטה של התשובה שניתנה. אזי, יש לחזור ולהשיב בניסוח אחר. לפעמים, כאשר רואים שהקשיש אינו קולט את התשובות, יש לשנות את הנושא.

קיימות גם בעיות של חוסר התמצאות במקום, כולל התמצאות בבית, בחצר הבית וברחוב הסמוך למגורים. הקשיש הנשאל נותן תשובות סתמיות, או משיב בנוסח "למה אתה שואל", "תגיד אתה". אין להתעקש בשאלות מסוג זה. מוטב לסייע לו לזקן לזהות את מקום הימצאותו. כדי לעזור לתשוש־נפש להימצא בזמן, יש לתלות בדירה שעון גדול עם מספרים קלים לקריאה, מחוגים בצבע כהה; כמובן, לוח שנה עם דפים תורשיים וסימון ידני של תאריך, המתאים ליום מסוים.

אצל חלק מתשושי־הנפש מופיע קושי בהבנת דברים מורכבים, כמו ניהול חשבונות בבנק. בתקופה מסוימת אין מנוס, אלא לבצע את הפעולות במקום הקשיש. בירידת כושר הלימוד ובריכוז מוצאת את ביטויה במצבים שונים ומשונים. כך למשל, הוא מניח רק חצי כף רגל על המדרגה ומאבד את שיווי משקל. הערות וכעס לא יעזרו כאן. מוטב לסייע בביצוע המשימה. יש תופעות של חוסר יכולת לעשות דברים של מה בכך, יש דיכאון, וגם התפרצויות זעם או צחוק. כל זמן שהחולה אינו מסכן את עצמו — לדוגמה: מסרב לאכול — אין להתערב.

ישנם גם מקרים של אי־שקט גופני מוטורי, הליכה הלוך ושוב, דפיקה ממושכת בשולחן, שוטטות ללא מטרה מחוץ לבית. חלק מן הדברים מופיעים בשעות החשיכה יחס חם, מצד אחד, והמצאת תעסוקה, מצד אחר, עשויים לסייע ערבות לזקן תשוש־נפש. כדי לעזור לזקן המשוטט, יש להצמיד לבגדיו או למקל־הליכה נתונים כגון מס' טלפון, כתובת, שמו ושם משפחה.

אצל תשושי־נפש מופיעות לפעמים חשדנות ומחשבות רדיפה. תסביך כזה פוגע בבני משפחה. הדרך הטובה לטפל בו היא להתעלם ולנסות להסיח את הדעת מן הנושא.

בין הליקויים הנוכיכים יש גם נטייה לחשפנות ולעיסוק מיני, כמו אוננות או הידבקות לבן או בת זוג גם בנוכחות אנשים. גם כאן הדרך הפשוטה להועיל היא הסחת הדעת והלבשת החולה ללא הערות ביקורתיות.

יש סיבות רבות להחלטת המשפחה, שלא לשלוח תשוש־נפש למוסד. למשל רצונה של המשפחה שלא להיפרד מקרובה, חומרת המחלה, קשיים במציאת מקום מתאים. הטיפול בתשוש־נפש יועיל, אם הגירויים החיצוניים יתרמו לשמירה על הכושר הדרוש לפעילות יום־יומית, העלאת ביטחונו העצמי, הרחקת חרדות ובילבולים. יש לאמץ סדר־יום קבוע לתשוש־נפש, מטפלים קבועים, ולהימנע משינויים בבית ובסביבה. גם המטפל בתשוש־נפש זקוק לטיפול, כי עייפותו ועצבנותו עלולים להכשילו. על כן, יש לחלק את הנטל.

תשוש־נפש זקוק לפעמים לעזרה ברחצה, הלבשה ועוד. אלה הן פעילויות אינטימיות, שעושים בשאין רואים. מאחר שהקשיש זקוק לטיפול משלים" או מלא מצד אחרים, הוא התלות ואי־הנחת. עשויים להעמיק [illegible] שאפשר, מוטב להדריך בכל פעם מחדש את המטופל כיצד להסתדר ללא עזרה [illegible] סיבה, שלא לשמור על לוח־זמנים [illegible] היה מורגל בו בשנים קודמות כמו [illegible] לקראת שבת. יש לשים לב לדברים נוספים כמו גילוח. עדיף שהחולה יעשה זאת במכונת גילוח המופעלת בסוללה. עדיף שהחולה יתלבש בעצמו, אך לאחר שהמטפלים מכינים את הבגדים בסדר המתאים, כדי להקל [illegible] הפריטים.

הספר כולל הדרכה למצבים שונים, כמו נטילת תרופות, טיפול באובדן שליטה [illegible] שליטה על סוגרי השתן והצואה, [illegible] שמירה על כושרו האינטלקטואלי של החולה על־ידי ניהול שיחות בנושאים המעניינים אותו, שיתופו באירועים חברתיים ומשפחתיים ועוד. הספר מומלץ לכל משפחה, גם לזו שאין בקירבה תשוש־נפש.

האדם שמעבר לסרטן

טיפול בנפשו של חולה סרטן ובני משפחתו, במכון האונקולוגי של "הדסה"

סרטן על סוגיו השונים מהווה בעיה רפואית־טיפולית, אך גם בעיה נפשית.

המוסד האישפוזי מקבל חולה שלקה באחד מסוגי מחלה ממאירה, תולדה של תהליכים חולניים, הפרעות תורשתיות, גנטיות והתנהגותיות. כך למשל הצליחו הרופאים להעלות את מיספר המבריאים ממחלת סרטן הריאות מ־8% ל־13% וזאת אחרי מאמץ של מחקר שנמשך 30 שנה. בה בעת ניתן היה למנוע אולי ב־90% את התחלואה אילו ניתן היה להתגבר על נוהג של עישון.

כאמור, המחלקה האונקולוגית מקבלת "מוצר מוגמר", מחלה ממארת מסוגים שונים כשהטיפול אינו יכולה להסתפק בנתינת תרופות, הקרנות, התערבות כירורגית יש צורך גם בטיפול נפשי בחולה ובבני משפחתו. במכון אונקולוגי של "הדסה" יש יחידה כזו העוסקת גם בנפשו של החולה ושל הסובבים אותו וגם במחקר אודות דרכי פעולה ויעילותן של שיטות שונות.

היחידה הפסיכואונקולוגית מורכבת מעובדים סוציאליים, פסיכולוגים קליניים, יועצים פסייאטריים, פסיכולוגיים ועוד. תפקידו של הצוות הרב מקצועי לשקם את הזהות והשליטה עצמית של אותם מטופלים שעברו טראומות של ניתוח, הקרנות ועוד. התהליך הכרוני של המחלה אינו רק בעיה של איבחון, טיפול רפואי או תהליך השלבים הטרמינליים. הבעיה היא כיצד כל חולה ומשפחתו מתמודדים עם מחלתם, כיצד עוברים במתח גם החולה וגם משפחתו.

המכון מגיש, על־ידי היחידה הפסיכואונקולוגית, פסיכותרפיה אישית למטופל ולמשפחתו. מוגש טיפול קבוצתי עבור נשים כרותי השד, כן ניתנת תמיכה נפשית לזוגות בהם האשה נמצאת אחרי ניתוח של כריתת שד מלא או כריתה חלקית.

בין הבעיות הספציפיות עזרה נפשית למתבגרים וחולי סרטן. תמיכה כזו ניתנת גם להורי המתבגרים. אגב יש להזכיר כי בהדסה יש יחידה מיוחדת לטיפול בנוער חולי סרטן. מדובר בגילאים 0־25 זה גיל של צמיחה מואצת, התפתחות מינית והתבגרות אישית. בגיל זה יש שכיחות גבוהה של סרטן עצמות, לימפומות וגידולים של אברי המין.

לכל קבוצות חולים, כולל בני נוער, מעניקים טיפול בהיעזרות בשיטות היפנוזה וההרפייה בשביל יחידים וקבוצות. הטיפול הנפשי אמור גם למנוע או לפחות להפחית בעיות חיי אישות, כשאחד מבני הזוג נותח או נמצא בתהליך של כימותרפיה.

כסא שוב באמצע

מאת דורית גפן

על כוונת הליכוד

שמעון פרס – "העבודה" בדפנסיבה

קל מאד לקרוא את האסטרטגיה של הליכוד במאבקיו הפוליטיים והאלקטורא־ליים נגד מפלגת העבודה. על כל התקפה כוללת על מפלגת העבודה ועמדותיה, יש לפח עשר התקפות־מחץ ישירות נגד שמעון פרס. הטון של ראשי הליכוד עולה מעלה מעלה, ונראה כי ראשיו שוב אינם בוחלים בכל ביטוי בוטה כדי להציג את ראש מפלגת העבודה שמעון פרס, כמי שחותר באופן עקבי נגד ראש הממשלה יצחק שמיר, ומה שגרוע וחמור עוד יותר (על פי הטקטיקה התעמולתית של הליכוד), פרס פועל נגד המדינה.

הליכוד וראשיו ממשיכים להעמיק ולחזק את הסיסמה, כי הליכוד זה בעצם המדינה, שכן מהו המתנה הלאומי אם לא המדינה. המישוואה פשטנית: תמיכה בעמדות הליכוד — שווה טובת המדינה. התנגדות לעמדות הליכוד — שווה פגיעה במדינה.

אמנם ההתקפות על פרס אינן חידוש, אך הקצב הגובר שלהן בשבועות האחרונים נובע בין היתר מנסיונו של שמיר להכין לעצמו "אשם תורן" ללחצים האפשריים של ארה"ב עליו בנושא תהליך השלום. מקורביו של שמיר התחזקו בהתבטאויותיהם לאחר התקפתו הבלתי־סיעתית של הבוס שלהם נגד פרס ברדיו, על עם ועולם, שפעל הפעם לא בכספפות משי, ואפילו לא בכספפות איגרוף, אלא באגרופים חשופים. מקורבי שמיר טוענים, כי יוזמת שולץ לא היתה נולדת אלמלא הזמין אותה שמעון פרס. זוהי, כמובן, שטות מוחלטת, שאינה עומדת בשום בחינה אינטליגנטית, אך בליכוד הגיעו כבר מזמן למסקנה, כי בכל השמצה סטרית יש תמיד סיכוי טוב שמשהו מהלכלוך נדבק, ואם חוזרים עליה כמה וכמה פעמים, יימצאו גם כאלה שיאמינו לה. את המצב בשטחים, את הכירסום הקשה בדעת הקהל העולמית, ובמיוחד בדעת הקהל האמריקנית, ממעטים להזכיר בליכוד כגורם מדרבן ליוזמת שולץ האחרונה. פרס אשם, וזה מספיק.

קשה לומר, כי מפלגת העבודה הצליחה למצוא עד כה תשובה נאותה להתקפות שלוחות הרסן של ראשי הליכוד נגדה, ובמיוחד נגד שמעון פרס. בינתיים נמצאת "העבודה" בדפנסיבה, ויותר משהיא יוזמת הרי היא נגררת בתגובות, שנשמעות מעודנות למדי לעומת ההתקפות האגרסיביות של הליכוד. קשה לדבר על קול אחיד במפלגת העבודה, לעומת המקהלה המדברת של הליכוד, שקולה מכוון לצליל גבוה אחד — נגד שמעון פרס.

העובדה שהבחירות לכנסת יהיו רק בעוד כתשעה חודשים אינה צריכה להשלות איש לגבי פתיחת מערכת הבחירות, ובוודאי לא לגבי אופייה וסגנונה. מערכת הבחירות כבר התחילה ומלחמת התעמולה וההשמצות טרם הספיקה לתפוס את הגובה, שאליו היא עוד תתרומם בחודשים הקרובים.

דבר אחד ניתן לקבוע כמעט בוודאות: המיתוס של ממשלת האחדות הלאומית כגורם ממתן של תעמולת הבחירות ושל המאבקים הבינמפלגתיים, במיוחד בין הליכוד למפלגת העבודה, מיתוס זה לא יחזיק מעמד במבחן הצפוי לו במערכת הבחירות הנוכחית. פיקציה נשארת פיקציה, גם כאשר היו כאלה שניסו להשלות את הציבור, שניתן לגשר על חילוקי דעות מהותיים בעזרת השם, קרי, אחדות לאומית.

הצימוק: שילוש קונפדרטיבי

מה שאמור היה להיות כנס תיסור של תנועת הקונפדרציה לשלום וקיום יחדיו בין הישראלים והפלשתינים, נראה השבוע כהתכנסות דלילה ביותר של כשלושים איש באולם הקטן של בית ליוויק בתל־אביב. הצימוק בעוגה, שלא תפחה עדיין, היה הסופר א.ב. יהושע, אשר ריכך בזכות קונפדרציה ישראלית־ירדנית־פלשתינית, וראה במילה מתחדשת הזאת, קונפדרציה, מילת קוד, שעשויה אולי לפעול כתרופת הרגעה בין הפתרונות הקיצוניים (סיפוח) של הימין מצד אחד ושל השמאל (חלוקה) מצד שני. נחטא לא.ב. יהושע אם נייחס לו רק זאת, שכן מדבריו משתמע, כי

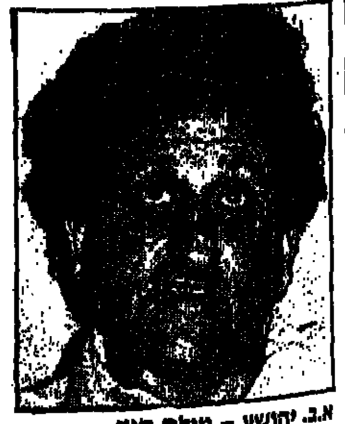

א.ב. יהושע – מילת קוד

הקונפדרציה היא אכן היום הפתרון המדיני המתקבל ביותר על הדעת, שבו אפשר יהיה לקרב בין השמאל הישראלי, המרכז ואף הימין המתון.

בין ראשי תנועת הקונפדרציה אפשר למצוא את ד"ר גבריאל מוקד, אשר הדגיש, כי מדובר בתנועה שאינה קשורה בשום מפלגה פוליטית, ואשר יכולים להצטרף אליה בעלי השקפות שונות, להוציא פאשיסטים וקלריקאלים קיצוניים, ואריה הס, חבר מפלגת העבודה, שעומד בראש קבוצת הקונפדרציה במפלגתו.

במינשר בן ששת הסעיפים שהכינו מארגני הכינוס נאמר:

1. אנחנו ישראלים בני דור המלחמות מאמינים שעתה, יותר מבעבר, השלום הכרחי ואפשרי.

2. אנחנו קובעים כי הבעיה הבסיסית של הסכסוך הישראלי־ערבי היא בין העם הפלשתיני ותנועתו הלאומית לבין העם היהודי בארץ ישראל, כתוצאה מהתנגשות התביעות הלאומיות של שני העמים על הארץ הזאת.

3. פתרון הסכסוך בין שני העמים לא יוכל להתבצע רק בדרך מיכנית של חלוקת הארץ.

4. רק הסדר קונפדרטיבי, שימזג הגדרה עצמית של כל עם במסגרתו המדינית, עם שיתוף פעולה מוסכם במסגרת ארץ ישראלית־פלשתין, יבטיח בטחון, שלום ושגשוג. (הסדר כזה יכול להיות מקובל על אנשי הימין המתון, וכה במידה גם על המרכז והשמאל הפוליטי בישראל — וזה אחד מיתרונותיו העיקריים. יתרון חשוב אחר של הסדר כזה הוא בכך שהוא יכול להתקבל על התנועה הלאומית הפלשתינית).

5. א) לפיכך אנחנו מציעים במקום הדרך הבלעדית של חלוקת הארץ, דרך אחרת, משלימה, של שותפות על הארץ: מסגרת־על אחת בה יכונו שני משטרים נפרדים הקשורים ביניהם בהסדר קונפדרטיבי. ב) ביסוד הקונפדרציה תעמוד אמנת בטחון, אשר תכלול הסדרי בטחון מחייבים שאינם בני־הפרה, שיבטיחו בכל הדרוש את בטחונם של הצדדים. ג) תנועת התושבים בכל רחבי הארץ תהיה חופשית, ותישמר הזיקה הכלכלית ההדדית.

6. א) ביהודה, שומרון ועזה תיכון מסגרת מדינית פלשתינית, תוך קיום הרצף החברתי והכלכלי בין שתי גדות הירדן. פרוייקטים כלכליים משותפים גדולים, ישראלים־פלשתינים־ירדניים — למשל בתחום ההשקיה, התיעוש והתיצוא, יבטיחו את ישוב הפליטים הפלשתינאים, וישימו קץ לחרם הכלכלי על ישראל. ב) ירושלים תישאר עיר מאוחדת, אך תהיה ברובעיה הערביים גם הבירה לפלשתינים.

כפל תפקידים

אחד הנושאים שגרמו בשבועות האחרונים להתרגשות ולהתרוצצות בתוך מפלגת העבודה, שלא להזכיר את הוויכוחים הכמעט לוהטים בעד ונגד, היה עניין כפל התפקידים, אשר יוכרע סוף־סוף היום בבחירות חשאיות, שיתקיימו במרכז המפלגה.

המהומה החלה כאשר הלשכה החליטה להמליץ על ביטול האיסור של כפל תפקידים, כלומר ביטול האיסור על מי שמכהן בתפקיד ביצועי ציבורי מטעם המפלגה להיבחר לכנסת, אלא אם כן יפרוש מתפקידו הקודם. מדובר בין היתר בראשי ערים ומועצות מקומיות, בראשי מועצות פועלים, בחברי הוועדה המרכזת, שהם בעלי תיק ביצועי, בחברי הנהלת הסוכנות שהם בעלי תיק ביצועי, ובמזכירת נעמ"ת.

תוך כדי הוויכוח בתוך המפלגה התחזקה השמועה, כי השינוי המוצע נועד לספק בעיקר את שאיפותיה האישיות של מזכ"ל נעמ"ת מאשה לובלסקי, אשר מתכוונת להציג את מועמדותה לכנסת, אך אינה רוצה לוותר על תפקידה הבכיר בנעמ"ת. יד המקרה, או לאו דווקא, אך בין הקבוצה של חברי מרכז המפלגה במחוז דן, שעמדו בראש המתנגדים לשינוי המוצע, וניהלו מאבק כדי שהאיסור על כפל תפקידים יישאר בתוקפו, היתה ערה רבון, מזכירת נעמ"ת בתל־אביב.

אין, כמובן, טעם לנסות ולנחש מה יהיו היום התוצאות של ההצבעה החשאית בעניין כפל התפקידים, אך בכל מקרה אין להתעלם מהמרץ ובעיקר מההתארגנות המהירה של רבון וחבריה להפלת ההצעה לבטל את האיסור על כפל תפקידים. במבצע מהיר מאד הצליחו המתנגדים לגייס מאות חתימות של חברי המרכז בדרישה לקיים הצבעה חשאית, ותוך כדי כך אף ניסו לשכנע באופן אישי עשרות חברי מרכז, יש אומרים כמה מאות, מדוע אינם צריכים לתמוך בהצעת הלשכה, ולהשאיר את המצב החוקי האוסר כפל תפקידים כפי שהוא. אפשר לקבוע כבר עכשיו, כי קבוצת רבון השיגה לפחות הישג חלקי. ההצעה שתובא להצבעה במרכז אינה ההצעה המקורית של הלשכה, הקובעת כי האיסור לכפל תפקידים יבוטל, אלא הצעת פשרה של מזכיר מחוז ירושלים עמנואל גוטמן ותמר שלוי, האומרת, כי בעל תפקיד יוכל לכהן בכנסת קדנציה אחת, ואחריה יצטרך להחליט על איזה תפקיד הוא מוותר. אף כי יש כאן נסיגה של הלשכה, נראה כי הדבר אינו מספק את קבוצת רבון. הללו מדברים אומנם בשם הדמוקרטיה וטובת המפלגה, אך קשה שלא לראות במאמצים הרבים שהם משקיעים, ובמיוחד אלה של ערה רבון, גם אינטרס אישי. שכן יש להניח, כי התפטרות של לובלסקי מתפקידה כמזכ"ל נעמ"ת תפתח לרבון הזדמנות, וסיכוי להתמודד על תפקיד המזכ"ל. רבון מכחישה, כי במאבק הזה היא פועלת ממניעים אישיים ומציינת, כי על פי המסורת דווקא מזכירות נעמ"ת בתל־אביב נבחרו אחר־כך כחברות כנסת.

מזכ"ל "העבודה" עוזי ברעם רואה את הטענה כאילו ביטול האיסור נועד לענות על לחצים של לובלסקי. לדבריו, קיום הצבעה חשאית במרכז לגבי המועמדים לכנסת מבטיחה, כי כל חבר מרכז יעשה בעצמו את השיקול, על פי הבנתו, אם לבחור בבעל תפקיד או לא. שמעון פרס טען, למשל, כי יש חשיבות שאנשים שהגיעו להישגים במישור המקומי יהיו גם בכנסת.

את מאבק הזוטא הזה אפשר בהחלט לראות כהקדמה לקראת המאבק הגדול, שייערך בראשית הקיץ, על המקומות לרשימת מפלגת העבודה לכנסת ה־12, ושיהיה הפעם מרתק ועם פוטנציאל מעניין של הפתעות.

מאשה לובלסקי – גם כנסת וגם נעמ"ת!

הקבוצה הרביעית: המחפשים

אם להתייחס בכובד־ראש להשערותיו של מנהל מכון גאלופ ישראל, המתמחה בין היתר במחקרים איכותיים של דעת הקהל, הרי הבחירות הקרובות יהיו מאד אמוציונליות. השערה בלתי מפתיעה, בהתחשב במצב הפוליטי ובנושאים שעשויים בכל הנראה לעמוד בראש הוויכוח הציבורי — המצב בשטחים, יחסי יהודים ערבים, וכמובן הפתרון המדיני. ללא ספק אלה הם נושאים מורכבים ומלאי אמוציות. אלא שיעקב לוי גורס, כי למצעים ולאידיאולוגיות מסודרות ומפורטות לא יהיה משק רב. למעשה, גם בכך אין חידוש רב. כבר במערכות בחירות קודמות התברר, כי מעט מאד אנשים מכירים ממש את מצעי המפלגות השונות, ואפילו את מצע המפלגה שבה הם תומכים. לוי מאמין, כי מה שינצח בבחירות הקרובות יהיו האישים, סגנונם ובעיקר אותן הסיסמאות שיצליחו לקלוע יותר אל לבם של הבוחרים.

לוי מרגיש במיוחד את מה שהוא מגדיר בקבוצה הרביעית בין הגושים הפוליטיים המוכרים: הימין, השמאל והדתיים. והו גוש "המחפשים" או המהססים, אשר פנייה נכונה אליו עשויה להכריע את הכף בבחירות הקרובות בין הליכוד והעבודה.

בספרו "הכתובת שעל הקיר" (הוצאת "כיוונים"), המבוסס על ראיונות איכותיים מעמיקים וממושכים שנעשו עבור המערך כחודשיים לפני הבחירות ב־84', מגדיר לוי את "המחפשים" כך: "לקבוצה זו שייכים מצביעים שקולם אינו מובטח לשום מפלגה. אלה אנשים חושבים, מתעניינים, בוחנים, מחפשים מידע". הוא קורא להם, על סמך נסיונו בשלוש מערכות בחירות, כ"מתעניים". דווקא אפיון המהססים על־ידי לוי כאנשים חושבים ומתלבטים סותר את הטענה שלו, כאילו המסר של הבחירות הקרובות צריך להיות סיסמאות וסמלים, ולא מצעים והשקפות עולם. אם אותה קבוצה חושבת היא גם זו שעשויה להכריע את הבחירות לכאן או לכאן, כלומר יש לראות בה את ציבור היעד המרכזי, הרי המסקנה של לוי לגבי הפנייה אליהם בעיקר בסיסמאות נראית מוזרה, בלשון המעטה.

ספרו של לוי מתעד את המחקרים שערך ערב הבחירות הקודמות, והוא בהחלט מעניין, אם כי אסור לשכוח כי בינתיים לא רק זרמו מים רבים בירקון, אלא שהמציאות הישראלית השתנתה, כמו גם המציאות הפוליטית, אם כי לא האישים הפוליטיים. המסר העיקרי, אולי, של הספר הוא, שאין לסמוך על מחקרים כמותיים בבדיקת דעת הקהל בנושאי בחירות, וכי רק במחקרים איכותיים־פסיכולוגיים, שבהם מקלפים את הקליפה העליונה, מגיעים לרבדים עמוקים ומשמעותיים יותר, אשר הם אשר קובעים בסופו של דבר את ההחלטה הסופית והאמיתית של האנשים. כך גם מגלים מהו באמת סדר העדיפויות האישי שלהם, ומה הם חושבים באמת לגבי שאלות הכרתיות כלכליות ופוליטיות, ואלה שיקולים מנחים אותם.

הספר אינו פוסל, כמובן, את המחקרים הכמותיים, אך מבקש לתת למחקר הפסיכולוגי מקום שווה לידם.

שעון החול וסימפוניית האלות

הרבה פירושים ומפרשים לאוטונומיה, ביצה שטרם נולדה וכבר מעוררת ויכוחים לוהטים. לא על העיקר שבתוכנית האוטונומיה סוערות אצלנו הרוחות, לא על המהות ולא על התוכן. סלע המחלוקת בין המערך לליכוד הוא הפורום שבו יתנהלו הדיונים. הפתרון האפשרי המדובר עד לאחרונה, ועידה בינלאומית, כבר ירד מעל הפרק. כעת נדברים על נוסח אחר — אירוע בינלאומי, שגם לו, כמצופה, מתנגדים בליכוד.

לליכוד ולעומדים בראשו, אין בעיה לעכל את המצב אליו נקלענו. לגבי דידם, המהומות בשטחים אינן אלא "גל חולף של מסיתים" ובכלל, הזמן פועל לטובתנו: אין מה למהר. לשמעון פרס, לעומת זאת, אוזל הזמן בשעון החול המדיני. אצלו לא משחק תפקיד איזה שם יינתן לאוטונומיה. מה שיותר חשוב לו ולמפלגתו הוא להגיע לידי "מודוס ויוונדי" כלשהו עם חוסיין ונציגות פלשתינית נבחרת, על המסגרת למשא־ומתן על עתיד השטחים. אם יוזמה אמריקנית תתרום משהו בכיוון, פרס בהחלט יברך על כך.

נכון לעכשיו, היוזמה האמריקנית האחרונה מנסה לצבור כוח ותאוצה עם לוח זמנים מדוד ומוגדר. פרס מחזיק לה אצבעות. שמיר כבר דוחה אותה על הסף.

ביהודה, שומרון וחבל עזה ממשיכים לנגן את סימפוניית האלות הבלתי־גמורה.

אבי גרין, תל־אביב

שיקום מקומי, כנסיית בירעם

ביום ראשון, ה־31 בינואר נשדדה כנסית בר־עם (בירעם). כלי קודש וספרי קודש נשברו ונקרעו: נגרם הרס גם לבניין. למי ששומע, זה מזכיר אולי את ליל הבדולח של הנאצים ימח שמם, מלפני 50 שנה, עם הבדל קטן: בגרמניה נהרסו בתי־כנסת יהודיים. נתקבל טלפון מאלמוני, שאמר שיהודים, אנשי כהנא כמוהו, הם האחראים והזהיר נגד שיקום. לדרשן זה יכול להזכיר את מעשה עמלק שפעל נגד הנחשלים, ז"א החלשים.

בתוכנו חיה קהילה של אזרחי ישראל, נוצרים ערביים עוד מלפני קום המדינה ועד היום בשלום הם חיים ושלווה עם כולנו, ללא אלימות כלשהי, ובאנשים כאלה פוגעים כשודדים בלילה.

יכול להיות שהמטלפן שיקר, וההרס נעשה ע"י אש"פניקים, כדי להצית עימות בתוכנו. בכל מקרה, לא עלינו לשבת בחיבוק ידיים. יש דרך פשוטה לפעול נגד הברברים מחללי ה' הללו, גם בלי לדעת בדיוק מיהם — על־ידי הושטת יד לשיקום. כל תושב צפת והסביבה, וכל תושב ישראל שאיכפת לו, מתבקש להרים תרומה לפקודת שיקום "כנסית בר־עם" מס' ח־ן 178239, בנק פועלים סניף דרום צפת.

יתקבל בברכה כל סכום, אבל כיוון שזוהי פעולת התנדבות אד־הוק, לא נוכל להוציא קבלות ייחודיות לתרומות של פחות מ־20 ש"ח.

הרב יוסף הקלמן, ד"ר יורם בוריחי, אמנון בר־אור, צפת

מעשה בטבעת — וברופא

ב"על המשמר" מ־1.2.88 התפרסמה רשימתו של עמירם כהן, תחת הכותרת "מעשה בטבעת". סיפור המעשה זיעזע אותי, בשל התנהגותו של רופא כלפי פציינטית, כפי שהיא מתוארת בכתבה. קשה לי להאמין שרופא, שנשבע את שבועת היפוקרטס, מסוגל להתייחס בצורה כה משפילה לאישה הזקוקה לעזרתו, וזאת בשל בעיה כספית, לא כל שכן, שהאישה לא סירבה לשלם כל סכום שנדרש ממנה. כמתואר, חלה פשוט טעות אנוש ושני בני הזוג היו מוכנים לכל הסדר כדי להבטיח לרופא את התשלום.

כאחות בעלת ותק של 20 שנה במקצוע, הנני מודעת היטב למצוקות אנוש. על כן קשה לי עוד יותר לעבור לסדר יום למקרא דברים כאלה, ואני ממש מסרבת להאמין שרופא בישראל יכול להגיע לשפל כזה.

אם העובדות המתוארות בכתבה — אינן נכונות (לפי הרשימה, שמות הרופא והאישה שמורים במערכת), יש לדרוש את התנצלותם של הכתב והעיתון והכחשת הדברים מעל גבי העתון. אך אם אכן נכונים הדברים — אני מצפה להתייחסות הולמת של הסתדרות הרופאים, ולתגובה מתאימה כלפי אותו רופא.

סוניה הויטמן

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים. בשל חוסר מקום, קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות.
המערכת

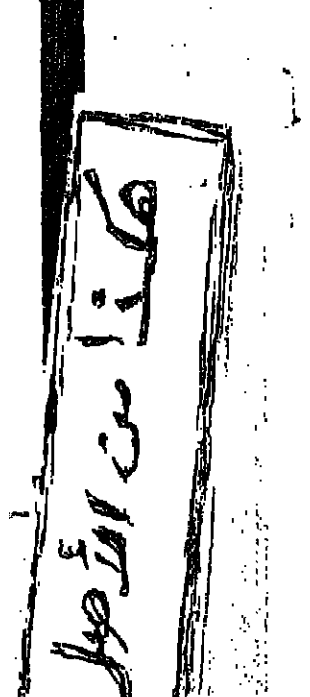

ג'ועדן לקרטלים ומונופולים

בארה"ב ישנם רק מונופולים בודדים, וקרטלים אסורים על־פי החוק. באירופה נלחמים בתופעה ובישראל — 125 מונופולים, וקרטלים מאושרים ומועשרים

בחודש אפריל הקרוב אמור להיפתח עידן חדש בחיי המונופולים והקרטלים הקיימים בישראל, אבל עדיין לא ברור אם המשרדים הכלכליים יצליחו לצמצם במידה משמעותית את ההשפעות המזיקות של הקרטלים והמונופולים על המשק הישראלי.

בתחילת השבוע הודיע מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר, יורם בליזובסקי, כי החל מ־1 באפריל 88 יכנסו למסגרת פיקוח מחירים 120 מונופולים וקרטלים, והחידוש הוא שבמסגרת זו תהיה קבוצת מוצרים שלגביהם תחול על היצרנים חובת הודעה על העלאות מחירים, ללא כל צורך באישור מוקדם של משרד התעשייה והמסחר.

למעשה, מדובר בהסדר שנערך באילוצי זמן. ב־1 באפריל יסתיים תוקף יציבות המחירים המחויב במסגרת התוכנית הכלכלית. בינתיים מינה בליזובסקי, לפני מספר שבועות, ועדת מומחים בראשות פרופ' דוד לבחרי, שדנה בבעיית המונופולים והקרטלים והאמורה לגבש המלצות לגבי המשך הפיקוח עליהם בעתיד. הוועדה מונתה במהלך האירועים הסוערים סביב מונופול הסיגריות „דובק", אולם בליזובסקי אמר עם הקמתה שאין כל קשר בין הקמתה לאירועים אלה. על דיוני־בזק שישלמו תוך מספר שבועות, ובתמ"ס ציפו להמלצות שיוגשו בתחילת פברואר כדי לגבש מדיניות לקראת ה־1 באפריל. הציפיות האלה היו כנראה מוגזמות. הוועדה ביקשה אורכה לסיום עבודתה עד סוף אפריל 88, ובינתיים, באיחור, הודיע התמ"ס על הכנת צווי פיקוח ורישום על מונופולים וקרטלים.

באחרונה עלו לכותרות כמה קרטלים במשק, ובעיקר קרטל לבידי העץ, אבל הממונה על ההגבלים העסקיים במשרד התעשייה והמסחר, זאב גלמור, מודאג הרבה יותר מריבוי המונופולים בישראל. „מה שיוצא אצלנו הוא מספר המונופולים — 125. בארה"ב ישנם מונופולים בודדים", אומר גלמור. „באירופה נלחמים בתופעה על־ידי פיקוח הדוק על מיזוגי חברות.

המונופולים המפורסמים בארץ — קפה, סיגריות, צמיגים, צבע ואחרים — צמחו על־ידי כך שמפעלים גדולים רכשו את המתחרים שלהם. אבל לצידם התפתחו במשך השנים קרוב לעשרות מונופולים, הנוגעים כמעט לכל תחומי חיינו. למשל: בירה, גפרורים, חבלים, חוטי ברזל ונחושת, חומצות שונות, חומרי נפץ, יינות ומשקאות חריפים, ירקות כבושים, מוצרי תפוחי־אדמה, מיכלי זכוכית, מלח למאכל, מצות לפסח, מקררים חשמליים, מרגרינה מכל הסוגים, נייר, סוללות חשמל, ספיגות, פי.וי.סי, דגים קפואים, קופסאות פח, קרטון, שטיחים, תה ועוד הרשימה ארוכה. סה"כ, בסך הכל 125 מונופולים.

קרטלים — רק בהיתר
מונופולים — באופן חופשי

בניגוד להסדר כובל (קרטל), שפעילותו אסורה כל עוד לא אושר ההסדר כדין, הרי פעולות בעל מונופול מותרות, והאיסור המפורש היחיד על־פי החוק הישראלי הוא איסור על בעל המונופול לסרב למכור מצרך או שירות — אלא אם הסירוב הוא בהתאם לנוהגי המסחר המקובלים. בנוסף לכך, החוק מסמיך את הממונה על ההגבלים העסקיים לבדוק ולפקח על התנהגות בעל המונופול, ומאפשר להטיל עליו פיקוח במרבית תחומי פעילותו (כמו דרכי ייצור, מחירים ודרכי שיווק), אם מתגלה שבעל המונופול ניצל את מעמדו לרעה.

בתחום ההגבלים העסקיים ישראל קרובה יותר לגישה האירופית מאשר לאמריקנית. בארה"ב קיים איסור מוחלט על התארגנות קרטלית, וכל התארגנות כזאת מהווה עבירה פלילית. באירופה ובישראל הגישה שונה — קרטלים אסורים, אלא אם הם מקבלים אישור, וכיום מאושרים בארץ 25 קרטלים כאלה. בתחום אחר, מיזוגי חברות, המוסדר ברוב המדינות, מגובש עתה בישראל מחדש במסגרת חוק שעבר בקריאה ראשונה בכנסת והמונח זה זמן רב על שולחנה של ועדת הכלכלה.

חוק ההגבלים העסקיים, שנתקבל בכנסת השלישית, מבחין בין שני סוגי הגבלים: הסדר כובל (קרטל) הוא הסדר בין בעלי עסקים שונים ומטרתו לאפשר שיתוף פעולה ביניהם בענייני מחירים, דרכי ייצור, תחומי שיווק וכד'. מונופול הוא אספקת מצרך או שירות על־ידי בעל עסקים אחד השולט יחידי במגזר ניכר של השוק (מעל 50 אחוז). הסדר כובל חייב באישור של המועצה לפיקוח על ההגבלים העסקיים. החוק מטיל על כל הסדר כובל חובת רישום, חובת פרסום ברבים והמבקש לאשר קרטל חוקי חייב להוכיח שההסדר יתרום לטובת הכלל. או לפחות שיתרונותיו לכלל עולים על חסרונות אפשריים.

הדיונים במועצה להגבלים עסקיים מתנהלים במתכונת המקובלת בבית־משפט. יו"ר המועצה הוא השופט דוד בכור ולצידו מכהנים בה עוד 6 חברים: עמנואל פורטונה, תעשיין מחיפה; דוד פינס, נציג לשכות

יורם בליזובסקי
הודעה מוקדמת במקום פיקוח

המסחר; דוד ברודט, לשעבר סמנכ"ל בתמ"ס וכיום סמנכ"ל כספים בתעשייה האווירית; לאה מריון, עורכת־דין; גד אסולין, עורך־דין, ודוד טהורי, נציג הצרכנים. על החלטות המועצה ניתן לערער לפני בית המשפט העליון. הממונה על ההגבלים העסקיים, התמנה על־ידי הממשלה ומייצג את עמדת המדינה ביחס לאישור ההסדר הכובל, או ביחס לקביעת הוראות להסדרת התנהגות מונופולים. לממונה יש כפיפות מינהלית למנכ"ל התמ"ס, אבל כיוון שמדובר בתפקיד סטטוטורי, יש לו גיבוי מהיועץ המשפטי לממשלה (בתחום אכיפת החוק) ומהמועצה להגבלים עסקיים.

אין תביעות — „קשה להוכיח"

הממונה, זאב גלמור, אומר כי במשך שנים לא הוגשו תביעות לאכיפת חוק הקרטלים. קשה להוכיח את החשדות בבית המשפט והפרקליטות לא הצליחה, לדבריו, להתמודד עם הבעיה, כי עליה להציג ראיות נסיבתיות. התנהגות מקבילה של מספר יצרנים בענף מסויים איננה עילה לתביעה, כיוון שבמקרים רבים ניתן להסביר אותה מבחינת הכדאיות הכלכלית.

גלמור אומר, כי בשלוש השנים האחרונות הוגברו המאמצים לאכיפת חוק ומתוך 15 תביעות שהוגשו, 9 הורשעו. לדבריו, האמריקנים אוכפים את החוק שלהם בצורה הרבה יותר יעילה. מדי שנה מוגשות בארה"ב 30־40 תביעות פליליות בבתי־משפט פדראליים, וסכום התביעה יכול להיות עד פי שלושה מהיקף הנזק. כן מוגשות בארה"ב למעלה מאלף תביעות אזרחיות על התארגנות קרטלית מדי שנה.

עם זאת, גלמור רואה במצב הנוכחי התקדמות מסויימת. לדבריו, בשנות ה־70' היו בארץ למעלה מ־60 קרטלים מאושרים, וכיום ישנם 25 קרטלים כאלה. בדרך כלל אין מאשרים קרטלים לתקופה העולה על שלוש שנים, וכדי להאריך את תוקפו של הקרטל יש להגיש בקשה מחודשת למועצה להגבלים עסקיים, וזו אמורה לתת הזדמנות נוספת לשמיעת התנגדויות לקרטל. בין הקרטלים המאושרים: מוצרי אוסם — הכתבת מחירים; שירותי פרסום; אגודת האינג'נרים והארכיטקטים (תעריפים); איגוד המוסכים קופת חולים „מכבי" ובתי־מרקחת; מול"ט — התעשייה האווירית בשיתוף עם „תדיראן"; איגוד אדריכלי נוף; איגוד האופטיקאים: י.ב.מ (הסדר עם סוכנים); אגן — יצרני כימיקלים; אגודת המודדים המוסמכים; איגוד הרדיולוגים; אינטרפלורה ישראל (הסדר כובל בין חנויות פרחים המסונפות לארגון הבינלאומי „אינטרפלורה"). שתי בקשות הארכה נמצאות עתה בדיון — קרטל „לוחות ישראל" (של יצרני הלבידים) וקרטל טחנות הקמח (הסדר לחלוקת השוק בין הטחנות בארץ).

תיאומים בצנעה

בדוגמאות של האיגודים למיניהם (מהנדסים, אדריכלים, אופטיקאים, רדיולוגים ואחרים) מדובר בדרך כלל בקרטל שנוצר על־ידי תיאומי מחירים מינימליים הנעשים בצנעה במשך שנים. לאחר שהם מתגלים, נדרש איגוד כזה להגיש בקשה להכרה רשמית בהסדר כקרטל חוקי, ואז נעשית עיסקה המונעת הגשת כתב אישום נגד הארגון. במקרה של איגוד הרדיולוגים, למשל, שנדון במועצה לפני מספר שבועות, הוריד התעריף של המכונים בכ־30 אחוז, בעקבות גילוי הקרטל הסמוי ומדובר ב־15 מכונים שנותנים שירותים בעיקר לגופים מוסדיים — בתי־חולים וקופות החולים.

דוגמה אחרת להסדרת פעילות מונופולית היא פרשת המונופול בענף המעליות. החברות הגדולות בענף המעליות מחזיקות במונופול כמעט מוחלט במתן שירות למעליות שהותקנו על־ידן. המונופול הזה התאפשר הודות לנוהגים שהשתרשו בעבר, לפיהם סירבו החברות הגדולות, או התחמקו מלספק חלקי חילוף חיוניים לגורמים מתחרים בענף, שהם בעיקר חברות קטנות המתמחות רק במתן שירותי אחזקה ותיקונים למעליות. הדבר גרם גם לכבילה של הצרכנים לחברת המעליות שביצעה עבורם את ההתקנה. בעקבות חקירת הממונה על ההגבלים העסקיים, אושר הסדר מונופול בענף המעליות, שבמסגרתו חוייבו החברות המונופוליסטיות לספק חלקי חילוף לחברות מתחרות ונקבע מחיר סביר מקסימלי. לדברי גלמור, ההסדר הזה גרם לכך שבשלוש השנים האחרונות צצו חברות רבות הנותנות שירותים למעליות — מרביתן נוסדו על־ידי עובדים בכירים בחברות המונופוליסטיות, שפרשו לעסקים עצמאיים.

אודי נחשון

חדשות המשק

ברונו דוחה הצעות לפיחות

שמאי מיטלמן, יו"ר „מיליון פלוס", מועדון היצואנים הגדולים של ישראל, חזר וקרא לממשלה לבצע פיחות של 20־25 אחוז בשער השקל ביחס לדולר, ולעקרו מתוספת היוקר. מיטלמן אמר את הדברים במפגש המועדון עם נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו, והנגיד שלל את ההצעה.

במפגש שהיה שלשום אמר מיטלמן, כי על־פי כל הסימנים המשק הישראלי הולך לקראת מיתון חריף, וכדי למנעו יש לנקוט מספר פעולות דחופות, לפני ששנת הבחירות תנטרל כל אפשרות לפעולה. כצעד נלווה לפיחות המעוקר הוא מציע להקטין את המיסוי על עבודה בצורה דרמטית, ובמקביל להעלות את המע"מ ב־3־5 אחוזים. הוא גם קרא לברונו לפעול להורדת הריבית הריאלית במשק.

פרופ' ברונו אמר בתגובה, כי הוא שולל פיחות, ושולל עוד יותר „התיישרות לפי המטבע החלש". לכן, לדעתו, יש חשיבות בשמירה על ההצמדה לסל. הוא גם הביע פליאה על כך שבישראל דווקא התעשיינים, ובעיקר היצואנים, דורשים כל הזמן לבצע פיחות, בעוד עמיתיהם בעולם בדרך כלל דורשים ממשלותיהם לשמור על היציבות.

אודי נחשון

בנק ישראל ביטל רשיונות של שלושה בנקים

נגיד בנק ישראל ביטל את רשיון הבנק של בנק עין חי, בנק בניין ובנק תל־אביב למשכנתאות. ביטול הרשיונות נעשה בתיאום עם בנק הפועלים, הבעלים של שלושת המוסדות האלה.

בנק בניין, שהיקף נכסיו הגיע לכ־65 מיליון ש"ח, ובנק תל־אביב היו בנקים למשכנתאות. בנק עין חי היה בנק מסחרי רגיל (בשיתוף המושבים), שהיקף מאזנו ב־87 הסתכם בכ־1.5 מיליון ש"ח. פקדונות הציבור והאשראים שהוחזקו בבנק עין חי הועברו לבנק הפועלים. הפקדונות שהוחזקו בבנק בניין הועברו לבנק משכן, ואילו בבנק תל־אביב לא נוהלו באחרונה עסקים עם הציבור.

המפקח על הבנקים, ד"ר אמנון גולדשמידט, מציין כי ביטול רשיונם של הבנקים האלה, וכן ביטול רשיונו של בנק יעסור, עליו הודיע בנק ישראל בשבוע שעבר, נעשה על רקע חוסר פעילותם של הבנקים והצורך בייעול הקבוצות הבנקאיות ובגיבוש מבנה ההון בהם.

אודי נחשון

„אלסינט" חוזרת להרוויח

לראשונה מאז חודש דצמבר 1984 דיווחה „אלסינט" לבורסה לניירות־ערך כי ברבעון השלישי של 1987, שהסתיים ב־31 בדצמבר 1987, הרוויחה החברה 300 אלף דולר, לעומת הפסד של 10.3 מיליון דולר ברבעון המקביל ב־1986.

לדברי הודעת החברה, היו הכנסותיה ממכירות ומשירות ברבעון השלישי של 1987 יותר מ־42 מיליון דולר לעומת כ־37 מיליון דולר בתקופה המקבילה ב־1986, עלייה של 14 אחוז. המכירות בתשעת החודשים הראשונים של שנת הכספים 1987 הסתכמו ב־113.3 מיליון דולר. לעומת 101 מיליון ב־1986.

חיים מרגלית

מבזקים כלכליים

ייקור הביטוח

■ ראשי תאגיד ביטוח הרכב „אבנר" דורשים לייקר את תעריפי ביטוח החובה בשיעור של 24 אחוז, ויציגו את תביעתם היום בפני המפקח על הביטוח באוצר, גד ארבל. מסיכומים אחרונים שנעשו ב„אבנר" עולה, כי גרעון התאגיד מסתכם ב־320 מיליון ש"ח, ולכן יש לזרז לדעתם את הדיונים באוצר על ייקור תעריפי הביטוח. הפסדי „אבנר" במחצית הראשונה של 87 הסתכמו בכ־20 מיליון ש"ח ובענף חוששים כי ההפסדים בכל השנה שעברה יהיו גבוהים ביותר. באיגוד חברות הביטוח טוענים, כי אם האוצר יאשר את העלאות התעריפים כדרישתם, ניתן לחסל את הגרעון שהצטבר ב„אבנר" תוך שלוש־ארבע שנים. הם מסתמכים בחישוביהם על דו"ח אקטוארי שהגיש פרופ' יהודה כהנא, שבדק את מצבה של „אבנר". (א.נ.)

רווחי בל"ל צרפת

■ הרווח הנקי של בנק לאומי צרפת ב־87 הסתכם בכ־5 מיליון פרנקים צרפתיים, ירידה של 26 אחוז לעומת 1986. ההון העצמי של הבנק גדל לכ־98 מיליון פרנק צרפתי. בהנהלת בנק לאומי מסבירים, כי הירידה ברווחיות הבנק בצרפת נובעת מהפרשות שבוצעו על־ידי כל הבנקים הצרפתיים בגין חשיפה למדינות אחרות. מאזן הבנק גדל בשנה שעברה בכ־4 אחוזים והסתכם ב־2.6 מיליארד פרנק צרפתי.

פסיכולוג ל„עמידר"

■ איתן סולמי, בן 37, נתמנה למנכ"ל עמידר ע"י הדירקטוריון של החברה. סולמי, תושב תל־אביב, בעל השכלה אוניברסיטאית בפסיכולוגיה ובפילוסופיה, נשוי ואב לשני ילדים, שימש בעבר כמנהל שכונות ברחום־מורת העיר. לאחר מכן שימש כסמנכ"ל החברה הממשלתית עירונית „חלמיש" ובמסגרתה היה אחראי על שיקום שכונות ת"א. באחרונה היה סמנכ"ל מרכז הבנייה של משרד הבינוי והשיכון ובתוך כך אחראי על כוח אדם ומינהל, כספים, תקציב ועוד. במישור הציבורי פעיל סולמי כחבר מועצת עיריית ת"א והינו ראש המחלקה לשיפור פני העיר ותפקידים נוספים. נמסר, כי המנכ"ל החדש כבר החל במילוי תפקידו.

מיסוי שוק ההון

■ רווחי הון מניירות ערך הנסחרים בבורסה. הוועדה לא מצאה צידוק כלכלי, חברתי או מינהלי לפטור ממס הניתן היום ליחיד על רווחי הון מניירות ערך הנסחרים בבורסה (מניות, איגרות חוב, אופציות וכיו"ב). גם לחברות הלא־פיננסיות קיים למעשה פטור ממס על רווחי הון, פטור כזה אינו קיים במרבית מדינות המערב. לפיכך, מומלץ להטיל מס על רווחי הון ריאליים. בתנאי המשק הישראלי נראה לוועדה שהשיטה המתאימה לכך ביותר היא מיסוי על רווח ההון הריאלי המצטבר מדי שנה (עם קיזוז הפסדים) בשיעור אחיד, נמוך יחסית (25 אחוזים) ובנפרד מכל יתר הכנסותיו של הנישום. מכיוון שמדובר בניירות־ערך נזילים וסחירים, שיטת הצבירה מאפשרת הערכה פשוטה ומדוייקת של רווח ההון הריאלי וכמו כן אינה יוצרת קשיי נזילות למשלם המס. לפיכך שיטה זו נראית לנו נכונה וצודקת. היוצאים מכלל הצבירה יהיו מניותיו של בעל שליטה ומי שמחזיק בידיו 5 אחוזים לפחות מן ההון העצמי של החברה. אם יבחר בכך, ימוסו רווחיו רק בעת המימוש ובשיעור של 35 אחוזים.

הכנסות אחרות מהון. כיום מוטל מס בשיעור של 35 אחוזים רק על חלק מן ההכנסות מהון (כגון, ריבית על איגרות חוב ממשלתיות), וכך נוצרת אפליה בין סוגי השקעה שונים. כדי למנוע את העיוותים שנוצרו בגלל אפליה זו. הוועדה ממליצה לקבוע שיעור מס אחיד של 35 אחוזים על כל סוגי ההכנסות מהון שהיו פטורות עד היום.

40% מהשטחים

■ ממסמך שהגיש פרופ' שלמה מור־טל, מנהל הרשות לתכנון במשרד הכלכלה והתכנון, לשר גד יעקבי מתברר כי משקל העבודה בישראל של עובדי השטחים הוא גדול ביותר — כ־40 אחוז מעובדי השטחים עובדים בישראל, כ־110 אלף מתוך כ־285 אלף; כמחצית מהעובדים מהשטחים עובדים בבנייה ומהווים כ־42 אחוז מכלל המועסקים בבנייה בישראל. בתעשייה הם מהווים כ־5 אחוזים; בחקלאות — 18 אחוזים.

מרכזי תעשייה

■ להקים 6 מרכזי תעשייה, בירכא, שפרעם, טייבה, נצרת־צפון, וואדי ערה וכפר מע'ר, במגמה להשיג פיתוח מואץ של המגזר הערבי והדרוזי בישראל — מציע משרד הכלכלה והתכנון, במסגרת תוכנית מקיפה לפיתוח המגזר שתונח על שולחן הממשלה ע"י שר הכלכלה והתקשורת גד יעקבי. כן מוצעת הקמתם של שני אגפים, „חברת גג אזורית לפיתוח והשקעות", שתקל על יזמים ומשקיעים פוטנציאליים של המגזר, תמריץ להשקיע בפעולות ליצוא ותסייע בחיפוש יזמים ומשקיעים להשקעה ולפיתוח, „חברת נכסים", אשר תפתח את התשתית באיזור ותקים מבנים למלאכה ותעשייה אשר יושכרו ליזמים.

רכש גומלין

■ 250 מפעלי תעשייה ישראליים קיבלו אשתקד הזמנות בעקבות שיתוף פעולה תעשייתי. הענפים המובילים בשנת 87 היו ענפי האלקטרוניקה, כ־80 מפעלים, וענפי המתכת, כ־60 מפעלים. בשלוש השנים האחרונות ייצאו 500 מפעלים ישראלים במסגרת הסכמים לשיתוף פעולה תעשייתי. בשנת 87 חלה התקדמות ניכרת בהסדרים עם חברות המחשבים. רכש חוברות המחשבים מהתעשייה הישראלית הגיע בשנה זו לכ־55 מיליון דולר. השקעות רבות נעשות ע"י חברות המחשבים בהקמת מרכזי פיתוח ותכנון, החלפת ידע. מספר חברות אף הקימו מרכזי רכישה בארץ עבור כל מפעלי החברות ברחבי העולם.

נייר טואלט משופר

■ הגדלת מחזור מכירות של המוצרים הביתיים מקבוצת מפעלי נייר אמריקאיים ישראליים (מנא"י) בכ־10 מיליון דולר בשנה והגדלת תפוקה עד כ־50 אחוז בייצור נייר טואלט (טישיו) ברמת איכות בינלאומית, התאפשרה לאחר בינוי מחדש של המכונה לייצור ניירות ביתיים.

העורך הכלכלי: צבי טימור

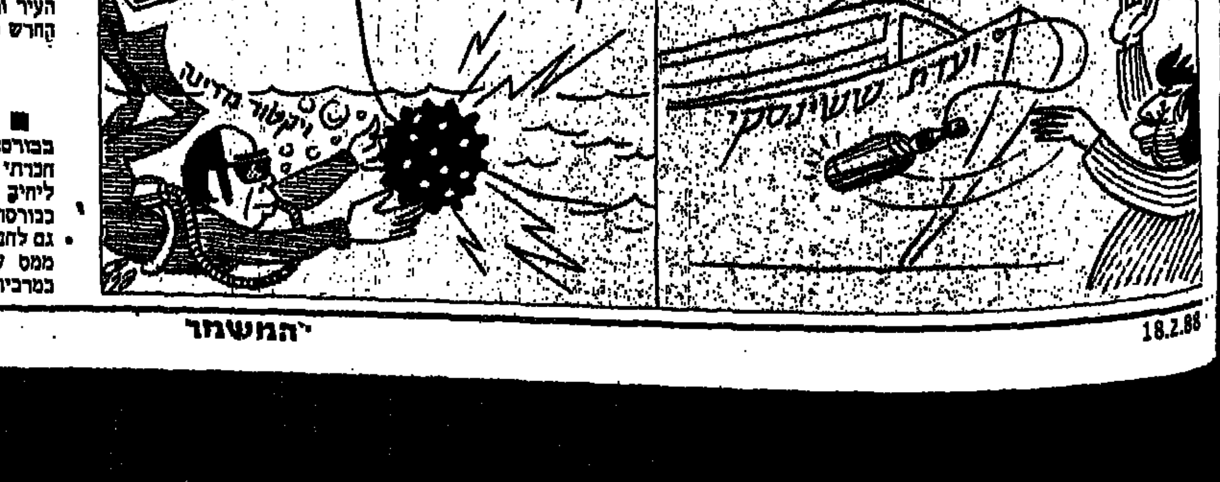

קוראים לו רפפורט

האיש שבא השבוע לסנדק את מילתו של הזאטוט מרחוב קידרון מספר 16 בסביון וודאי הביא עימו שי ההולם את המעמד. התינוק של ישראל גולדשטיין (גרפיקאי) ואשתו ורד (עובדת סוציאלית) הוא גם הנכד של ברוס רפפורט, איש עסקים בינלאומי, אותו שוויצי המתגורר בז'נבה, שיש ברשותו לא רק חשבון בבנק שווייצי אלא גם בנק שלם. גם בנק. תאגיד החברות „מריטים", שרפפורט הוא יו"ר הדירקטוריון שלה, עוסק בתובלה ימית (נפט), מסחר, השקעות ועוד פעילויות המעניקות לרפפורט את התואר המוצדק „מיליארדר".

עד לתקופה האחרונה, השם רפפורט היה עלום למדי לגבי הציבור הישראלי, למרות שהיקף עסקיו אינו נופל מזה של אייזנברג. ככל הידוע, לרפפורט אין עסקים בישראל והניסיון היחיד שלו לחדור לשוק הישראלי, באמצעות קניית חברת „פז" בשנת 1985 הסתיים כירוע בלא כלום. עסקים אין, אבל תרומות — יש לא מעט, והבולטת שבהן, שגם מוזכרת בגאווה בחוברת שרפפורט עצמו הוציא בז'נבה, היא התרומה לבית הספר לרפואה בחיפה. כך היא מצויינת בחוברת — „בחיפה" — „ישראל נעלמה".

אלא שלפני שברוס רפפורט היה אורח שווייצי ואיל הון בינלאומי, הוא היה ילד תימני שקראו לו ברוך, שהתגייס לקבע במשטרה הצבאית. הקריירה הצבאית הסתיימה בשנת 1954 ורב־סרן (מיל.) רפפורט החל בקריירה האזרחית שלו, שהאשור האחרון שלה היה לפני שבוע, בראיון לטלוויזיה האמריקנית, בו התייחס לואשמות שהטיח אורגון בו, האשמות שלפיהן הציע רפפורט לשמעון פרס ולמפלגת העבודה סך של מיליון דולר כדי שיימנעו מלהפציץ את צינור הנפט שתוכנן להוריד את הנוזל השחור מעיראק דרך ירדן לנמל עקבה.

כסף גדול, כסף קטן

שנים עברו מאז שברוך רפפורט עזב את צה"ל ועד לאותה תוכנית טלוויזיה. 34 שנים, שבהן נבנתה אימפריה כלכלית אדירה על־ידי אדם אחד. השאלה היא — איך.

גלגל התנופה של האימפריה היה, בלי ספק, הקשר בין רפפורט לסוקארנו, שליטה לשעבר של אינדונזיה שהוצא להורג, שהעניק לרפפורט זיכיון ליצוא נפט מארצו. זה היה הזיכיון הגדול השני שרפפורט קיבל בחייו, ויתכן שהוא זכה בו בגין אותן תכונות בריוק שהעניקו לו זיכיון קודם יותר, בעל היקף מצומצם יותר, אבל שהיה גלגל השיניים הראשון במכונה, שאיתו החל הכל לנוע. הזיכיון נקרא אז, בשנת 1954, „האופציה לחיסול תובות המדינה לחברות התעופה הזרות", ורפפורט קיבל אותו בצוותא עם פאול קולק, אחיו של טדי, מידי המנהל הכללי של משרד האוצר, יהודי בשם פנחס ספיר.

וכאשר ניתנה האופציה, פאול קולק היה אח של טדי, ורפפורט היה איש צבא הקבע במשטרה הצבאית. הזיכיון ניתן לשישה חודשים, והוא נתן למחזיקיו משהו כמו בעלות זמנית על סחר החוץ של מדינת ישראל. השנה, כזכור, היתה 1954. ראש הממשלה היה שרת.

הסערה הפרלמנטרית

למרות ש־1954 לא היתה השנה שבה עוצבה דמותה הדמוקרטית של ישראל כפי שהיא מוכרת לנו היום, לא עברה פרשת הזיכיון של רפפורט־קולק בלי לעורר סערה־זוטא על ספסלי הכנסת. שני חברי־כנסת דרשו מהממשלה תשובות, וגם קיבלו בחלקן. בר־יהודה ממפ"ם רצה לדעת אם העובדה שרפפורט היה קצין בצבא בזמן שקיבל את האופציה, היא חוקית. יוחנן באדר מ„חרות" השתלח בנאום שזור בלאטינית במסגר הפרוטקציוניזם של מפא"י. שרת, בשם הממשלה, השיב לבר־יהודה — כי בריעבד, אחרי שתוקננה התקנה המתאימה, רפפורט היה יכול לקבל את האופציה בשלהי תקופת שרותו בצה"ל. לבאדר מ„חרות" אפילו לא התייחסו. העיתונות עקבה אחר הפרשה בידיעות ובדיווחים בגודל של טור, טור וחצי. 1954. למרות זאת, למרות חופש העיתונות המנטאלי המוגבל של מקצועני אותה תקופה, בר־יהודה לא מוותר ותוקף בשאילתה ללוי אשכול, את משרד האוצר, שניסה להטיל צנזורה על פרשת רפפורט־קולק.

אשכול משיב. לא היה ניסיון להטיל צנזורה. אולי היתה בקשה של פקיד במשרד האוצר לעכב את הידיעה. הידיעה פורסמה ממילא כעבור יממה. ככה הוא השיב ומכין דפי הכנסת כמעט אפשר להריח את המשך התשובה שלא נאמרה, שבה אשכול אומר שבכלל הוא לא שאל מעולם את הקורה.

העיתונות

די דומה להיום, מסתבר שכבר אז היתה העיתונות כלי העזר העיקרי של חברי הכנסת. פרשת רפפורט־קולק התגלגלה במשך כמה שבועות בעיתונים, בצינעה ובתרועה של אותם ימים, אבל, מסתבר, בלא פתות אפקטיביות. אולי אפילו יותר. התגובה הרשמית הראשונה המופיעה אחרי פיצוץ אופציית קולק־רפפורט היא ידיעה מעיתון „הארץ", לפיה מוסר מקור צבאי מוסמך כי „רב־סרן רפפורט הודח מצה"ל". זאת אומרת, צה"ל מתנער מידיעה על פעילותו העסקית של קצין בזמן השירות (ומשנודע הדבר, הרחיק את הקצין. שבועיים מאוחר יותר מפרסם דובר צה"ל הצהרה רשמית, בה הוא מודיע כי רב־סרן רפפורט לא יועמד לדין, וכי פעילותו האחרונה היתה כאשר היה על סף שחרור והוא, רב־סרן רפפורט, באמת משתחרר מצה"ל.

השטח נוקה. רפפורט משתחרר, תובע לדין את הצד הצרפתי (היה גם כזה) של אופציית רפפורט־קולק, ובסופו של דבר עוזב את ישראל וממשיך בדרכו המטאורית שלו לעבר מטרת מיליארד הדולר. אולי חבל. אולי הפסדנו קמצ"ר.

ינאי בריאר

גלגלי הבורסה

תיקון תגובת־יתר על ששינסקי

ההתנגדות ממשרד האוצר להמלצות ועדת ששינסקי להטלת מס על רווחי בורסה ריאליים עודדה קודם כל את המשקיעים בקרנות נאמנות המתמחות במניות. הציבור השקיע בהן לפני הצהריים 16 מיליון ש"ח. ידיעה זו השפיעה על המסחר הרב־צדדי, בו עלו כל השערים, מהם 3 ב־7%, השיעור המירבי האפשרי במסחר אחד. מגמת העלייה נמשכה אחרי הצהריים. למניות החופשיות הופיעו ביקושים כבדים, שהסתכמו ב־26 מיליון ש"ח. ההיצעים בהן ירדו ל־82.2 ש"ח בלבד. מהן עלו 345 שערים ורק 7 ירדו ו־58 נשארו בלי שינוי.

במניות ההסדר עלו 14 שערים ו־12 נשארו ללא שינוי. לא ירד אף לא שער אחד.

בשוק איגרות החוב היו תנודות עד 3%. ערך השוק של הצמודות למדד עלה ב־0.35% ושל הנסחרות במט"ח ירד ב־0.02%.

בנק ישראל יציע היום לציבור שתי סדרות נוספות של איגרות חוב צמודות למדד בערך נקוב כולל של 40 מיליון ש"ח, מזה 15 מיליון ש"ח מסוג „שג"א" לשש שנים במחיר מינימום של 94% מע"נ ו־25 מיליון ש"ח מסוג „גליל" ל־17 שנים במחיר מינימום של 83% מע"נ.

במלווה קצר מועד נעו התשואות השנתיות בין 15.95% ל־18.45%, תוך מחזור של 53.1 מיליון ש"ח.

סל המטבעות ירד אתמול ב־0.01 אג', ל־1.7161 ש"ח, ושער הדולר היציג ירד ב־0.14 אג', ל־1.5909 ש"ח. דולר נוסעים — 1.8812 ש"ח. הדולר השחור הוסיף לנוע בין 1.61 ל־1.62 ש"ח.

בממסחר רב־צדדי במניות לפני הצהריים נרשמו רק עליות שערים. העליות הגדולות ביותר — ב־7% — היו בהסנה ובאי.די.בי. פת', פולגת ב' עלתה ב־6.9%.

במסחר במניות ב„משתנים" אחר הצהריים נרשמו רק עליות שערים. העלייה הגדולה ביותר — ב־11% — היתה בפולגת ב'. שערה נע בין 110.50 ל־112.00 (קלל מ־591 ל־656 נק'. מדד המניות עלה מ־77.65 ל־82.37 נקודות, ב־5.83%.

במניות החופשיות עלו 107 עד 5% ו־38 מעל 5%, ירדו רק 4 עד 5% ו־3 יותר מ־5%. המניות ששעריהן ירדו היוו רק 2 אחוזים מכל המניות, בעוד שהמניות ששעריהן עלו היוו 84 אחוזים מכל המניות. דלתא גליל 1 עלתה ב־102 ל־1125 נקודות, ב־10 אחוזים, ודלתא גליל 3 עלתה ב־6.7%, ב־60 נק' ל־950 נק'.

במניות ההסדר שפדיונן ב־1988 נרשמו רק עליות שערים, שנעו בין 0.2% (אי.די.בי. ב') ל־1.9% (דיסקונט ב'). המחזורים בהן הגיעו לשיאים חדשים: אי.די.בי. רג' — יותר מ־2.1 מיליון ש"ח, בל"ל — יותר מ־1.4 מיליון, הפועלים ע"ש הגיעו ל־3 מיליוני ש"ח. תשואותיהן השנתיות נעו בתחום 12%.

במניות שפדיונן ב־1989 נרשמו רק עליות שערים, שנעו בין 0.2% (מזרחי ע"ש) ל־0.7% (לאומי). פועלים ש' עלו בחצי אחוז. תשואותיהן השנתיות נעו בקירבת 9%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר היו רק עליות שערים, שנעו בין 2.3% (אנה"ח) ל־10.0% (הספנות .01). פ.ב.י. עלתה ב־6.5%.

בשוק איגרות החוב נרשמו עליות עד 1% בצמודות למדד ב־100%. בצמודות למדד ב־80% היו ירידות קלות ויציבות. בסוג „בריה כפולה" היו תנודות עד 3%. בנסחרות במט"ח היו תנודות עד 2%.

אלחנן הורוביץ

תעשיית ההימורים

הפיתוי הלוטומטי

כרטיס הפלסטיק הצבעוני ששולף דני אברבנאל עובר מיד ליד בין העומדים בתור. הכרטיס הזה הוא „ברולחין" — מורד לחץ. מי שלוחץ את בוהן ידו על פינה של הכרטיס, מותיר שם טביעת אצבע בצבע מסויים: כחול הוא הצבע שמטביעים אנשים רגועים, אדום הפחות רגועים, וכן הלאה, עד לצבע עכור, של המתוחים מאד. בתור הזה רוב הלוחצים הותירו עקבות עכורים. הם היו מתוחים.

השעה היתה קרוב ל־5 אחרי הצהריים של יום שלישי ה־16 בחודש, דקות אחדות לפני סגירת הקופה בבניין מפעל ההימורים בתל־אביב ותחילת הספירה לאחור, לקראת הגדולה בהגרלות שהיו כאן מעולם — הגרלת ה־4 מיליון של הלוטו. היו שם כמה עשרות אנשים, ביניהם סגן־אלוף בצה"ל מזוקן וחובש כיפה, קשיש שאשתו ביקשה ממנו כי בדרכו לקופת־חולים יקפוץ למפעל הפיס וימלא שם טופס נוסף לזה שהיא מילאה בביתן הקבוע שלה, ודני אברבנאל, יועץ ביטוח, שהוא וחבריו עשו קופה משותפת ומילאו כל אחד טופס בסכום של 105 שקלים. הטפטוף האחרון של מהמרים, לאחר שהיסטוריית הלוטו בכל נקודות המכירה האחרות הסתיימה שלוש שעות קודם.

„דבר כזה עוד לא היה מעולם", אומר משה טלמון, סמנכ"ל מפעל הפיס. הפדיון השבועי של הלוטו הגיע ל־12.7 מיליון שקל כשבוע זה שבו הפרס הראשון מגיע לכ־4.2 מיליון שקלים, לאחר ששלוש פעמים לא זכה בו אף אחד. אם גם בפעם הרביעית לא יזכה איש, יועברו הכספים שנצברו עבור הפרס הראשון לקופה הכללית, ויגדילו במחזור הבא את יתר הפרסים. המירוץ על הפרס הראשון יתחיל מחדש. אולם עד כה, מגלה טלמון, בכל תולדות הלוטו לא אירע שהפרס הראשון לא חולק ארבע פעמים רצופות.

לדברי הסמנכ"ל, השולט בכל ההגרלות, ההסתברות הסטטיסטית היא שהפעם יהיו חמישה ניחושים נכונים. איך הוא יודע? על־ידי חישוב פשוט: כדי לזכות בפרס הראשון צריך לנחש 6 מספרים נכונים מתוך 42 הכלולים בטבלה, ההסתברות לכך היא אחד ל־5.3 מיליון. כיוון שהוגשו 25.4 מיליון ניחושים, היו צפויים חמישה ניחושים נכונים (אגב, הסיכוי לזכייה כיום הוא נמוך מכפי שהיה בעבר, כשטבלת הניחושים כללה 39 מספרים). בצהרי יום רביעי התברר שאלת המזל הקפריזית החליטה אחרת — היו שבעה ניחושים נכונים, כל אחד זכה ב־600 אלף ש"ח.

כשהגיעה השעה חמש נותקה מערכת המחשבים של מפעל הפיס מקווי התקשורת. לא ניתן להעביר אליה ניחושים נוספים. כל הנתונים שהתקבלו עד כה ממסופי המחשב המוצבים ב־1200 נקודות המכירה, מועברים לטיפולה של יחידת המחשב. צעד ראשון — הנתונים מועתקים לסרט מגנטי, שרואה החשבון של החברה ואחר מעוכירה נועלים אותו בתוך כספת מיוחדת. על המידע המקורי עורכת יחידת המחשב של המפעל פעולות מיון ובדיקה. העבודה היום רבה מהרגיל, כשל הכמות העצומה של הטפסים שהגיעו. לכן נקבע מועד ההגרלה לשעת חצות.

ההגרלה מבוצעת באמצעות מכונה אלקטרו־מגנטית, נפרדת מהמחשב שבו נרשמים הטפסים. לחיצה על כפתור חשמלי גורמת לסיבוב התוף של המכונה ולפתיחת פתח שדרכו נופלים 42 כדורים, המסומנים במספרים, לתוך התוף. כעבור זמן מסויים נפלטים מהתוף המסתובב לתוך תיבת התצוגה שבעה כדורים: שישה הם המספרים הזוכים, והשביעי — המספר הנוסף.

לוטו זו השיטה

הלוטו הוא הענף המוביל במפעל הפיס, והוא הולך ומתקדם. כבר מזמן הוריד מבכורתו את הענף הוותיק של כרטיסי הגרלות שבועיים, ולמרות ששיעור הפרסים בלוטו נמוך מזה של הגרלת הכרטיסים השבועית (50% מהפדיון לעומת 60%), היקף המכירות שלו כיום הוא כפול. מחצית הפדיון של מפעל הפיס נובעת מהלוטו, ורבע מהפדיון — מההגרלה השבועית, ורבע מהמשחק הצעיר ביותר, כרטיס ה„חיש־גד" הזוהר, שקוניו מגרדים שכבת ציפוי המרוחה על פניו ומגלים אם זכו או לא. מי שזכה, זכייתו משולמת לו מיד. „חיש־גד" הוא המשחק המגרה ביותר, הממכר ביותר, מספרים במפעל הפיס, והוא חביב בעיקר על צעירים. מהירותה של שיטה זאת מציתה את ההתרגשות של ההימור.

מבין שלוש שיטות ההימורים של מפעל הפיס, הגרלת הכרטיסים השבועית בשיטה הישנה, שהיא גם איטית וגם „פסיבית", קצת משעממת את המהמרים, וחלקה היחסי בכלל ההימורים קטן והולך. בלוטו, שהוא הימור „אקטיבי", יש למהמרים כביכול „השפעה" על התוצאות, על־ידי יצירת המספר שלהם במו־ידיהם. האפשרויות הן מגוונות — מהכנסת תאריכי יום הולדת של בני המשפחה ועד לחישובים שונים ומשונים של הבקיאים בסתרי תורת הסיכויים.

הם אוהבים „אקטיבי", אבל לא צריך להגזים. לסמן 60 סימנים על כרטיס, זאת טרחה רבה מדי. כדי להקל על המהמר, הומצא לפני שנים טופס לוטו שיטתי, שבו כל צירוף שהוא סימן הוכפל פי כמה. מסוף 1987, עם הנהגת המילוי ה„אוטו לוטומטי", די שהמהמר מסמן במקום מסויים על הטופס שהוא מבקש כי המחשב ימלא עבורו את הטופס, ומיד הוא מקבל טופס מסומן שמולא באקראי. המהמרים „נדלקו" על השיטה החדשה וכיום כבר משתמשים בה כ־80% מהם, והמפעל מרוויח על גידול נוסף בהיקף הימורי הלוטו.

סוכנויות — עסק מצויין

הפדיון הכולל של מפעל הפיס בעשרת החודשים של שנת הכספים 1987/1988 מגיע ל־224 מיליון ש"ח: עלייה של 25.8% לעומת השנה הקודמת (ממנה יש לנכות אינפלציה בשיעור של 10.8%). מפעל הפיס משווק את ההימורים באמצעות רשת של סוכנים ראשיים. תקופה ארוכה, מאז ייסודו בראשית שנות ה־50' ועד לשנת 1984, היו למפעל הפיס 16 סוכנים ראשיים, כולם מקורבים ל„מלכות" של המפעל. ב־1984 הוצא מיכרז לסוכנים ראשיים, בו נבחרו 11 סוכנים, הפרושים גיאוגרפית בכל שטחה של ישראל. ב־1987 הוארכו החוזים בשלוש שנים נוספות. הסוכנים הראשיים מפעילים את סוכני המשנה, אלה הנמצאים ב־1200 ביתני מפעל הפיס ונקודות המכירה שלו.

הסוכנים הראשיים, המרכזים בידם את זרם המזומנים שמשלמים המהמרים, מחזיקים את הכסף בידיהם במשך שבוע ימים, עד להעברתו למפעל הפיס, ומשלמים מתוכם את הפרסים. בתקופת האינפלציה היה לזכות הזאת ערך עצום. כיום משמעותה קטנה. העמלה המשולמת לסוכנים הראשיים היא 12% עבור שיווק ההגרלות. העמלה עבור שיווק לוטו הוקטנה באחרונה, נוכח הגידול במכירות, ל־11.5%. מתוך דמי העמלה שלהם הם משלמים לסוכני המשנה 7%.

הפדיון השנתי הכולל של מפעל הפיס יגיע השנה לכ־280 מיליון ש"ח. לפי זה, ההכנסה של הסוכנים הראשיים תסתכם בכ־14 מיליון ש"ח, בנוסף להכנסותיהם מהשקעת הכספים של מפעל הפיס שהם מחזיקים. פרט לתקופות קצרות ביותר, היתה ההכנסה מהימורי הפיס, במשך כל השנים, בטוחה ונמצאה במגמה מתמדת של עלייה.

מפעל הפיס והסוכנים עשו מאמצים לשווק הימורים גם בשטחי יו"ש ועזה. ניסו דרכים שונות: מכירות באמצעות אנשים מקומיים, שהומלצו על־ידי המימשל הצבאי, או על־ידי אנשים אחרים, אבל זה לא הצליח. לדעת טלמון, אנשים לא נגשו לחנויות של מפעל הפיס, מחשש להיראות כמזדהים עם ישראל. אבל למפעל הפיס ידוע, שתושבי השטחים מהמרים בישראל — בחנויות הנמצאות במקומות שבהם יש ריכוזים של פועלים ערביים מהשטחים יש מכירה טובה. יש גם זוכים מהשטחים.

מס־הכנסה מרצון

מפעל הפיס הוא מכשיר כספי של השלטון המקומי, הנתון לפיקוח משרד האוצר ופועל בתיאום עם משרדי החינוך והבריאות. הכספים הנותרים בידיו לאחר חלוקת הפרסים וניכוי העמלות וההוצאות המינהליות, מיועדים „לקידום החינוך והבריאות בישראל", בהתאם להנחיית הדירקטוריון שלו. בכספים בונים, משפצים ומציידים בתי־ספר, בתי־חולים ומועדונים לקשישים ולנוער. הכספים, שבעבר ניתנו בחלקם כהלוואות, ניתנים כיום כולם כמענקים. שינוי נוסף בשיטת התשלומים של מפעל הפיס הוא שהם ניתנים מאמצעיו בלבד, ולא מקרנות משותפות עם בנקים, כפי שהיה בעבר. כתוצאה מכך, הנפח הכולל של סיוע הפיס נמוך משהיה בעבר.

לדברי אליצור גורן, מנכ"ל מפעל הפיס, התקציב לשנת 1987/1988 מסתכם ב־309 מיליון ש"ח. התקבולים מהימורים יגיעו לכ־280 מיליון ש"ח. 102 מיליון שקל מוענקים לחינוך, בריאות ורווחה. „לא נכונה האגדה, כי המהמרים הם עניים דווקא", אומר גורן. „סקרים שערכנו מוכיחים, כי מעט מאד מציבור המהמרים נימנה עם שכבות המצוקה. רוב הציבור שלנו מורכב מאנשי המעמד הבינוני, אנשים שקוראים וחשופים לתקשורת".

חנה איש־הורביץ

מייקרים את המצרך המבוקש

מאוקטובר 1986 עד פברואר 1988 עלה מדד המחירים לצרכן בכ־30%. מחירי ההימורים במפעל הפיס עלו באותה תקופה בשיעורים הבאים: מילוי של צירוף אחד בלוטו — מ־28 ל־50 אגורות, תוספת של 78%. כרטיס הגרלה של הפיס — מ־2.5 ל־3 ש"ח, תוספת של 20%. כרטיס „חיש־גד" עלה באוקטובר 1986, 2.5 שקלים, והחל מאוגוסט 1987 מנפיק מפעל הפיס שתי סדרות של כרטיסי „חיש־גד": הסדרה הרגילה, ב־3 שקלים, וסידרה חדשה שבה מגרילים גם מכונית מירוץ, ב־5 ש"ח.

יוצא, שרק ההגרלה הרגילה, שבה המשיכה שלה נמוכה יחסית, היתה ההעלאה בשיעור נמוך מעליית המדד. לעומת זה, מחיר ההשתתפות בהגרלות המושכות עלה בשיעור גבוה — הלוטו עלה ב־78%, וב„חיש־גד" הוכנסה סידרה עם „גימיק", שבה ההעלאה מגיעה ל־100%. אולי יש מקום להטיל פיקוח גם על מחירי ההימורים, כי מאות אלפים נזקקים למצרך הזה.

ח.א.

לנצל את המשאבים הקיימים

הקריאה להגביר את המאמץ במימוש הפוטנציאל הכלכלי הקיים בקיבוצים הושמה ל„סיסמת הקרב" של המחלקה לכלכלה בקיבוץ הארצי, המקיים היום את הכנס השנתי של פעילי משק וכלכלה. במקביל לקריאה זו מדגישים ראשי המחלקה לכלכלה את הצורך לרכז כוחות בשותפויות בין קיבוצים והעמקת שיתוף הפעולה ביניהם, כדי להפיק את המירב מההשקעות והנסיון הקיימים בקיבוצים ובמחלקה לכלכלה.

ראשי המחלקה מבשרים לכנס, כי בקרוב מתחילות לפעול חמש שותפויות חדשות בקבה"א, ולדעת המחלקה זהו מהלך רציני ונכון.

הכנס הכלכלי השנתי הפך כבר למסורת. מעין יום חשבון־נפש, בו דנים בנושאים הכלכליים הבוערים. משתתפי הכנס מקבלים את חוברת „הנחיות לתכנון הפעילות המשקית", המופיעה כל שנה ביוזמת המחלקה לכלכלה. החוברת אמורה להיות מורת נבוכים, ונבוכים יש עכשיו בשפע אפילו בקבה"א.

בהקדמה לחוברת, בפרק ההנחיות לתכנון הפעילות המשקית, מודגש כי „כפי שנראים הדברים כיום, אין סיכוי רב ששנת 1988 תפנק את הקיבוצים". קיצוץ הסובסידיות למוצרי חקלאות, המתוכנן בתקציב הממשלה לשנת 1988, יביא להרעת תנאי הסחר ויגרום לירידה בביקושים של מוצרי צריכה. למצב זה יש להוסיף את המיתון הכלכלי בעולם, הצפוי במחצית השנייה של 1988, שסימניו הראשונים נראו במשבר הפיננסי באוקטובר 1987. מכאן, שהיצרנים יתקשו להמשיך ולמכור את תוצרתם ברווח.

בתכנון הפעילות המשקית מודגש, כי יתכן ש־1988 תירשם כשנת ההפעלה של תכנית אה"ל (אשראי הוגן להתייעלות), תכנית לאשראי מתוכנן ומבוקר של הבנקים לתנועה הקיבוצית, האמורה להעמיד לרשות התנועה את כל האשראי הנדרש לכיסוי חובות העבר ולפעילות המשקית השוטפת, וכן להשקעות שיאושרו על־ידי ועדות משותפות לתנועה הקיבוצית, לבנקים ולמשרדי הממשלה.

קרן השו"ת עסקה ב־1987 בגיוס כספים בהיקפים שלא נודעו עד כה, הקרן חילקה 150 מיליון ש"ח בתנאי מימון לזמן ארוך, עד 16 שנים, ובריבית נמוכה. גוייסו כספים ממקורות בנקאיים שונים והשאלה המטרידה היא, האם גם ב־1988 יעמדו מקורות דומים לתנועה. „האשראי המרוכז" היה קיים לפני יותר מעשר שנים. חידושו עכשיו מעלה בעיה שיש לתת עליה את הדעת. הקיבוצים השתנו, ראשי המחלקה תוהים, אם המערכות הפיננסיות החיצוניות יהיו מסוגלות להתמודד עם הבעיות העכשוויות. כל אלה יידונו בכנס המתקיים היום.

בצד הנושאים הגדולים יידונו נושאים הנוגעים לכל חבר בקיבוץ, והכוונה לתקציב „אחזקת אדם", שהוא בעצם התקציב ממנו אוכלים, מתלבשים, גרים, מבלים, עוסקים בתרבות ופוליטיקה והאמור לכסות את חיי היום־יום בקיבוץ. יש שינוי בתקציב הזה, השנה אין מציעים להקטין אותו, וזאת בשורה לכל חבר בקיבוץ.

יש תקציבים שגדלו בהתאם לשינויים במדד. יש שקטנו, כמו תקציב המזון, שירד מ־26 אחוז ב־1987 ל־24.2 אחוז ב־1988. לעומת זאת עלו התקציבים להוצאות אישיות, מ־24.7 ל־28 אחוז. הצריכה הציבורית ירדה בכאחוז אחד, מ־32.6 ל־31.8 אחוז.

חיים מרגלית

קולנוע | רומן בהתכתבות

„רחוב צ'רינג קרוס מס' 84" — בקולנוע „בית ציוני אמריקה" בת"א

קשר עמוק בין שני אנשים שמעולם לא נפגשו. בתמונה: איאן מק'ניס ואנטוני הופקינס

מאת יעל ישראל

רומן מכתבים הוא לא בדיוק החומר האידיאלי לסרט קולנוע. ובכל זאת הסרט הבריטי „רחוב צ'רינג קרוס מס' 84" מבוסס כולו על תכתובת בין שני אנשים שאינם מכירים זה את זה — לפחות מבחינה פיזית — משני צידי האוקיאנוס. תכתובת אינטנסיווית בת־עשרים שנה, בין שני אנשים המאוחדים בתאוותם לספרים עתיקים. חליפת מכתבים בין שני אנשים פשוטים, אפורים, המוסבת אותם לאנשי מיסתורין — זה בעיני זו — ומעניקה קצת עניין לחייהם המשעממים, לבדידותם.

„רחוב צ'רינג קרוס מס' 84" מבוסס על ספר המכתבים של הסופרת האמריקנית, הלן האנף שהתכתבה עשרים שנה עם מוכר ספרים לונדוני, אשר סיפק לה כתבים נדירים של סופרים בני־המאה ה־19 לצורכי מחקר. ברבות השנים הפכה ההתכתבות לקשר אישי, חם, אינטימית כתובה, כמעט רומן אהבה. בלי לדעת איך המכותב שלך נראה אבל בזה גם קסם החוויה הזו, ובעצם גם ציורו של הסרט.

סיפור על בדידות אנושית והורמוניות מוחמצות. סיפור של דמויות, לא של נבכי עלילה דראמטית. סיפור על אנשים קטנים על־פני התהפוכות ההיסטוריות של שנות ה־50 וה־60.

ההתכתבות הארוכה בין האנף למוכרי חנות הספרים הוויקטוריאנית החלה בשנת '49. הסרט חוצה אוקיאנוס, כדי לספר לנו כיצד חיה האנף וכיצד חיו מכותביה הלונדונים מחנות הספרים. ברקע, נשמעים המכתבים המרגשים, תערוכת של שנינות והומור מצד האנף, ואיפוק עדין מצד מכותבה הראשי, המוכר פרנק דויל.

האנף של הסרט (מגלמת אותה אן בנקרופט הוותיקה, שהיתה מועמדת לפני שנתיים לפרס האוסקר על „אגנס של האלוהים") — היא אשת בגיל־העמידה, אקסצנטרית, שנונה, מלאת־חיים, כמעט היפר־אקטיווית, המחפה על בדידות. זה בתיאבון חיים ובצריכה כפייתית של ספרות אנגלוסקסית. בתור אנגלופילית רומנטית מכורה, היא צורכת שלי וביירון לארוחת בוקר. פרנק דול (אנתוני הופקינס) הוא היפוכה. ג'נטלמן בריטי מנומס, שקט, עדין ומופנם. אוטודידקט הקבור בחנותו ומוצא את עצמו בעזרה לאינטלקטואלים המחפשים ספרים יוצאי דופן. הוא נשוי ומנהל את חייו בשיעמום רוגע, מקבל אותם כמות שהם. האנף היא מהפכנית קטנה, נאבקת בכל מה שנראה לה לא צודק. במהלך השנים הפכו מכתביהם לאינטימיים, צורך נפשי עבור שניהם, עד שכעבור שנים מגלה אשתו של דול להאנף שתמיד קנאה במערכת „היחסים" המילולית הזו, שכה כבשה את לב בעלה.

הגורם האנושי הוא החזק מכל בסרט זה. סיפור אנושי על התכתבות מפליאה, עזרה הדדית ואהבה מוזרה בין אנשים שאינם מכירים זה את זה. האנף הלמדה על תלאותיהם של הבריטים ועל קיצובי המזון שלאחר המלחמה, שולחת להם כל חג חבילת מזון ענקית, לחלק לכל העובדים. בתמורה היא מקבלת תשורות לחג המולד ומכתבי תודה מכולם, אפילו מאשתו של דול. כנראה, שחלק של סיפור מריר־מתוק זה הוא בכך, שהדמויות המעורבות בו לא נפגשו לעולם. חיו את חייהם והתבגרו בנפרד. כאמור, סיפור של החמצות, של בדידות.

רומן המכתבים של האנף הפך בשנת '75 להפקה טלוויזיונית בבריטניה, ובשנת '81 הועלה על בימות ברודווי ולונדון. ההעברה לקולנוע היתה בעייתית קצת יותר. הבימאי הבריטי, דיוויד ג'ונס, שהתנסה בעיקר בהפקות תיאטרון, חוצה שוב ושוב בין חייהם של הגיבורים, כדי להתגבר על המחסום המילולי. אגב, האנף עצמה ביקרה בלונדון הרבה יותר מאוחר. היא מצאה חנות בשלבי הריסה, ואף לא אחד ממכותביה.

הסרט יוקרן החל מה־19.2.

נכתב בשמים

„זיווג מהשמים" — בקולנוע אורלי בת"א

מאת יעל ישראל

הכול התחיל כשמישהו זדוני החליט להשתעשע בנו וכתב שחווה נוצרה מצלעו של אדם, ומאז הם כמהים לשוב ולהתאחד מחדש לעד. ועוד מישהו כתב בתנ"ך (ואולי היה זה אותו ליצן): „היילכו שניים, בלתי אם נועדו?". ואותה כמיהה אינסופית של שני החצאים להתאחד לשלם הנשגב, לאותו זיווג שנכתב בשמיים, האם אינה אותה כמיהה הרודפת את נשמותינו משחר נעורינו, לתוך בחרותינו, וכנראה עד שנמות?

ומהתנ"ך למיתולוגיה, ומשם לרומנים של המאה ה־19, ומהם לרומנים למשרתות, ומהם לרומן הרומנטי בכריכת כיס זולה, ומהם למלודרמות הרומנטיות ההוליוודיות של שנות ה־40, ומהם לדיינסטי. וכך הכניסו לנו בראש שעלינו לצפות עד־כלות לנסיך (או לנסיכה) שנוצר רק בשבילנו, לזיווג האידיאלי, השמיימי. הפסיכולוגים כבר אמרו לנו שאם נמשיך ככה, לא נגמור רחוק. ובינינו, מה היה קורה לרומאו ויוליה או לטריסטיאן ואיזולדה אחרי שלושים שנות נישואין משמימים בצוותא. אך אחד לא רוצה לחשוב על זה. מוטב לרבוץ בענגת האשליה המתוקה והערפילית, עד כלות, עד כלות.

אז מסתבר שלא פסו הרומנטיקנים מהעולם. אחרי עידן של ציניקנים קולנועיים שבו להם החולמנים והסנטימנטליים. דוגמה לסוג המשובח הוא סרטו של וים ונדרס: „מלאכים בשמי ברלין". דוגמה אחרת הם סרטיו של הבימאי האמריקני אלן רודולף, אשר מתעסק בשיטתיות באיחוד הנכסף בין גבר ואשה. חותם הבימוי הייחודי והמרתק שלו ניכר כבר בסרטיו הקודמים והמפתיעים: „בחר בי" ו„בעקבות הכרך". איכות הזויתית סהרורית מתלווה לאווירה האינטימית של סרטיו. איכות של אגדת פיות קסומה. בסרטו החדש „זיווג מהשמיים" רודולף לא הסתפק באווירה החלומית, הוא מצהיר בראשית הסרט שמדובר באגדה ממש אגדה מהסוג הקלאסי, הרומנטי. עם מלאכים בכנפיים צחורות, גן עדן ערפילי, ואהבה־אהבה כל הזמן.

ראשיתו של הסרט, בסרט רומנטי ישן משנות ה־40. אזכור מיידי לעידן הקולנוע ההוליוודי בו נעשו המוני סרטים סנטימנטליים על שמים וגן־עדן, ומלאכים, וכרובים שמנמנים. צופים בסרט נער ונערה והזמן הוא איי־שם בשנות ה־40. הנער (טימותי האטון) עוזב את עירו הקטנה ויוצא לכבוש את העיר הגדולה, בדרך נעצר כדי להציל ילדים מטביעה, וטובע בעצמו. הוא מגיע לגן־עדן (שמשום מה צולם בעיר המסוגננת צ'רלסטון בת המאתיים שנים). שם הוא פוגש בבת זוגו השמיימית, נערה יפהפייה שעדיין לא נולדה (קלי מקגיליס). הם מתאחדים, מתחתנים, אך מגיע היום בו עליה לעזוב את עולם הנשמות ולצאת בתור תינוקת. הנער אינו מוכן לאבד את שאהבה נפשו, מבקש מעוזרו של אלוהים להחזירו לעולם ולחפשה על מנת להתאחד עימה מחדש. תקופתו השנייה בעולם הזה חרשה תוקדש כולה לחיפושיו אחר בת זוגו, עד לאותו איחוד נשגב וגורלי.

פצצת קלוריות סנטימנטלית

רעיון זה כבר נוסה בעבר במספר סרטים. אם רוצים לדמות את התוצאה למשהו מעולם הגלידות, הרי לכם: משהו שהכי מזכיר גלידה טכניקולור בשלושה טעמים זועקים, עם הרבה קצפת ציבעונית וסירופ שוקולד סמיך, דובדבן לקישוט ומזרה של אבקת פיות זרחנית.

מי שיש לו שן מתוקה, כרגיל לא יוכל לעמוד בפיתוי. מי שנמצא בריאטה ולתי רומנטיקה ורוצה להתחיל את חייו כנוגר גדול אשליות מרעילות — כדאי לו להימנע מפצצת הקלוריות הסנטימנטלית הזו.

תיאטרון

התיאטרון הקאמרי בשיתוף תיאטרון התנועה של אשרה אלקיים מעלה בימים אלה את ההצגה „סולמות" – יצירתה החדשה של אלקיים. עבודה זו מהווה התפתחות נוספת של שילוב אומנויות הבמה השונות לשפה אחידה.
אשרה אלקיים שהיתה מראשוני הרקדנים בלהקת בת־שבע יצרה מחולות עבור „תיאטרון מחול ענבל", „להקת בת־שבע" ו„להקת המחול הבין קבוצית". ב־1980 הקימה את תיאטרון התנועה („טרמינל" ו„טרמולו בדול וחצי").
משתתפים ב„סולמות" – סרג' אלבז, יוני פריור ונעמה שפירא.

לא איש פשרות

יונה זרצקי — בתאילנד

מאת נתן גרוס

באופן פתאומי הלך לעולמו אחד הבמאים הצעירים של דור ותיקי הקולנוע הישראלי — יונה זרצקי. בן שישים היה במותו, במלוא כוחותיו היצירתיים ובאמצע הכנות לסרט חדש.

יונה זרצקי הגיע לארץ בשנת 1949, מייד לאחר גמר חוק לימודיו בבית־ספר לקולנוע המפורסם I.D.E.C. שבפאריס. הוא החל לצלם אצל נתן אקסלרוד, שאליו פנו אז כל הצלמים העולים החדשים. אולם, כבר באמצע שנת 1950 ביים סרט קצר על תל־אביב, עם המפיק דוד ויתני שבא אז מארה"ב. בסתיו שנה זו צילם סרט על 30 שנות הקיבוץ קריית־ענבים — כבימויי. מאז שיתפנו מדי פעם פעולה בסרטים שונים. את שירותו הצבאי עשה יונה זרצקי בחוליית ההסרטה של גדנע. שם באה לידי ביטוי התעניינותו בסרטים הסברתיים־הדרכתיים, אשר מצאה אחר־כך את פורקנה בשירות המכון לפריון העבודה — שם עשה תקופה משמעותית, בסוג זה של סרטים עסק לסירוגין במשך כל דרכו המגוונת, והגיע בו למומחיות רבה, אשר צוינה בכמה פרסים בפסטיבלים בינלאומיים על נושאי הדרכה.

בשנת 1968 ביים זרצקי את סרטו העלילתי הראשון (והיחיד) באורך מלא בשם „אסירי התופש" — סיפורם של שלושה אסירים, אשר לפי מינהג בתי־הסוהר הישראליים קיבלו חופשה של 48 שעות ממאסרם. בין השלושה יש גם ערבי אחד, החוזר לכפרו ועומד בפני פיתוי בריחה אל מעבר לגבול — אולי אחד מן העיצובים האנושיים ביותר של דמות ערבי בסרט הישראלי דאז. גם אווירת הכפר הערבי האמיתית שבסרט נרשמה לטובה על־ידי המבקרים בעיתונות שלנו. הסרט הוצג בפסטיבלים רבים בחו"ל.

בתולדות הסרט הישראלי האמנותי תירשם ליונה זרצקי סדרת פורטרטים של ציירים ישראליים ידועים: נחום גוטמן, ראובן רובין, משה קסטל ומרדכי ארדון — סרטים יפים, פרי עמל רב של זרצקי כבמאי ומפיק. סוג אחר, נדיר אצל במאים ישראליים, הם הסרטים שעשה בתאילנד למען ממשלתה — סרטים הדרכתיים־דוקומנטריים, שהוסיפו לו כבוד וידידות בתאילנד ופרסים בפסטיבל סרטי הדרכה בברלין. לאחרונה עמד לצאת לשם בפעם החמישית לקראת סרט חדש שמילא את ליבו שמחה רבה — אך הלב הזה בגד בו לפני שהצליח לבצע את תוכניתו.

יונה זרצקי, יליד גרודנה, הוא ניצול השואה, שהצליח לברוח מדרכו לטרנספורט ומצא מקלט אצל משפחה פולנית בעירו. עם זאת, תלאותיו בתקופת השואה היו אצלו נושא סתום, שלא העלה על דל שפתיו. אפילו למשפחתו לא רצה לספר על הזוועות שהיו נחלת ילדותו. לכן שב ודחה את הצעת ארגון יוצאי גרודנה, שביקש להנציח את תולדות העיר בסרט, עד שנכנע — וזה היה סרטו האחרון. לא מזמן סקרנו אותו במדור זה של „על המשמר". אכן, אחרי סיבוב ארוך ועשיר של חיים בקולנוע הישראלי, חזר לעיר מולדתו — בהתרגשות רבה.

יונה זרצקי היה במאי ומפיק בעל חברת הפקה משלו, הקשורה בעסקיה השונים (סרטי הדרכה, ציור ודיאו לבתי־הספר, הפצה במרכזים מקצועיים וכו') עם חברות מתאימות באנגליה ובארה"ב. בעבודתו היה דייקן ודקדקן, עקשן שבכל מחיר רצה להגיע אל מיטב יכולתו בכל אשר עשה. היה איש מקצוע ובעל השקפות מקצועיות משלו, שלא פעם התנגשו עם השקפותיהם של לקוחותיו הציבוריים. הוא לא היה איש פשרות. לכן כל סרט עלה לו בבריאות, בהתרגשות רבה, בוויכוחים אין־ספור ובעבודה מפרכת, עד שהוציא מתחת ידיו תוצר מוגמר בכל המובנים. הוא עבר ב„כל הקיטור", בלי הפוגה, בלי הפסקה, כשהוא מספיק בכל זאת לעיין בחומר מקצועי רב שהגיע אליו מחו"ל. השאיר אחריו אשת, מורה, וכן בשירות פעיל בצה"ל. יהיה זכרו ברוך.

אבן מתפוררת

האיש הזקן יצא מחדר הטיפול, מחא כפיים וקרא: „אני בשנת אלפיים, אני בשנת אלפיים". אותו איש נכנס למרפאה עם אבן בכלייתו, בעבור שעה יצא נקי מעודף מיותר ומציק, שמקומו הנכון הוא חיק הטבע ולאו דווקא גוף האדם.

כל זה קרה בבית־חולים „אלישע" שבחיפה, שם מצוי הדגם היחידי בארץ של „ליטוטריפטור" של EDAP מצרפת — מכשיר לפירור אבנים בכליות, בדרכי השתן וכן ריסוק אבני מרה — במהירות, ללא הרדמה, עם מינימום כאבים.

היוזמה להבאת המכשיר לארץ היא של ד"ר דן לוין, מנהל המחלקה האורולוגית ברמב"ם — תמיד עם המבט קדימה, עם הדחף העצום ליישר קו עם הקידמה האירופאית, לא להכנע לביורוקרטיה, ובסופו של דבר להגיע „לטוב ביותר", כך מעיד קולגה של האיש.

לנושא ה„ליטוטריפטור" הצליח ד"ר דן לוין לגייס קבוצה של משקיעים פרטיים — קבוצה של אנשים צעירים, ביניהם גם סוכנים של „פיליפס מדיקל". כוח שכנוע לא היה נחוץ במקרה הזה תכונה מיותרת, מאחר שעלות המכשיר למשקיעים והבאתו ארצה, הגיעה למיליון דולר. חדרי המכון לפירור אבני כליות הושכרו מבית־החולים „אלישע", כמו גם חלק מהשרותים.

את המערכת המורכבת הזו מפעילים בינתיים שני רופאים שלמדו את הנושא, ועוד ארבעה נוספים מקבלים הכשרה. הטיפול מבוסס על גלי אולטרא סאונד: אלומה מרכזית מכוונת לאבן (מיקומה המדויק מופיע על מסך), לאורכה מכוונים 320 מקורות אנרגיה נוספים כלפי נקודה מרכזית המתמקדת באבן.

יוסי מדגים

צריך לראות כדי להאמין. יוסי, פציינט חיפאי צעיר, שכב על המיטה. במרחק קצר ממנו ישב ד"ר לוין מול מסך ומעין לוח בקרה, וטיפל באבן באמצעות לחיצה על כפתורים וההזת פלגים. ברגע מסוים, כשיוסי התאונן על כאבים, צחק אחד הרופאים ואמר: „הבטחנו טיפול ללא הרדמה, לא הבטחנו שלא יכאב" — מה שבטוח, להם זה לא כואב. „מהם אחוזי ההצלחה" אני שואלת, „קרוב ל־80%", עונה דן.

המכון פועל זה חודש ימים, שבמהלכו טופלו 50 „בעלי אבנים". מחירו של טיפול הוא 3000 ש"ח, ובשלב זה מוציא החולה את הכסף מכיסו. „הכוונה היא להגיע ל־100 פציינטים בחודש", אומר ד"ר דן לוין, „ומספר כזה יתאפשר כשקופת־חולים תיתן התחייבות כספית לחברה". זה עדיין לא קרה, אבל כאן במכון מאמינים, שעד ששורות אלה יראו אור, כבר יוסדר העניין לרווחתם של הסובלים מהתופעה, „והם רבים, רבים מאוד" אומר הד"ר.

רחל שלו

קול קורא | הפעם פיספסתם

הפעם פיספסתם, לדאבוני. כוונתי להמלצתך על חוברת סריגה של דור „החסידה", אם כי נוכח הגינותך הרגשת שאינך סורגת. ובכן, אני כן סורגת (וגם מייעצת). מה שיש לי לומר: במקרים מסוימים ההוראות אינן מדויקות ואינן עוזרות לחברות שאינן יודעות ומסתמכות על הכתוב. במקרים מסוימים כתובים על כמות מסוימת של צמר, ובמציאות יש להוסיף חבילות נוספות. על אף שקנים בדיוק אותו צמר, אותן המסרגות, ואותה המידה — מה עוד שאם השנה חלפה ולא גמרו את הסוודר — קשה מאוד למצוא צמר מאותו מס' צביעה. הצמר שלהם ברמה פחות טובה מאשר של „פולגת" לדוגמה. על כל פנים, בהחלט לא מרוצים מ„חסידה" ולאט לאט עוברים לחברות אחרות. שמעתי זאת גם בחנויות אחרות בירושלים ובתל־אביב. האמת שעשיתי קצת־סקר־שוק. ובהחלט אין צורך להמליץ עליהם.

בטי אשל
קיבוץ גזית

תודה לבטי אשל על הערותיה. אכן — קורה לנו לטעות ונשמח תמיד לקבל הערות ותיקונים (צב"ש).

יותר עור מעור

אם אין בהישג יד לרכוש תיק עור טוב, כי גם כאן יש טיב מעולה וטיב טסול, כדאי לרכוש תיק מעור סינתטי טוב. ל„עור" סינתטי כמה יתרונות על פני עור טבעי. הוא ניתן לניקוי בסבון ומים, אינו סופג כתמים ואינו רגיש כמו עור, לא סופג רטיבות ואינו מוריד צבע. במראהו החיצוני קשה להבדיל בין עור סינתטי (סקאי) ועור טבעי.

„מודן תעשיות" ידוע בתיקי עבודה, נסיעה, מזוודות ותיקי בית־ספר ובמוצרים אלה אין כמעט חברה המשתמשת בעור טבעי. למרות שעור סינתטי אינו זול הוא מטיב מעולה, אך הוא עדיין זול יותר מאשר עור טבעי שאינו תמיד באיכות טובה.

מודן השקיעה כרבע מיליון דולר בקו ייצור החדש שלה — תיקי אופנה מעוצבים. בתצוגת המוצרים החדשים הוצגו כ־30 דגמים בשישה צבעים. מעצבת הקולקציה, דינה ויינפלד הסבירה שהשקיעו מחשבה רבה במוצגים החדשים. עיצוב חיצוני, מודרני, מעניין ועיצוב פנים פונקציונאלי לנוחיות החוקת תכולה רבה. לשם מראה מעניין השתמשה דינה במרכיבי מתכת כגון: אבזמים, קישוטים אמנותיים, סוגרים מתכתיים ועיטורי אוקסיד (מתכת מושחרת). היא אוהבת לשלב צבעי עור שונים לשם מראה מעניין יותר. יש תיקים בגדלים ובצורות שונות: מעטפת, בננה, מראה ג'ימס בונד ומרובעים קטנים יותר, מתאימים לשעות ערב. הגימור החיצוני וגם הפנימי, ברמה גבוהה, התפרים של התיקים עשויים מחוטים צבעוניים ולא שקופים, וזה מקנה לתיק יופי מיוחד.

תיקי מודן יימכרו ב־400 חנויות וברשתות השיווק בכל הארץ והמחירים נעים בין: 59 — 119 ש"ח.

חיה יוסף

איזו חוקה תהיה לנו?

מאשה לובלסקי מנכ"ל נעמת ת"א־יפו חרדה כי יוזמי הצעת החוקה לישראל יוותרו לדתיים על דיני אישות כדי שהחוקה תאושר בכנסת. לובלסקי הביעה חששותיה בפנל שקיימה נעמת ת"א־יפו, בהשתתפות ח"כ שולמית אלוני, פרופ' ברוך ברכה (מצוות מנסחי הצעת החוקה) וערה רבנן מזכירת נעמת ת"א־יפו. ח"כ שולמית אלוני חיזקה את החשש של לובלסקי בציינה שנושא חוק יסוד וזכויות האדם וחוק יסוד לשוויון האשה הם נושאים שהועלו כבר בכנסת ונפלו בגלל התנגדות הדתיים. כל משתתפי הפנל הסכימו כי אין לעשות הפרדה בחקיקת חוקי היסוד כדי לא ליצור קבוצות מיעוט וכל אחד מהם יפעל במסגרתו להעברת חוק זכויות האדם כולל חוק יסוד לשוויון האשה, בכנסת.

בתמונה מימין לשמאל: ח"כ שולמית אלוני, פרופ' ברוך ברכה, ערה רבנן, כרמית גיא (שהנחתה את הערב) ומאשה לובלסקי.

לא אוטו – מוטו

כנס אופנועים מעלה כי אסוציאציות פרועות בנוסח מקס הלוחם בדרכים. שיירה ארוכה של מפלצות דו־גלגליות, שעליהן רוכבים מפלצים דו־רגליים מזוקנים, חמושים במגוון כלי נשק, כולל מטולי רקטות ואגרופנים, מרעישים ב־120 דציבלים ומשמידים את כל העומד בדרכם. מילא, אתה אומר, מי שרוכב על ווספה או טוסטוס כדי להגיע לאוניברסיטה — סטודנט עני או עצל; אבל ההם — שרוכבים על משהו ברוחב של וולוו ואורך של קטר רכבת, כמהירות שאפילו גלי הראדר של המשטרה אינם מצליחים להשיגה? מי שמוכן לסכן את חייו ולשלם תמורת תענוג זה משכורת שנתית, קרוב לוודאי שלפחות פעם אחת התהפך וקיבל מכה רצינית בראש.

אצלנו המודעות בארץ לכלי רכב ממונעים דו־גלגליים מצומצמת מאוד, וחבל. ישראל, בדומה להולנד וארצות אחרות באירופה, היא מקום אידיאלי לאופניים, קטנועים ואופנועים. אין ספק, שאם נטל המיסוי היה יותר פרופורציונלי היינו מגיעים לחסכון משמעותי בדלק ובזמן, שלא לדבר על בעיות החניה.

הירחון „מוטו", שייצא לאור בתחילת פברואר בפורמט כרום צבעוני מהודר (7 ש"ח), מנסה לפתור את בעיית המודעות לנושא, ובמקביל לספק מידע ענייני ועדכני לציבור הרוכבים או לאלה המעוניינים לרכב.

להערכתי, תרומתו של הירחון יותר משמעותית לנושא האופנועים בקרב בעליהם הרציניים — אלה המשקיעים סכומים של 10 עד 30 אלף דולר ברכישת אופנוע. יש בו מדורים מקצועיים וטכניים רבים, החל בהסבר מושגים בסיסיים כמו „כוח" ו„מומנט", וכלה בכתבות תחקיר על אופנועי צמרת שבעולם, סקירות והשוואות בין דגמים שונים וסיפורים על מרוצים מפורסמים. אך כאן, לדעתי, חולשתו. מרבית הציבור — ולהערכתי גם רוב הרוכבים בארץ (35 אלף לפי טל שביט, עורך הירחון) — אינה מביא דבר וחצי־דבר בנושאים המטופלים בכתבות, וראוי שלא ברמה שבה הם מטופלים. נסו להסביר לסטודנטית למדעי הרוח או לסטודנט למשפטים, זה שראיתם רוכב על טוסטוס בעלייה לקמפוס, על רוחב עקומת המומנט, מנוע וונקלה, או מיטלה קידמי ותראו את התגובה.

שיירה של רוכבי אופנועים חגגה את צאתו לאור של הירחון „מוטו"

ירחון מסוג זה, כדאי לו, לדעתי, להתפשר מעט על הרמה המקצועית לטובת הגדלת קהל היעד. עם זאת, יש בגליון הראשון מספר נושאים פופולריים, המעניינים גם את עמך, כמו מחירים ערכניים, השוואת טוסטוסים, ובפרט — כתבת התחקיר המתארת את הצורה הכושלת שבה מלמדים ובוחנים את רוכבי האופנוע הטריים. מי שלמד לנהוג ברכב פרטי, יבחין שהפאשלות העקרוניות דומות: מלמדים כדי לעבור את הטסט ולא כדי שהנהג יידע לנהוג. ההבדל הוא, שכאן הסיכון לנהג גדול הרבה יותר, ועורכי „מוטו" מצפים לקצת יותר לויאליות ממורי הנהיגה.

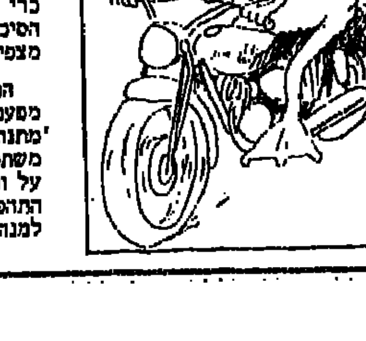

הכתבה משכנעת מאוד, ואלמלא יצאתי מפעם לפעם מפתח ביתי לרחוב וראיתי איך מתנהלים העניינים על הכביש — הייתי משתכנע שכל הל"ז דוהר על BSA, או לפחות על וספות. כמו כן בכל התאונות/האסונות/התהפכויות אשמים משרד הרישוי ובתי־הספר לנהיגה.

אמיר בן־שלום

מרשמים למחברת

או חמצוץ או תרד

המרכיב העיקרי בכל המתכונים הוא החובזה (חלמית בעברית) הגדלה בר בכל חצר ושדה בעיר, בקיבוץ או בכפר בימות החורף עד סוף חודש אפריל. מהרו לנצל את עונת החובזה, חופשי־חופשי. מה שצריך לעשות זה לקטוף ערימת חובזה, בערך שתי שקיות ניילון גדושות (לבחור את העלים הרעננים והצעירים שהם גם יותר קטנים). החובזה משמשת כתחליף לתרד עלים ולעלי גפן, וכמותם גם היא עשירה בסידן וברזל. כל המתכונים מתאימים גם לתרד.

יעל ישראל

פשטידת חובזה

לאחר שטיפת עלי החובזה מכניסים אותם לסיר עם מים ומרתיחים עד שמתרככים. סוחטים את החובזה ומקצצים. מערבבים לתוכה 250 גר' גבינה לבנה 5%־2,9%, 2 ביצים, 100 גר' גבינה מלוחה מגוררת, 3 כפיות אבקת שום, חצי חבילה פירורי לחם, מתבלים לפי הטעם, מעבירים לתבנית משומנת חסינת אש, מגררים למעלה גבינה צהובה מכל סוג, אופים כ־40 דקות בחום בינוני גבוה. אופציה: כליווי למנה בשרית מוותרים על הגבינות, ואז מוסיפים יותר עלים וביצה נוספת.

קיש חובזה

מכינים בצק משתי כוסות קמח, ביצה, חצי חבילה מרגרינה מעט מים ומלח. ניתן גם להשתמש בבצק־עלים מוכן. מרדדים לעלה, משמנים תבנית פאי, מניחים את העלה תוך כדי יצירת שוליים. שוטפים חובזה, מרתיחים במים, סוחטים ומקצצים. מקצצים בצל ומטגנים קלות ברבע חבילה חמאה, מוסיפים לחובזה, וגם 150 גר' גבינה בולגרית. מתבלים אם צריך. את הבלילה מהדקים לעלה הבצק. עתה מערבבים 2 ביצים עם כוס שמנת חמוצה, מתבלים ושופכים על הקיש. אופים מייד בחום בינוני (בתנור שחומם מראש לחום גבוה) כ־50־40 דקות.

בורקס חובזה

עושים בלילה כמו של הקיש אך מוסיפים לזה 2 ביצים. לוקחים בצק עלים מוכן, מרדדים, קורצים עיגולים וממלאים במלית, מהדקים, מצפים בחלמון ביצה ובשומשום ואופים בחום בינוני כ־30 דקות.

קניש חובזה

עושים בלילה כמו של הבורקס. משתמשים בבצק־עלים מוכן או ביתי או בבצק רגיל (כמו לקרעפלך) משתי כוסות קמח, ביצה, מעט מים ומלח. מרדדים, קורצים עיגולים גדולים, ממלאים במלית, מהדקים לכיסן עגול. מטגנים בשמן עמוק. מתכון זה מתאים גם למילוי בשר או תפוחי אדמה.

סלט חובזה ערבי

טורים את העלים הצעירים והקטנים. שוטפים היטב, קוצצים דק. מוסיפים 3־4 עגבניות גדולות חתוכות, אגד עלי כוזברה קצוצים, בצל לבן קצוץ. מתבלים במלח, לימון, שמן זית, פלפל לבן, זעתר למי שאוהב.

מרק חובזה קרמי

להשחים בצל קצוץ, להוסיף לסיר עם 6 כוסות מים, להרתיח, להוסיף 4 כפות מרק עוף, להוסיף חובזה קצוצה ושטופה וחצי כוס אורז. לבשל כעשר דקות על להבה בינונית (או עד שהאורז מתרכך). להעביר במעבד מזון, להחזיר לסיר, אם סמיך מאוד להוסיף מעט מרק עוף, לתבל, להוסיף גם אגוז מוסקט ומיכל שמנת לקצפת. לחמם תוך כדי בחישה בכף עץ, בשום פנים ואופן לא להרתיח!! להגיש עם קרוטונים או שקדים קלויים.

התיקו 0:0 עם אנגליה, אתמול ברמת־גן, החזיר לנבחרת ישראל את האמונה והבטחון

עם רשת נקייה לארץ הקנגורו

הישראלים לחמו כהלכה מול יתרון אנגלי איכותי במגרש * גינצבורג נעל את שערו * משקוף של ג'ון בארנס והחטאה של דניאל בראיילובסקי * המגרש שטוף המים הפריע יותר לישראלים

תמונה אופיינית: קשר נבחרת ישראל, מנשה שמעונוב, מרחיק כדור אנגלי, לפני קלייב אלן ופיטר בירדסלי. במרכז נראה מתוח השוער בוני גינצבורג (תצלום: אריה קוגר)

פרשנות ומהלך
מוטי חביב

נבחרת הכדורגל שלנו תצא בשבוע הבא למשימה הקדם־אולימפית שלה בלי נצחון באף אחד משלושה־עשר משחקי־המבחן שקיימה, אבל התוצאה שהושגה אתמול ברמת־גן, במשחק המבחן האחרון שלה, היא הטובה ביותר שנרשמה. תיקו 0:0 מול נבחרת אנגלית, משופעת הכוכבים, מעודד ומשאיר תקווה בלב לקראת אוסטרליה, ניו־זילנד וטייוואן. אולי, אולי זה מומנטום לטובה?

המשחק אתמול לא התעלה לרמה גבוהה, אבל לאור הצפוי לנו באוקיאניה סביר להניח שגם שם לא יונעלו המשחקים לאיכות משובחת. הלחימה על כל כדור צריכה להוות את המוטיב העיקרי במשחקים באוקיאניה. לגבי הלחימה אתמול אין לנו טענות לסגל. אשר ליכולת הטכנית היא לא באה כלל לידי ביטוי, ואולי נובע הדבר מתנאי מגרש גרועים. חלקות גדולות היו מוצפות מים, והשחקנים השתדלו למהר ולהרחיק את הכדורים בלי להסתבך.

עדיין אין ודאות לגבי ההרכב שישחק מול אוסטרליה ב־6 במארס, וזו בהחלט בעייה. רוני רוזנטל, שאמור לתפקד בחוד, לא הגיע אתמול מבלגיה, ואת מקומו מילא שלום תקוה, שאינו בנוי כנראה למשחק על מגרש מלא מיים. אשר לאלי אוחנה יש עדיין סימן שאלה גדול, וברור שעבור התוד שאכן ישחק שם לא היה אתמול מבחן.

בראיילובסקי חיוני

דניאל בראיילובסקי לא שיחק אתמול ב־45 הדקות הראשונות. כשנכנס הבהיר עד כמה הוא חיוני לסגל. אם אי־הצבתו של בראיילובסקי בהרכב הפותח נועדה כדי להסתירו מעיני מאמן נבחרת אוסטרליה, פרנק ארוק, שישב ביציע, זה הסבר מתקבל על הדעת, אבל אם לא הוצב בראיילובסקי משום שהמאמן שלנו, מיליינקו מיהיץ', ביקש לתגבר את חוליית הקישור במנשה שמעונוב, אז זהו מישגה שאסור שיחזור.

שמעונוב לא איכזב. יחד עם זאת ברור שמקומו של בראיילובסקי הוא על המגרש ולא על הספסל.

איש־המשחק אתמול היה השוער בוני גינצבורג. פתיחת המשחק מבחינתו היתה גרועה כאשר שמט כדור פשוט. בהמשך נסך בטחון בחולייה האחורית ושתי הצלות שלו מנעו הפסד ישראלי נוסף. אחרי כל הנסיונות ברור מעל לכל ספק שגינצבורג הוא השוער המועדף, וטוב עשה מיהיץ' כאשר החזירו למדים הלאומיים.

לפני גינצבורג ניצבה הגנה שהונחתה על־ידי הוותיק אבי כהן. הבלם האחורי כיוון את הצעיר ניר אלון וגם כיסה שטחים פרוצים שהותירו לעתים המגינים, אבי כהן (בינוני) וניר קלינגר (נמרץ הרבה יותר).

את "העבודה השחורה" עשו מנשה שמעונוב ואלי כהן. השניים סגרו את שחקני מרכז השדה האנגלים, ולמעשה ביצעו כהלכה את מלאכתם. איוניר המשיך לאכזב ולא הסביר כיצד זה השיג מקום בהרכב הפותח של הסגל. אורי מלמיליאן שיגר כהרגלו את אותם כדורים שאמורים היו ליהפך לשערים.

החוד היה רופף. אלי דריקס פעל כאילו אנסו אותו לשחק ושלום תקוה לא העלה תרומה למשווק הנבחרת.

הנבחרת האנגלית שיחקה בלעדי השוער פיטר שילטון וללא הקפטן שלה, בריאן רובסון, אבל די בשמות כמו פיטר בירדסלי, ג'ון בארנס, כריס וודל, גארי סטיבנס ומארק רייט כדי להבהיר שמול הנבחרת שלנו התייצבה נבחרת בעלת מוניטין עולמיים ושמחצית משחקניה היו שותפים להופעה במשחקי גמר גביע העולם במכסיקו, 1986.

ג'ון בארנס, בעל מספר ההופעות הגדול ביותר בנבחרת (מאלה ששיחקו אתמול) הגיע שלוש פעמים לעמדות־הבקעה בטוחות, אולם כשל בצורה ש"איננה מתאימה לו". הליברפולי הנוסף — פטר בירדסלי — השקיע מאמצים רבים והטריד את ההגנה שלנו.

אכזבה רבה סיפק קלייב אלן מטוטנהאם, מלך שערי הליגה והגביע באי הבריטי. פעם אחת הגיע אלן לעמדת הבקעה וכשל ובהמשך גם לא הגיע לעימותים עם בוני גינצבורג.

שני שחקנים ערכו אתמול הופעת־בכורה בנבחרת של בובי רובסון. האחד הוא סטיב מקמהון מליברפול, שהשתדל להיפטר מהכדור מהר ככל האפשר ולא הפגין את משחקו האמיתי, והשני, מייק הרפורד מלוטון, ששיחק 22 דקות והשאיר רושם חיובי. הרפורד שיחק בעת שאנגליה צרה על השער הישראלי והיה שותף לאותן התקפות נמרצות.

קורה והחמצות

בפתיחת המשחק הגיע אלי דריקס לעמדה נוחה ברחבת העונשין של אנגליה ושילח את הכדור מעל למשקוף באר־ישות לא ברורה.

אחר־כך באו ההזדמנויות של האנגלים. דקה 17: כדור שטוח ופשוט מהאגף השמאלי הפתיע את גינצבורג, והכדור חמק מתחת לבטנו. חברו לקבוצת מכבי חיפה, ניר קלינגר, היה במקום והרחיק.

חלפה דקה ואנגליה ביצעה התקפה מתוכננת להפליא, בסיומה הגיע הכדור לקלייב אלן אך זה בעט מעל המשקוף.

שלום תקוה זיעזע את הרשת האנגלית, אבל עוד קודם־לכן נשמעה שריקתו של השופט הבלגי קונסטנטין לנבדל.

לפני סיום המחצית הראשונה יצא גינצבורג מרחבת שערו והדף את הכדור בידו. השופט הורה על בעיטה בלתי־ישירה לזכות האנגלים. הכדור הוסט לג'ון בארנס, שבעט והרעיד את משקוף השער.

ההזדמנות הגדולה

במחצית הוחלף תקוה בבראיילובסקי, ובדקה ה־68 נכנס מייק הרפורד במקום קלייב אלן. הצמד אורי־דניאל החליף בדקה ה־71 מסירות, ואז הגיע בראיילובסקי לעמדה מצויינת ברחבת אנגליה. הוא בעט בחצי־גובה ובתיחכום אבל הכדור החטיא במעט את שערו של כריס וודס מגלאזגו ריינג'רס.

טרי פניק נכנס במקום מארק רייט (דקה 75), לפני שלאנגליה היו שלוש הזדמנויות להכריע את גורל המשחק.

דקה 81: פיטר בירדסלי שלח כדור מצויין לרחבה, לג'ון בארנס. החלוץ שחום־העור הקפיץ את הכדור על חזהו, ובעט מהאויר בחצי גובה. גינצבורג היה במקום והדף.

חלפה דקה. בארנס חלף בקלילות על פני שני שחקני־עורף שלנו והגיע לעימות ישיר עם גינצבורג. 1:0? לא. בארנס שילח את הכדור מעל בוני ומעל לשער.

ארבע דקות לפני השריקה האחרונה פרץ כריס וודל לרחבת העונשין שלנו והוכשל. השופט קונסטנטין הורה להמשיך. מנקודת מבט ישראלית — עשה טוב.

אבינועם עובדיה ומשה אייזנברג עוד צורפו למשחק במקום מרדכי איוניר ואלי דריקס, אבל לא היה בכוחם, ובזמנם, לשנות דברים, ובעצם מי רצה לשנות אתמול את התוצאה?

אחרי כל־כך הרבה אכזבות — התיקו עם נבחרת אנגליה יכול להיחשב כנצחון.

שלושה מאמנים על המשחק ישראל — אנגליה:

מיהיץ': נהיה טובים באוקיאניה
רובסון: גינצבורג היה מצויין
ארוק: אין לי דאגות מישראל

שביעות־רצון שררה אתמול בחדר־ההלבשה הישראלי — תופעה שאיננו רגילים לראותה. זאת אחרי תוצאת התיקו 0:0 עם נבחרת אנגליה. מיליינקו מיהיץ' לחץ את ידי השחקנים, החמיא לכולם בעברית, ולא הזדקק אפילו למתורגמן שלו ניני קריו. הוא אמר: "יופי יופי". כשניגש לדניאל בראיילובסקי הוסיף: "חבל על ההחמצה הגדולה".

מדוע אינך מחייך סוף־סוף? — נשאל המאמן הלאומי, שהיה מאופק מאוד.

תשובתו: עדיין לא נגמרו כל הבעיות, אבל אני שבע־רצון ממשחק הנבחרת.

מיהיץ' ציין: "גישת השחקנים והיציבות שגילו אתמול במשך 90 דקות — היתה טובה. עשינו צעד חשוב קדימה. שלא כמו במשחקים הקודמים, בהם לקחו הבחורים את המשחקים נגד צרפת ובלגיה, כ"שעשוע" הרי שאתמול היו השחקנים רציניים ואחראיים. עמדנו נכון במגרש. כל שחקן סגר את השני. ההגנה היתה החלק החזק בקבוצה".

מיהיץ' שיבח את משחקם של הבלם אבי כהן ושל מנשה שמעונוב, שהיו עמודי־התווך בהגנה.

על השוער בוני גינצבורג אמר: "תמיד ידעתי שבוני הוא שוער טוב; זה שלא שיחק במשחקים הקודמים הרי שרציתי שיירגע קצת".

האם אתה מתכונן לשנות את ההרכב? מיהיץ': "ראשית צריך לקחת בחשבון שזו לא הנבחרת הטובה ביותר שאנחנו מסוגלים להציב. עם רוני רוזנטל ואלי אוחנה, שעדיין אינני יודע מה מצבו, זו תהיה נבחרת טובה ויעילה יותר. לגבי השינויים הנוספים אין לי כרגע שום תוכנית לזמן שחקנים. זה הסגל שעליו אני נשען היום".

האם אתה נוסע שקט לאוסטרליה? תשובתו של מיהיץ' היתה דו־משמעית: "כן. אני נוסע לתחרות עם אימון מלא בשחקנים. לא לשכוח שזה לא סוף העולם. בתחרויות יש שני צדדים, גם יפים וגם מרגיזים".

לסיכום, אמר מיהיץ' "אל תשכחו ששיחקנו במשחקי־הרצה נגד נבחרות אירופיות שאנחנו מפגרים אחריהם בכדורגל לפחות בחמש שנים".

מחמאות לגינצבורג

מנהל נבחרת אנגליה, בובי רובסון, שהגיע בחליפה מהודרת למסיבת העיתונאים, פיזר חיוכים, אבל היה רחוק מלהיות שבע־רצון ממשחק נבחרתו. נראה שהמחצית השנייה של ישראל עשתה לו משהו. היו לו טענות לגבי המגרש שהקשה על שחקניו.

דעות
נפתלי כהן

כשנשאל ע"י עתונאי אנגלי אם יש לו "טענות טובות יותר" היתה תשובתו: "אי־אפשר לשנות את התוצאה; היו לנו יותר הזדמנויות אך השוער הישראלי גינצבורג היה מצויין".

כשנשאל כיצד התרשם מנבחרת ישראל תשובתו היתה חיובית, הוא החמיא לישראל, ששיחקה חזק ומאורגן: "גם לכם היו הזדמנויות שלא ניצלתם".

ג'ון ברנס, השחקן שחום־העור של ליברפול, לא הירבה לדבר בסיום המשחק: "ישראל היתה ראוייה ליותר; יכולתה היתה טובה. המשחק היה בתנאים קשים מאוד". גם הוא ציין את בוני גינצבורג, שהיה מצויין. "אך חבל שהדף את הבעיטה שלי שבאנגליה לא כל שוער היה הודף אותה".

ארוק: היינו מנצחים את אנגליה

מאמן נבחרת אוסטרליה, פרנק ארוק, שבא ארצה "לרגל" אחרי משחקה של נבחרת ישראל, ישב בתא העתונות עם פנקס ביד, ורשם כל אירוע. בסיום אמר ארוק: "אני מאוכזב מאוד מהנבחרת האנגלית; ביכולת כזו שהציגה גם נבחרת אוסטרליה היתה מנצחת אותה ללא קושי".

כשנשאל מה חושב על נבחרת ישראל היתה תשובתו חצופה: "נבחרת ישראל אינה נבחרת טובה, ואוסטרליה היא טובה הרבה יותר".

מי, לדעתך, היה השחקן המצטיין בנבחרת ישראל? תשובתו המהירה היתה: "לא ראיתי אף שחקן טוב פרט לשוער שלכם".

את שחצנותו ביטא בסיום הראיון, כשנשאל האם ישראל טובה מניו־זילנד. תשובתו: "ניו־זילנד משחקת חזק, אבל הם בועטים בכדור ללא אבחנה ובלי כתובת. זה לא משנה לי, כי נבחרת אוסטרליה עדיפה על ניו־זילנד ועל ישראל".

זוית אישית
ישראל פז

זריקת מוראל

מכל משחקי־המבחן שקיימנו עד כה לפני הנסיעה לאוקיאניה היתה ההתמודדות אתמול עם אנגליה החשובה ביותר. לא רק שהתיקו אפס החמיא לנו. לפחות ראינו הפעם את הנבחרת נותנת "פייט" רציני. הכדורגלנים לא ויתרו על כדור ולחמו על כבודם.

ממשחק הנגתי כמו אתמול קשה לצפות לשערים. מהזדמנות טובה אחת של דניאל בראיילובסקי לא איימנו על השער האנגלי. מה שעודד היה הרצון להצליח. לא היתה זו אותה נבחרת נרפית ששיחקה במשחקים הבין־ארציים האחרונים, במיוחד נגד רומניה (2:0) ופולין (3:1).

התנאים במשחק היו אנגליים טיפוסיים. מזג אויר קר. גשם וכר־דשא שטוף־מיים. אבל הישראלים לא ויתרו על־אף היתרונות מבחינתם של האנגלים: סוג מגרש שהם מורגלים לכמותו, ויתרון איכותי, אישי וקבוצתי.

האנגלים שלטו יותר במגרש. הם "שחו" עליו טוב יותר, הכתיבו את הקצב אולם לא הצליחו לגבור על הישראלים, שגילו משחק טקטי מצויין.

אינני מחסידיו של המאמן האוסטרלי, פרנק ארוק. לדעתי הוא משטה בנו ללא־אחרף. ישבתי לידו בתא העתונות. הוא לא הפסיק לכתוב. דומני שנוסף לנקודות שציין לעצמו כתב גם רפורטז'ת לכלי התקשורת האוסטרליים... גם תגובותיו היו שונות. לעתונאי אחד אמר כך, לשני, בדיוק את ההיפך. יש אולי כאלה שנהנים לצטט ממנו. לדעתי, אינו חכם גדול, אבל אנו טפשים ממנו...

מה שהוסיף המשחק נגד אנגליה לנבחרת הישראלית היתה מעלה שלא תסולא בפז: הוא החזיר לנבחרת את הבטחון, העלה את המוראל ואין דבר חשוב מזה אחרי תקופת שפל ארוכה. הכדורגלנים ייצאו לאוקיאניה, למשחקים הקדם־אולימפיים, בהרגשה שאפשר להשיג את הכרטיס לסיאול. ורק בשביל ההרגשה והמוראל היה חשוב המשחק עם נבחרת־עלית כמו אנגליה.

פרנק ארוק, מאמן נבחרת אוסטרליה, שבא "לרגל" במשחק אנגליה־ישראל, נראה מתוח בתא העתונות ברמת־גן. מימין: ישראל פז, עורך מדור הספורט של "על המשמר"

ישראל — אנגליה 0:0

● האיצטדיון הלאומי ברמת־גן. 10,000 צופים. שופט: קונסטנטין (בלגיה). קוונים: צבי שריר ויאיר טילינגר.

ישראל		אנגליה	
בוני גינצבורג	7	כריס וודס	5
אבי כהן (י־ם)	5	גארי סטיבנס	6
אבי כהן (גלאזגו)	6	מארק רייט	5
ניר אלון	5	דייב ווטסון	6
ניר קלינגר	6	סטיוארט פירס	6
מנשה שמעונוב	5	ניל ווב	5
אלי כהן	5	קלייב אלן	5
מרדכי איוניר	4	סטיב מקמהון	5
אורי מלמיליאן	6	פיטר בירדסלי	6
אלי דריקס	4	ג'ון בארנס	6
שלום תקווה	4	כריס וודל	5
	57		60
דניאל בריילובסקי	6	מייק הרפורד	6
אבינועם עובדיה	—	טרי פניק	—
משה אייזנברג	—		

סיכוי טוב למכבי ת"א והערב נגד דן־בוס ביד־אליהו

מיקי רוצה מתנת יום הולדת

קליין: "במקום לדבר — צריך לעבוד ולנצח" ● ההולנדים באו עם 8 שחקנים ● מאמן דן־בוס, דיקר: "אנו קבוצה עקשנית; לא נוותר בקלות"

אלופות

מאת יצחק ויסהוף

יום לאחר יום הולדתו ה־34, וערב משחקו ה־204, במסגרת גביע־אירופה, מבטיח קפטן מכבי תל־אביב, מיקי ברקוביץ, נצחון הערב בהיכל הספורט ביד־אליהו (8.30) על דן־בוס ההולנדית.

אמש, בתום אימון מכבי ת"א, ולאחר שפרס עוגה ענקית שהוכנה לכבודו בידי ה"שף" של ג'ן־אורנים לציון יום־הולדתו וחילקה לחבריו לקבוצה, לעתונאים ולמספר אוהדים, שהעניקו לו פרחים ותשורות, אמר ברקוביץ: "למטבע יש שני צדדים. אצלי זה החיים הפרטיים ומכבי ת"א. כרגע המצב במכבי ת"א אינו שפיר, אך אני בטוח שנצליח להתאושש ולהצליח מהעמדה הנחותה בה אנו נמצאים, עם הגב לקיר. מחר (הערב) נצא מהבורות".

ברקוביץ יפתח בחמישייה עם חן ליפין, דורון ג'מצ'י, קווין מאגי וקן בארלו. זו בכל אופן החמישייה שעליה התבסס רלף קליין אמש, באימון האחרון והמסכם של הקבוצה.

רציניות באימונים

מכבי ת"א ערכה אתמול שני אימונים. ההשתתפות בהם היתה מלאה. רלף קליין, כדרכו, לפני משחקים בגביע־אירופה, לא היה מוכן להרהיב בדיבור: "במקום לדבר צריך לעבוד".

"חשבנו להצליח בעבר, ולא הלך לנו. אני מקווה כי הפעם כולם מבינים את חומרת המצב. יש לנו שחקנים מצויינים, ולכן אני מאמין בתוצאות חיוביות" — אמר מוטי דניאל.

מכבי ת"א, שנוצחה ע"י ההולנדים במשחק הראשון בצורה אומללה — 103:201, לאחר הארכה, תפגוש הערב קבוצה הולנדית פגועה, שתחסר שניים מכוכביה הגדולים: פול תומפסון, שקלע במשחק הקודם שנערך בסרטוחנבוש 38 נקודות, כלל לא הגיע לישראל. הוא פצוע ועבר ניתוח. כמו־כן לא בא הבין־לאומי הנק פיטרסה הפצוע.

ההולנדים הגיעו אמש לארץ עם שמונה שחקנים בלבד.

מאמן הקבוצה, יאן דקר, לא נשמע אופטימי: "יש לנו סיכוי קטן לנצח הערב, אך סיכוי יש ולכן נילחם כדי לעשות את הבלתי־אפשרי כמעט. אנו יודעים כי מכבי ת"א במצב לא טוב: יודעים שהיא הפסידה בליגה ושהיא תנסה להתאושש על חשבוננו. אנו קבוצה עקשנית, למרות הפצועים. עובדה שנגד פרטיזן החזקנו מעמד 32 דקות, ורק בסוף המשחק ברחו לנו היוגוסלבים. כיום מירב מאמצינו בליגה, שבה אנו מוליכים ביתרון של שני נצחונות על הקבוצה במקום השני, מיניוור. דקר סיפר כי בליגה משחק בדן־בוס האמריקני טיירנס סטנסברי (28, 1.96) ששיחק בעבר בקבוצות האנ.בי.אי, דאלאס, אינדיאנה וסיאטל.

לברצלונה עדיפות

כאשר נשאל דקר מי יהיו ארבע הקבוצות שישחקו בשלב חצי־הגמר בבליגת השיבה: פרטיזן, אריס, טרסר מילאנו וברצלונה, או מכבי ת"א, כאשר לברצלונה עדיפות.

ההרכבים

מכבי תל־אביב

מס'	שם	גיל	גובה
4.	וילי סימס	30	1.93
5.	מוטי דניאל	25	1.96
7.	מוטי ארואסטי	34	1.88
8.	גרג קורנליוס	29	2.03
9.	מיקי ברקוביץ	34	1.91
10.	חן ליפין	23	1.84
12.	דורון ג'מצ'י	27	1.97
13.	קווין מאגי	27	2.03
14.	איציק כהן	20	2.04
15.	קן בארלו	24	2.06

מאמן: רלף קליין

דן־בוס

מס'	שם	גיל	גובה
4.	מוריס גוברס	25	2.01
7.	רוב קורטהוט	24	2.02
8.	רונאלד סחילפ	28	2.04
9.	יוס קייפרס	26	2.05
10.	ריימונד בוטסה	25	1.83
11.	דינו ברגנס	18	1.80
12.	פטר טימרמאנס	19	1.97
15.	מייק רדיק	25	2.04

מאמן: יאן דקר

שופטים: טוציב (בולגריה) ומרטין (שווייץ)

דן־בוס תפתח בחמישייה עם רידיק, קייפרס, קורטהוט, סחילפ ובוטסה.

ויליאם אקמן, מזכירה הכללי של דן־בוס, אמר אמש כי שיגר מכתב לפיב"א ובו דרישה לאפשר לקבוצה אשר אחד משחקניה נפצע, להחליפו בשחקן אחר. אקמן הדגיש כי הוא זוכה לתמיכה של ראשי מועדונים רבים באירופה, והוא מקווה כי כבר בעונה הבאה תאשר פיב"א את בקשתו.

המשחק הערב יועבר בשידור ישיר ברדיו ובטלוויזיה.

טבלת בית הגמר

1.	פרטיזן	8	711:760	15
2.	אריס	8	762:794	13
3.	טרסר	8	772:750	13
4.	מכבי ת"א	8	771:755	12
5.	אורתז	8	713:715	11
6.	סאטורן	8	809:828	11
7.	ברצלונה	8	747:781	11
8.	דן־בוס	8	854:756	10

משחקי הערב: מכבי ת"א — דן־בוס; אריס סלוניקי־ברצלונה; פרטיזן בלגראד — טרסר מילאנו; סטורן קלן־אורתז.

פטרוביץ קלע "רק" 35 נקודות

הפועל ת"א בזאגרב: סוף הסיפור — 101:89

קוראץ'

שרות "על המשמר"

הפועל תל־אביב נפרדה אמש ממשחקי גביע־קוראץ' בכדורסל, לאחר שנוצחה גם במשחק חצי־הגמר השני ע"י ציבונה זאגרב — 101:89. במחצית הוליכו היוגוסלבים — 40:55.

דראזן פטרוביץ לא חזר על ההצגה מהשבוע שעבר ביד־אליהו, שבמהלכה קלע 59 נקודות בנצחון קבוצתו — 103:93. הפעם הסתפק דראזן ב־35 נקודות.

שחקני ציבונה, עם נצחון חוץ, התייחסו למשחק בקלילות. כבר ברקה ה־15 הוליכו — 20:44. הפועל ת"א המתייצה ביכולת מצויינת של לינטון טאונס (33 נקודות) ולאוואן מרסר (26), כדי להקטין.

מאמן הפועל ת"א, משה ויינקרנץ, ציין לאחר המשחק כי קבוצתו שיחקה טוב יותר בתל־אביב מאשר בזאגרב: "היוגוסלבים פתחו בצורה מסחררת, והיתרון שלהם כבר הגיע ל־24 הפרש. לקראת החצי צימקנו מעט. במחצית השנייה הגיע פער נקודות ל־9 בלבד וההפרש נשמר פחות או יותר עד לסיום. בסך־הכל הופענו במסגרת גביע קוראץ' בצורה מכובדת".

6000 צופים חזו במשחק, שבו שפטו פיוריטו (איטליה) וודוריב (בולגריה).

קלעו לציבונה זאגרב: פטרוביץ 35; צ'וייטצ'אנין 25; סונארה 10; אראפוביץ 9; סביצ'וביץ' 9; צ'וטורה 6; ראדיץ' 5 וקוציביץ' 2.

● קלעו להפועל ת"א: טאונס 33, מרסר 26, דילול 11, לאסוף 8, פריסמן 6, ארליך 3 ואיימוס 2.

גם ריאל עלתה לגמר

ריאל מאדריד ניצחה אמש באולמה את הכוכב האדום ביוגוסלביה בתוצאה 89:82 ועלתה לגמר גביע קוראץ'.

במשחק הראשון בחצי הגמר ניצחה ריאל 81:72.

ריאל מאדריד תתמודד בגמר עם ציבונה זאגרב מיוגוסלביה.

מחזיקות

לימוז' ובדלונה בגמר

לימוז' מצרפת והדבנטוד בדלונה מספרד, ישחקו בגמר גביע־אירופה למחזיקות־גביע ב־16 במארס בגארנובל.

במשחק הגומלין ניצחה אמנם לברקוזן הגרמנית את הבדלונה — 80:97 (42:52), אולם בסיכום שני המשחקים זכו הספרדים — 171:177.

גם לימוז' הפסידה בחוץ לסקאבוליני פזארו — 93:91, לאחר שהוליכה 45:50 במחצית, אבל הצרפתים ניצחו בסיכום שני המשחקים — 171:193.

גם לימוז' הפסידה בחוץ לסקאבוליני פזארו — 93:91, לאחר שהוליכה 45:50 במחצית, אבל הצרפתים ניצחו בסיכום שני המשחקים — 179:193.

נוער: ישראל — הולנד 73:90

נבחרת הנוער של ישראל בכדורסל פתחה אמש בדי־דימון את השתתפותה בטורניר בין־לאומי לנוער בכדורסל המתקיים בבלגיה. ישראל גברה על הולנד — 73:90 (33:43).

אמיר כץ הצטיין עם 27 נקודות. בשורות הנבחרת הישראלית בלט גם גיא גורס.

דוד גורדנה מנחש 4 תוצאות תיקו

× בנתניה, בכפר־סבא, בבאר־שבע ובשני בבלומפילד

מאת יצחק ויסהוף

בשבת כבש דוד גורדונה, חלוצה הצעיר של בני־יהודה תל־אביב, צמד שערים לרשתה של מכבי פ"ת והיה שותף עיקרי לנצחון המוחץ של קבוצתו — 0:3.

בשבת תעמוד גורל בני־יהודה יריבתה חזקה — בית"ר ת"א, בצמרת הטבלה. גורדונה ינסה להמשיך במגרשו הביתי, בשכונת התקווה, את התנופה בו נמצא כיום ולכבוש עוד שערים, ובעיקר להיות שותף לנצחון נוסף של קבוצתו המנסה להתבסס בין שמונה הראשונות בטבלה.

גורדונה, חייל בן 21 (ישתחרר מצה"ל בעוד חצי שנה), ינסה לנחש את משחקי המחזור ה־23.

● בית"ר ירושלים — מכבי חיפה: למכבי חיפה אסור להפסיד שני משחקים רצופים. היא תבוא למשחק־החוץ שלה בבלומפילד עם רצון עז שלא למעוד. גם לבית"ר ירושלים יהיה סיפוק אם לא תפסיד. התחזית: תיקו.

● שמשון ת"א — הפועל לוד: שמשון טובה יותר ותזכה במלוא הנקודות. הפועל לוד יכולה להפתיע, אך לא במשחק זה.

התחזית: נצחון לשמשון.

● הפועל באר־שבע — הפועל חולון: משחק חשוב ביותר לקביעת אחת הקבוצות בפלייאוף העליון. אף אחת מהשתיים לא תרצה להפסיד. חולון משחקת היטב מחוץ לביתה.

התחזית: תיקו.

● הפועל פ"ת — מכבי פ"ת: הפועל פ"ת טובה בכמה דרגות, אך זה דרבי ולכן עשוייה להיות הפתעה. מכבי פ"ת לא מתייאשת, אך אני מעריך כי הפועל פ"ת בכל זאת תנצח.

התחזית: נצחון להפועל פ"ת.

● בני־יהודה — בית"ר ת"א — ת"א: אני מקווה מאוד, וכמובן שאשמח, אם ננצח. אם לא הייתי מאמין בנצחון, הייתי יושב בבית. בית"ר ת"א קבוצה טובה, אך הנקודות ישארו בשכונה.

התחזית: נצחון לבני־יהודה.

● מכבי נתניה — מכבי ת"א: משחק של עצבים. נתניה מרגישה כי הפסיגה רועדת. מכבי ת"א רוצה להיות בין שמונה הראשונות. לדעתי יהיו שערים במשחק, אך הוא לא יוכרע.

התחזית: תיקו.

● הפועל כפר־סבא — הפועל ת"א: שתי הקבוצות לא יושפעו מהתוצאות במחזור הקודם. כפר־סבא לא תרצה להפסיד שוב. היא לא יכולה להרשות לעצמה שני הפסדים. הפועל ת"א תבקש לשמור על שוויון עם מכבי נתניה לפני הפגרה.

התחזית: תיקו

אריה טריג: הערכה וברכה ביום הולדת

אריה טריג מעסקני הספורט הבכירים והבולטים עוד הרבה מלפני קום המדינה חוגג השבוע מלאת 75 שנה. במסכת חייו של האיש מקופלת פעילות רבה וברוכה לא רק בתחום הספורט.

יש בודאי כאלה שעדיין זוכרים את לייב סירקין, שפעילותו בהגנה הביאה אותו ל"משפט הנשק" המפורסם בזמן שלטון המנדט. המשפט סירקין־רייכלין תפס כותרות בעתונות הארצישראלית. על בניינים רבים בתל־אביב נצבעו אז כתבות: "שחררו את סירקין ורייכלין!"

אריה טריג החל את פעילותו הספורטיבית עוד לפני עלותו ארצה. כבר ב־1931 עמד בראש הפועל בליטא, ועם עלייתו, ב־1936, שימש במשך ארבע שנים כמזכיר הפועל ת"א — תפקיד בכיר באותם ימים. היה חבר המוסדות המרכזיים של הפועל ומראשי מוסדות הספורט, בעיקר בכדורגל. בין השאר היה נשיא ההתאחדות לכדורגל.

לאחר שחרורו מהכלא הבריטי, בו ישב שלוש וחצי שנים, היה מראשי משלחת הכדורגל של הפועל ארץ־ישראל לארצות־הברית ב־1947, וכעבור שנה התמנה כמזכיר מרכז הפועל. עם גיוסו לצה"ל פרש מהתפקיד. מילא תפקידים רבים ומגוונים במשרד הבטחון, בו שימש בתפקיד הסמנכ"ל.

על־אף יציאתו לגימלאות ופעילותו הרבה בארגון הגימלאים ובמוסדות שונים ממשיך אריה טריג למלא תפקידים בספורט הישראלי. בין השאר — יו"ר ועדת הביקורת של הוועד האולימפי. הוא אחד מאותן "שמורות טבע", שנותרו מעסקנות מוריה שהקימה את הספורט הישראלי, ואולי קיוותה לראותו באור שונה מאשר נראה כיום.

אריה טריג אינו מחמיץ עד היום אירוע־מוקד בספורט. גם אתמול ראיתיו באיצטדיון ברמת־גן, במשחק הכדורגל בין אנגליה וישראל. אינו מוכן להחמיץ חוויות מעין אלה.

אכן, הערכה וברכה ביום הולדת.

ישראל פז

במגזר הערבי
מאת יוסף גליון

רק ארמלי ואחמד מוסה משחקים בלאומית

הצלחת הקבוצות הערביות בליגה א' מגבירה העניין

לפני כמה שנים כאשר רימעת טורק שיחק בהפועל ת"א; זאהי ארמלי במכבי חיפה; עספיק אלי הזיזיל במכבי פ"ת ועזמי נאסר בהפועל חיפה — הם היוו מוקד התעניינות לאוהדי הכדורגל במיגזר הערבי.

רבים עקבו בכבוד וגאווה אחרי כוכבים אלה בליגה הלאומית. כמעט כל שבת היו יוצאות שיירות של מכוניות, מלאות באוהדים מהכפרים הערביים מהגליל והמשולש, כדי ללוות את נציגיהם במגרשים השונים. קשה היה להצביע על מגרש שלא נוכחו בו אוהדים ערביים.

למרבה הפלא עדיין שומרים אוהדים ערביים "פינה חמה" בליבם לקבוצות כמו הפועל תל־אביב והפועל חיפה, לא מעט בגלל העובדה שפעם שיחקו בשורותיהם שחקנים ערביים.

מיפגשים מרתקים

לאחרונה, לאחר שהצטמצם מספר השחקנים הערביים בליגה הלאומית לשניים בלבד (זאהי ארמלי במכבי חיפה ואחמד מוסה בהפועל ת"א), יש לאוהדים אלה אלטרנטיבה מקורית. יש למיגזר הערבי קבוצות משלו, שהגיעו לרמה גבוהה בליגה א'. אוהדים אלה מעדיפים כנראה להישאר בבית ולעודד את קבוצותיהם המקוריות.

קצת סטאטיסטיקה: במיגזר הערבי משחקות שבע קבוצות ערביות בליגה א'; 15 בליגה ב' ו־79 בליגה ג'. 101 קבוצות יכולות לספק לא מעט את תיאבונם של אוהדי הכדורגל הערביים.

עוד סיבה: רוב המשחקים של הקבוצות הערביות בליגות השונות הם מטבע־הדברים מיפגשי דרבי. למשל, בשבת היו שניים כאלה. דרבי המשולש בין הפועל טייבה והפועל טירה, ודרבי הגליל בין הפועל תמרה ומכבי תמרה. לבד ממכבי תמרה שלוש הקבוצות האחרות עלו רק העונה לליגה א'.

במשחק הראשון בין טייבה וטירה צפו יותר מ־3500 אוהדים. למרות הנוקשות והעצבנות שאיפיינה את המשחק היה זה מיפגש דרבי אופייני ומרתק, עם אוירה סטגנית, כשהאוהדים משני הצדדים מעוררים בתופים ושירים את שחקניהם.

המיפגש היה מבחן למאמני שתי הקבוצות: שמואל פרלמן, מאמן הפועל טירה ומשה רומנו, מאמן הפועל טייבה. במורכן עימות מרתק בין חלוצי שתי הקבוצות, האחים עיראקי הנודעים, קוצי ובסאם, וניהר תמרן מטירה, וסמי תג' יחיא, מוחמד מוסה וויוסי תשובה מטייבה. טייבה ניסתה לגמול לטירה על ההפסד בסיבוב הראשון. טירה עמדה במבחן והמשחק הסתיים בתיקו — 0:0. לחלוץ עיראקי צפוי עתיד מזהיר בכדורגל הישראלי. בעונה שחלפה היו קופצים רבים עליו.

המטרה — הליגה הארצית

במשחק השני נפגשו מכבי תמרה, שנחשבת כיום למועמדת מספר 1 לעלות לליגה הארצית, וסוגרת הטבלה, הפועל תמרה. למכבי תמרה זו עונה גורלית. בעבר נכשלה במאמציה להגיע לארצית. הפעם יש לה את כל התנאים והפוטנציאל להשיג את מטרתה. הגנה חזקה, בניצוחו של הבלם סמיר עיסא, והעיקר התקפה מסוכנת, בראשותם של האחים המאס — ראוף, סעיד ועדנן.

מכבי תמרה צועדת בעקשנות אחרי המוליכה, הפועל בית־שאן. נצחונה בדרבי של טמרה 0:2, העניק לה דחיפה קדימה.

בשבת תפגוש מכבי תמרה את הבאה אחריה, מכבי חדרה. זהו מיפגש צמרת שיהיו לו השלכות מרחיקות־לכת על סיכויי תמרה לטפס לארצית העונה.

נקבעו ה־20 לאוקיאניה — יתקבלו ע"י נשיא המדינה

מאת ראובן חנניה

נשיא המדינה, חיים הרצוג, יקבל ביום ראשון הקרוב במישכנו את שחקני נבחרת הכדורגל וראשיה, כדי לאחל להם דרך צלחה במשחקים הקדם־אולימפיים שייערכו בתחילת חודש מארס באוסטרליה ובניו־זילנד.

המאמן הלאומי מיליינקו מיהיץ' קבע אתמול את רשימת 20 הכדורגלנים שייצאו למשחקים באוקיאניה: ● שוערים — בוני גינצבורג (מכבי חיפה), אבי רוזד (שמשון ת"א) ● שחקני הגנה: אבי כהן (בית"ר ירושלים), אבי כהן (גלאזגו ריינג'רס), ניר קלינגר (מכבי חיפה), מנשה שמעונוב (מכבי ת"א), ניר אלון (הפועל פ"ת), ליאור רוזנטל (מכבי חיפה); ירון פרסלני (הפועל כפר־סבא), אפרים דוידי (הפועל באר־שבע). שחקני קישור והתקפה: אורי מלמיליאן (בית"ר ירושלים), דניאל בראיילובסקי (מכבי חיפה), מרדכי איוניר (מכבי ת"א), אלי כהן (הפועל ת"א), אבינועם עובדיה (שמשון ת"א), משה אייזנברג (בני־יהודה ת"א), אלי דריקס (מכבי ת"א), שלום תקוה (מכבי נתניה), רוני רוזנטל (פ.צ. בריז') ואלי אוחנה (מכלן).

במקרה שאלי אוחנה לא ישוחרר ע"י קבוצתו מכלן המועמד להחליפו הוא ניר לוין מהפועל פ"ת.

תיקו לסקוטלנד

נבחרת הכדורגל של סקוטלנד סיימה אתמול בריאד בתיקו 2:2 עם סעודיה. 20 אלף צופים חזו במשחק.

יוסוף ג'אוה היקנה יתרון לסעודיה בדקה ה־16, אולם מוריס ג'ונסטון השווה בדקה ה־47. ג'ון קולקהאון העלה כעבור שתי דקות ל־1:2 ומאג'יד אבדולה השווה בדקה ה־71.

תן טרמפ לחייל

ועדת המשנה לתכנון ולבניה מרחב תכנון מקומי ראשון־לציון

תאריך 9.2.88

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לוועדת המשנה לתכנון ובנית ראשל"צ, בקשה למתן הקלות חלקה 83,72 בגוש 3946 רחוב אצל — הגנה, לפי תכנית מתאר/תכנית מפורטת, נמצאת החלקה הנ"ל באזור תעשיה ומותר לבנות עליה: מבנה תעשיה 3 קומות. בקשת בעלי החלקה: הגבהת גובה מעלית מעל 12 מ' בנית חניון במרתף עד גבולות המגרש.

לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לוועדה תוך מועד של 30 יום, החל מיום פרסום הודעה זו.

באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור.

מ. ניצן, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ראשון־לציון

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965 מרחב תכנון מקומי קריות

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965 כי במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות הוגשה בקשה להקמת מבנה בן 2 קומות מעל קומת עמודים ברח' הרב קוק 24 ק. מוצקין גוש 11583 חלקה 25.

מהות הסטיה: 1. חריגה של 60.30 מ"ר מאחוזי הבניה המותרים המהווים 11% משטח החלקה.

כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הוועדה המקומית שד' ויצמן 5 קרית מוצקין, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.

ע. לוי, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה גליל מרכזי

שווקים שוק עירוני עכו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

מרחב תכנון מקומי — גליל מרכזי

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, כי במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ובניה גליל מרכזי בעכו, הוגשה בקשה לקבלת הקלה / שימוש חורג, בבניה בתיק מס' ד־125/88 ע"י מר ראמי + מחמוד עלי אברהים והיראת, במקום כאסמת סכעון ובגוש 10368, חלקה 160.

מהות ההקלה: בניית קומה שלישית במקום שמותר לבניה 2 קומות בלבד.

כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות תוך 14 יום מיום פרסום הודעה זו, למשרדי הוועדה המקומית, לפי הכתובת: שווקים שוק עירוני, עכו, מול מכבי אש.

בנשמק קריש / משה סלע — יו"ר הוועדה

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה

הודעה על־פי סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה, למתן הקלה באחוזי בנייה — דהיינו: תוספת מגורים בניצול 40.5% במקום 37.5% המותרים שעל החלקה 209 בגוש 18209 רחוב יכבה 4 נהריה.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה המקומית, בעיריית נהריה.

לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ח. לבב — יו"ר הוועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבנייה — נהריה

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה "מבוא העמקים"

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965, כי הוגשה למשרדי הוועדה המקומית "מבוא העמקים" נצרת עילית בקשה להקלה בתיק מס' 50/87 מגוש ע"י נחלה + ג'רייס + גוני + רסמייה בלאן מישוב כ. כנא. גוש 17391 חלקה 5.

מהות ההקלה: אי־שמירת מרווח מינימלי מהדרך.

את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הוועדה המקומית רח' כרמל 215 נצרת עילית, תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965 מרחב תכנון מקומי אשדוד

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הדרום, החליטה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מפורטת הנקראה: מס' 113/03/3 שינוי מס' 6 לתכנית המפורטת.

עיקרי הוראות שינוי התכנית: שינוי בחלקה 41 בגוש 2072 באופי הבינוי בהתאם לממכון בתשריט (ובגובה הבניינים מ־5־8 קומות על עמודים ל־9 קומות על עמודים).

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית כ־32 דונם, גוש: 2072 חלקות 39—47 וחלק מ־57, 58, גוש: 2079 חלק מחלקה.

אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3478 מיום 6.9.87 עמ' 2382, השינוי האמור שבה הוועדה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד. כל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דיניגר, יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז הדרום

עיריית חיפה

משרד מהנדס העיר

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה

רחוב ביאליק 3, חיפה, טל. מס' 04-640775

פר—554

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: סרקליז חשמל — לאשר תוכנית בניה והעסקה מס' 20 חלקה 17 בגוש 10783 אחוזה.

הבקשה כרוכה בחריגות הבאות:
1. בליטה של 1.30 מ' של מעליות ובכיסות בקיר אטום במרווח צדדי צפון־מערבי.
2. עודף שטח בניה מעל למותר.
3. קומה נוספת חלקית מעל למותר.

אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העירייה, רח' ביאליק 3, חיפה, בימים א', ג', ה', בין השעות 08.00—11.30.

המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

כ/אינג'ר יונבריץ / מהנדס העיר

עיריית חיפה

משרד מהנדס העיר

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה

רחוב ביאליק 3, חיפה, טל. מס' 04-640775

פר—543

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: מר ישראל רוזנבלט — לאשר שימוש חורג של עסק לגרוטאות בשטח מסחרי, ל־3 שנים ברח' בר־יהודה 8 חלקה 174 בגוש 10872 עיר.

אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העירייה, רח' ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 08.00—11.30.

המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

כ/אינג'ר יונבריץ מהנדס העיר

ישיבת המליאה של מועצת העתונות

תתקיים ביום שישי, 19 בפברואר 1988, בשעה 10.30, בבית סוקולוב בתל־אביב

סדר היום:
א. פירסום שמות חשודים ונאשמים בעבירות חשתלות אברים
ב. שינויים בסעיף 10 בתקנון האתיקה

כל חברי המליאה מתבקשים להשתתף בישיבה

טלוויזיה

(כ) בתוכניות מיוחדות לליווי שכונות. 08.00 עד כאן, חדשות קול ישראל. 08.05 שעת כושר. 08.15 מושגים ביהדות, ונהפוך הוא (פורים) (כ). 08.40 ראשית הקריאה, כלי טורות, חולם 4. 09.00 גיאוגרפיה של א"י, מגי הארץ, מכפר תבור לכרמיאל (כ). 09.20 מדעי הטבע (ו' ט') דיפוזיה ותנועת בראון. 10.10 אנגלית ה'. 10.30 בניית של מיטפוק. 11.00 אנגלית ו'. 11.15 ערבית מרוכזת (ז' ה') למין (או לענות. 11.30 אנגלית ח'. 12.00 מדעי הטבע (על יסורי) עצבים ב'. 12.25 אנגלית ט'. 13.00 הסטוריה, מתולדות ישראל, קידוש החיים. 13.30 משפט דמיאניוק. 14.00 עד כאן, חדשות קול ישראל. 14.05 כלי טורות, שווא 1. 14.30 קשר משפחתי. שידור חוזר מ־15.2.88 (כ). 15.10 רחוב סומסום. 15.40 שעת כושר. 15.50 מאחיים שנזיות לטועצת הלול. 15.55 40 עד כאן, מגזין טלטקסט יומי כולל מידע הסטורי, סיפורי דקע ומשגים מ־40 שנות מדינת ישראל. 16.00 והריה, שידור חי. 17.00 ערב חדש עם אילנה דיין. 17.30 הגומונים, שם המשחק: הפסל המוזר ואמי המרליק. 18.00 דייויד קופרפילד, פרק שלישי. 18.25 הגיע זמן לשון, אבשלום קור בפינה השבועית מספר על איילת השחר ובדיקאי. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 למשפחה (ערבית). 19.00 מבט (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 מבט לחדשות. 20.30 פרטים יבואו. 22.15 סרט תעודה, מקור החיים, החלק השני של הסרט, עוסק בהתהוותו של כדור הארץ בתוך הקוסמוס, על־פי תפיסות פיסיקליות חדשות. ומעלה שאלות בדבר עתיד המין האנושי. 23.15 מטלוק, שם המשחק: הכוס (חלק א), מנהיג כנופיה במשט המאורגן, שהשתחרר לא מכבר מן הכלא, נאשם ברצח האיש שהכניס אותו אל מאחורי הסורגים. 00.00 הגיע זמן לשון, פינת הלשון של אבשלום קור עוסקת הטעם במבטות ומזומן. חדשות הלילה.

— ערוץ 2 —

08.30 משפט דמיאניוק, שידור ישיר. 18.30 קומבה, האריה הלבן. 19.00 האחים: צירי ליוה. 19.50 בקרוב בערוץ 2. 20.00 תקציר משפט דמיאניוק. 20.30 שירים שלו: ארטה פרנקלין, פיטר גבריאל, יר־2. 21.30 אנרגיה סולרית.

רדיו

קול המוסיקה

08.01 צלילי בוקר. 07.05 בהאזנה ניצוחה מוצרט: שיר לכח, דיברטימנטו ק. 334 ובובו קטע קונצרטו גלוונות פואמה אפית: דיקאו וילנלו: פרוקופייב: 2 ולסים למחזה "סינדרלה". 08.00 קונצרט בוקר - מדאי: ריצ'רקרה: באך: קנטטת הצייד (ג' סמית/א. קריפט/ס. דמרס/מ. ג'וראן/להקת ריי גורמן): ריסיה: קונצ'רטו לקרן ולתזמורת (מ. דימוק/חברי הפ.ל'. ד. איסטא נילסן: סימפוניה מס' 3, "אספנסיבה": הינדמית: רקוויאם לאהובים. 11.57 שינת השיר - משירי לאה איילון. 12.00 מן הסדרה - הייהן: שלישייה בסול מג'ור, לשני חלילים וצ'לו "שלישיית לונדון" (א. שוהם, בצלאל אבירם ואלחנן כרגמן). שופין: קונצ'רטו ברה מג'ור, לכנור, פסנתר ורביעיית כלי קשת. (א. פיאנקה/ב. כרמון/י. ראוכון/י. ירושלמי/ג. לברטון/ע. גרונר). 13.05 בהאזנה ניצוחה - ג'מינאני: קונצ'רטו גרוסו בסי במול מג'ור אופ 7 מס' 6: רוסליו קונצ'רטו ברה מינור לשני חלילים ותז. (ז'ה. רמפל וא. אדוריאן/תז. לאומית של מונטה קרלו/ק. שימונה): בטהובן: סונטה מס' 17 ברה מינור לפסנתר "הסערה" (ו. אשכנזי): ברהמס: סרנדה מס' 1 ברה מג'ור. 15.00 מפגשים מוסיקליים ראיונות, סקירות, דיווחים. 16.00 אתנחתא - אליהו שולמן: כנור; אמנון סילכרו פסנתר. מוצרט: סונטה במי במול מג'ור; שוברט: פנטסיה בדו מג'ור; קרסקו: סונטה מס' 1 ברה מינור. 17.30 קשת של צלילים - ויואלדי: קונצ'רטי קאמריים ("מוסיקה אנטיקה קלן"). 18.00 אנתולוגיה כצליל - פרסל והקפוב באנגלית. 19.00 מוסיקה קלאסית קלה. 20.05 אינטרלוד. 20.30 אופרה - שוברט: פרננדו; ולהתר וגרושקו: גוטשלק: "אסכה קמפוסטרו" (אשר ביקעמן) מנוסה מתוך של הבייקה מרכייריו ואריך ליינסדורף. 23.00 דור הזהב - אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות - ולדימיר הורוביץ בביצועים חיים - צ'ייקובסקי: קונצ'רטו מס' 1 בסי במול מינור (תז. פילה. ניו־יורק/ב. ולטר). צ'ייקובסקי: פרק מיום, מתוך קונצ'רטו מס' 1 בסי במול מינור (תז. סימפ. של הרדיו הדני/נ. מלקו). שופן: ברקרולה במי־מינור, שופן: סקרצו מס' 1 בסי־מינור.

רשת א'

07.30 רדיו קל. 08.05 ונגה עם בני הגרל. 09.05 טלרדיו שירות מידע. 10.05 שירוקו - מחולות ושירים. 11.05 מניני בוקר עם גדעון הוד. 12.05 מעורב ימתוכני. 13.00 חדשות ותוכניות באנגלית. 13.30 חדשות ותכניות בצרפתית. 14.05 בראש צליל מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.30 האוניברסיטה המשודרת - צרפתית למתקדמים: שעור מס' 50 (ש"ח). 16.05 ארץ לא נודעת. 17.10 צבעי הקשת "שירי עזרה". 18.06 מנחת ערב. 18.55 סיום המשנה היומית. 19.30 שידורים לשלום. 22.05 יש לי ואלוס עודד ומנחה יוכב כץ עם הפסיכולוגית יפה זיראוב חלי פלח.

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה. 08.05 עושים עניין. 09.05 בייקר בית עם רבקה מיכאלי. 10.05 כל צבעי הרשת עם עניינים רוטמן. 12.10 אלף־דאלף כבית עם אהוד מנור. 13.05 בחצי היום חדשות וסומונים. 14.00 לראות או לא לראות יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 בת צחוק הווי והומור. 15.05 שירים ושעורים. 15.55 קראתי ספר יקראים ממליצים. 16.05 יומן כלכלה. 16.30 על מספרים ואנשים מגזין המשק והחברה. 17.05 רגעי קסם. 18.06 וריקוד יצחק גולן. 18.45 היום בספורט. 19.00 היום הזה. 19.35 שירים עבריים. 20.15 שירים עבריים. 20.30 העברת משחק כדורסל בין מכבי תל־אביב לבין דן בוס מהולנד (שידור חי). 22.05 הלילה החמישי עם אלעזר שטורם.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת מלכותו של הורדוס. מרצה: פרופ' מנחם שטרן. 06.30 פוקחים עין. 07.07 שבע אפס שבע עם אלכס אנסקי. 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 אילה בוקר עם אורלי יניב. 10.05 עשר שירים עבריים. 11.05 נכון לעכשיו עם יוסי עבארי. 13.05 דו דה יומי. 13.55 40 לאתור סיפור יום בחש"ח עם דודו ריין. 14.05 פגישה יומית עם יצחק בן־נר. 15.05 שירים לתג עם ארז טל. 16.05 ארבע אחר הצהריים. 16.54 כאופן מילולי. פינתו של אבשלום קור. 17.00 ערב טוב ישראל. 18.05 שעה קלה על כלכלה. 18.45 חמש עשרה קטנות. 19.05 יער משודר מגאזין גלי צה"ל לענייני צבא וביטחון (ש"ח). 19.50 פינה חמה ללילבי. 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 בעיקר מוסיקה המכללה המוסיקלית המשודרת של גלי צה"ל. פרופ' אבל אוליך מגיש הרצאה בנושא: "הרהורים על מלוריה". 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת מלכותו של הורדוס. מרצה: פרופ' מנחם שטרן. 22.05 על הדבש ועל הכימאק. 23.05 עשרים וארבע השיום שהיה. 23.55 שיחת חצות עם יצחק נתן מנהל ביה"ס התיכון לאומנויות "תלמה ילין". 00.05 ציפורי לילה, עם רפי קינן. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

— שירותי צה"ל 2 —

19.05 רדיו דרייו עם יואב קוטנר. 20.05 צרפ עם אבורי גלעד. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 הפסקת עשר עם מיכל ניב. 23.05 קול תג'או הזה עם דני קרפל.

רשת ג'

06.04 בחזרה לאושר. 07.07 שיר בבוקר בבוקר. 09.05 מה, כבר תשע עם אבי אתגר. 10.05 דברים טובים. 11.05 שבעים מי יודע. 12.05 אהבה יומיומית עם יוסי פיאס. 13.05 רק בימי חול עם מנחם פרי. 14.06 לי ולך שיר וברכה. 15.05 חדש, חדיש ומחודש. 16.05 הצגה יומית עם יקיר אביב. 18.06 טל־בו שבועון שם. 20.05 קו ההתחלה תקליטי שירים ראשונים. 21.05 מופע רוק. 23.05 הלילה הוא שירים.

קולנוע

תל־אביב

4.30, 7.15, 9.30
- אסתר: לילה מגניב 5, 7.15, 9.40
- אורלי: זיווג משמיים 3, 7.15, 9.30
- בן־יהודה: חיזור גורלי 4.30, 7.00, 9.30
- גת: הקיסר האחרון 3.15, 6.15, 9.15
- גורדון: ארמה זו שלי היא 7.00, 9.30
- דיקל: חשוד 5, 7.00, 9.30
- דרייב אין: נאדין אהבה 7.45
- הוד: ריקוד מושחת 5, 7.15, 9.30
- לימנד חדש: ללא מוצא 4.30, 7.15, 9.50
- סינמה 1: סגור לרגל שיפוצים
- סינמה 2: סגור
- פאר: יופיו של החטא 5, 7.10, 9.30
- פוארים: יהושע יהושע 12, 3, 7.15, 9.30
- רב־חן:
- חן 1: מעקב צמוד 5, 7.30, 9.50
- חן 2: יום במלכודת 5, 7.25, 9.45
- חן 3: אי אפשר לקנות אהבה 11, 2, 4, 7.40, 9.45
- חן 4: הנסיכה מבוורלי הילס 11, 2, 5, 7.40, 9.45
- חן 5: מחלון חדר המיטות 11, 2, 5, 7.30, 9.40
- שחף: עכבר הבאריס 4.30, 7.00, 9.30
- תל־אביב: זעם של כבוד 5, 7.15, 9.30
- תכלת: אריה 4.30, 7.00, 9.35
- לב 1: נערות עוברות 2, 5, 7, 10.00
- לב 2: טמפוסו 2, 4.30, 7.15, 9.50
- לב 3: ריקוד בחשיכה 2, 5, 8, 10.00
- לב 4: מגדל הדבורים 2, 5, 7.50, 10.00

רמת־גן
- ארמון: מעקב צמוד 4, 6.40, 9.30
- ליליו: יופיו של החטא 7.15, 9.30
- רב־גן:
- גן 1: ריקוד מושחת 5, 7.20, 9.40
- גן 2: יום במלכודת 5, 7.20, 9.40
- גן 3: אי אפשר לקנות אהבה 5, 7.30, 9.40
- גן 4: ללא מוצא 6.15, 9.15

ירושלים
- אריסון: הנסיכה מבוורלי הילס 4.30, 7.15, 9.30
- אורנע: יום במלכודת 4.30, 9.15
- רלן: חשוד 4.30, 7.00, 9.00
- בית אגרון:
- הסיפור שלא נגמר 16.00
- דונה פלור נשואה לשניים 18.00
- אקסודוס 22.00
- גברים, גברים 24.00
- כפיר: חיזור גורלי 4.00, 7.00, 9.30
- אורגיל: מעקב צמוד 4.30, 7, 9.00
- מיטשל: מארה סאר 7.00, 9.00
- סנדרי: טמפוסו 7.00, 9.15
- תבורה: סגור לרגל שיפוצים
- אורין:
- אור 1: זעם של כבוד 4.30, 7.15, 9.15
- אור 2: זיווג משמים 4.30, 7.00, 9.30
- אור 3: מחלון חדר המיטות
- אור 4: יופיו של החטא 4.30, 7.00, 9.00
- אור 5: יהושע יהושע 4.30, 7.00, 9.00
- עדן: המורד 4.30, 7.00, 9.00
- תיאטרון ירושלים: 4.30, 7, 9.00
- מאנון + ז'אן דה פלורט 18.45, 21.45

חיפה
- אורה: יהושע יהושע 4.30, 7.00, 9.15
- חן: לילה מגניב 4.30, 7.00, 9.00
- עצמון 1: עכבר הבאריס 4.30, 7.00, 9.15
- עצמון 2: שגעון בחלל 4.30, 7.00, 9.15
- עצמון 3: ללא מוצא 4.30, 7.00, 9.15
- רון: חיזור גורלי 4, 4.30, 9.00
- אורלי: מלאכים בשמי ברלין 6.45, 9.15
- קרן אור המתורשו
- יופיו של החטא 7.00, 9.15
- מאר: מעקב צמוד 5.00, 7.30, 9.30

נתניה
- שרון: ללא מוצא 5, 7, 9.15

חולון
- סביון: חיזור גורלי 5, 7.15, 9.30
- מגדלי: מעקב צמוד 5.00, 8.00
- ארמון: יופיו של החטא 5, 7.30, 9.30

בת־ים
- עצמאות: ריקוד מושחת 5, 7.15, 9.30

הרצליה
- היכלי: חיזור גורלי 5.00, 7.15, 9.30

פתח־תקוה
- היכל 1: חיזור גורלי 5, 7.15, 9.30
- היכל 2: שגעון בחלל 5.00, 7.15, 9.30
- היכל 3: יום במלכודת 7.15, 9.30

עפולה
- מטמתרה: גבי 9.00

ראשון־לציון
- רון 1: חיזור גורלי 7.30, 9.10
- רון 2: עכבר הבאריס 7.30, 9.30

תיאטרון

הבימה התיאטרון הלאומי

הערב יום ה', 18.2

מעגל הגיר הקווקזי: 20.30

אנשים קשים: 20.30

צוותא לתרבות מתקדמת

יום ה' 18.2 בשעה 20.30

קדיש

שרותים ● עזרה ● התבורה

תורנות בתי־מרקחת

בתי־ים: גני בת־ים — הנביאים 3.

חולון: אהרון — הופיין 52.

ירושלים: קופ"ח — מרפאת רוממה — המ"ג 28.

נתניה: טורת — פ"ת 76.

פתח־תקוה: קופ"ח — חיים עוזר.

רמת־גן: מכבי — ז'בוטינסקי 71.

תל־אביב: לב העיר — אחד העם 69.

חיפה: מגן דוד — גאולה 13.

רעננה־כ"ס: שואף — אחוזה 78, רעננה.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.

● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.

● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגית ופנימית, ילדים - כל השבוע.

● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.

● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.

● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

ביקור חולים - ילדים. שערי צדק - פנימית, נשים. הדסה ע"כ - כירורגית, אורטופדית, עיניים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' ב־08.00-20.00. בימי ו': 08.00-15.00. טלפונים: 03-433500, 03-433500.

יד ביד — אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער — קו לנוער במצוקה: ירושלים - 02-243358; ת"א - 226027 (24 שעות); חיפה - 04-229488 (11.00-20.00); גליל מערבי - 04-922222.

קו פתוח להורים במצוקה בימי בי' רצלי - טל. 222732.

"קו פתוח" - אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03-221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד החסתדרות לרפואת שיניים בישראל בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00, בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 24.00—18.00, בשבתות ובחגים בין השעות: 21.00—15.00. הכתובת: רח' ברקוכבא 49, טל' 284649. בחיפה: רחוב הנביא 36, קומה ב', טל' 511566, פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה: המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00-9.00. אורי חצה במצבו טלפוני בלבד. רי־נגניל סנגסר שער 3 (ליד המשביר) קומה א' טל' 394669, 03-285822.

מרכז מידע לקרבנות אונס: לרעננה ואזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'—ה' בשעות 21.00—17.00.

עזרה ראשונה נפשית
- ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
- ער"ן תל־אביב — טל' 03-5461111
- ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03-5461113
- ער"ן חיפה — טל' 04-672222
- ער"ן באר־שבע — טל' 057-418111
- ער"ן נתניה — טל' 053-55316

סלון מוטרדים: מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 7781111, לוד/רמלה — 101, טל' 08-221022, עפולה — טלפון 065-95334, טבעון — 101, טלפון 04-833333, נתניה — טל' 053-931401, ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 057-74267. שהל בגוש דן, טל' 03-5330848.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה: בימים א'-ה': 16.00; בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים: א'-ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה: בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה: בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב: בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

מנהריה לחיפה ותל־אביב: בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.35, 18.56. בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.

רכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בבקר.

ג'ון או איוואן

הסנגור צ'ומק סירב לחזור בו מהשוואת המשפט למשפט דרייפוס

מאת יעקב שליש, כתב עתי"ם

אני עומד כאן בפני בית ישראל במשפט שהוא קשה לכולנו, ומבקש מבית המשפט לשחרר את ג'ון דמאניוק כלא אשם. אני וחברי לסנגוריה מקווים להוכיח לבית המשפט שאין כאן מקרה חד משמעי כפי שהציגה זאת התביעה, ולכן יש לשחרר את דמיאניוק. טיעוני התביעה בנויים על בית שיסודותיו על חול, והוא יתמוטט בסופו של דבר." אמר אתמול בבוקר הסנגור פול צ'ומק, שהחל להשמיע את סיכומיו במשפט.

מסמכים מזויפים — גם במשפט דרייפוס

סיכומיו של עו"ד צ'ומק, אשר החלו בבוקר באווירה מכובדת, הסתיימו אחר־הצהריים בקולות צורמים, לאחר שהשווה את הדיון למשפט דרייפוס.

השופטים נזפו בו ותבעו ממנו לחזור בו, אך הוא סירב. המשפט שעורר את הסערה היה: המשפט "דרייפוס הורשע בתחילת המאה על־סמך מסמכים מזויפים, בגלל גל של אנטישמיות. במשפט הנוכחי אנו רואים את כל הסימנים שאפיינו את משפט דרייפוס".

אב בית־הדין, רב לוין, מיהר להגיב בחומרה. "בתולדותיו ובתודעתו של העם היהודי משמעות ברורה מאד לגבי המושג משפט דרייפוס ודברי ארוני יתפרשו בהתאם. אינני מתכוון לחייב את אדוני אבל אני מציע לו למשוך את הדברים בחזרה".

כאשר היה ברור מתשובת הסנגור כי אינו חוזר בו מדבריו, הוסיף אב בית־הדין," אנו נסיק את המסקנות הנאותות".

לבסוף הציע הסנגור, כי ישקול את הדברים ואת המצב שנוצר, ויגיב על כך הבוקר, בסיום דברי הסיכום שלו.

נאום בוקר נמלץ

צ'ומק פתח את דיון הבוקר בנאום נמלץ, בו ציטט את המשורר האוקראיני, איוואן ג'ובאן, "אם לא נאמר הכל — הופכת הרומיה לאי־צדק", ודיבר על האמת, ההיסטוריה, הספק הסביר, בעיקר באשר למסמך טרווניקי ואז עבר להתקיף את עדי התביעה.

עו"ד צ'ומק ביקש מבית המשפט לקבוע, שפרופ' פטרושיה סמית איננה מרענית אובייקטיבית ויש לבדוק את עדותה כולה בקפידה ובזהירות. היא באה עם דעות קדומות, שאינן עולות בקנה אחד עם דרך מחשבתו של מדען.

מסתפק בזיכוי מחמת הספק

הסנגור שפטל דרש בסיכומיו זיכוי לא רק מחמת הספק, אלא זיכוי מוחלט. פול צ'ומק לעומתו חזר ודיבר "מעל לכל ספק סביר".

עו"ד צ'ומק הזכיר, כי פרופ' סמית לא הכיאה לידיעת בית המשפט בעדותה, את הדו"ח שחובר במחלקה המיוחדת לחקירות של האפ.בי.איי האמריקני, וכן לא את חוות הדעת של האנתרופולוג האמריקני, ד"ר אורטנר.

מסקנת מסמך האפ.בי.איי, לדברי הסנגור, היתה כי נמצאו נקודות דמיון בין תמונות הנאשם לתמונת טרווניקי, אבל אין בדמיון זה כדי לקבוע זהות חד משמעית.

עו"ד צ'ומק שיבח את עדותו של פרופ' איסקאן, אנתרופולוג שוומן להעיד מטעם הסנגוריה ולדברי צ'ומק הוא אחד מ־34 המומחים הבכירים בארה"ב.

על עד תביעה נוסף, קצין המשטרה הגרמני רוברט אלטמן, שהוא מומחה בינלאומי לטביעת אצבעות ולבדיקת מסמכים. אמר צ'ומק כי עד זה לא הגיע אמנם לקביעה חד־משמעית כי התמונה במסמך טרווניקי לתמונות הנאשם, אלא רק ב"סבירות גבוהה", וגם בדיקותיו של עד זה לא עמדו בקריטריונים המדעיים הראויים.

הסנגור העיר, כי אלטמן למד בשעתו אצל פרופ' איסקאן, והוסיף: "אולי כדאי שאיש זה יחזור לבית הספר"

בכל אשם הק.ג.ב.

צ'ומק, שהוא ממוצא אוקראיני, עמד בהרחבה על הרדיפות, ההגליות והרציחות שבוצעו ע"י הק.ג.ב. אברהם שיפרין העיד, כי מיליוני אוקראינים חוסלו בידי הק.ג.ב., וכל אוקראיני שעבר למערב, נחשב בבריה"מ לבוגד. והוא הדין לגבי אלו, ששירתו בצבא ולאסוב או גויסו לשרת את הצבא הגרמני. לכן, ברור מדוע יבקש הק.ג.ב. להטיל על אדם חף מפשע אשמה, במיוחד אם הוא אוקראיני" — טען צ'ומק.

צ'ומק הוסיף וטען, כי בשנים האחרונות חלה התקרבות בין העם האוקראיני לבין העם היהודי, ולכן אך טבעי שינסו לסכסך ביניהם. "שכל המשפט הזה יכול להיות פרובוקציה מטעם הק.ג.ב., כיוון שמחר, כאשר יתברר שפסק הדין הוא מעוות — אם חלילה יורשע כאן דמיאניוק — יביא הדבר להחרפת הסכסוך בין שני העמים", אמר הסנגור.

השופט לוין העיר לסנגור, כי "ישנם דברים שטוב לטעון אותם ויש דברים שמוטב היה שלא לטעון, כי הם רק מחלישים את התיזה שמבקשים לבסס. אבל — הוסיף — "רשותו של ארוני לשקול מה להשמיע ומה לא".

המשפט יימשך היום ויסתיים בסיכומיו של עו"ד ג'ון גיל. לאחר מכן יירחה המשפט למתן פסק־הדין, בעוד חודשים מספר.

(עתי"ם)

עו"ד צ'ומק מסכם (צילום: אליהו הראתי)

בבתי ההארחה בקיבוצים צופים להתגבר על ביטולים

מאת י. שמי

בשנה שחלפה נרשמה עלייה במספר התיירים שהתארחו בבתי הארחה של הקיבוצים — נמסר במסיבת עיתונאים בת"א. התפוסה הממוצעת הייתה 70% לעומת 62% ב־1986. מספר הלינות עלה ב־14 אחוזים.

יאיר אלוני, שניהל את רשת בתי הארחה של הקיבוצים, סיים את תפקידו וחזר למשקו, עין־גב. במקומו בא אורי שפירא אשר ניהל את בית הארחה בשפיים.

בגלל המצב הביטחוני נרשמו ביטולים של תיירים מאירופה, בעיקר ביקורי קבוצות ילדים. העלייה הצפויה בשיעור המבקרים תקזז את הביטולים, אך אם המגמה הזו לא תיפסק תושפע התפוסה הכוללת.

נעשו מאמצים להגדיל זרם מבקרים גם ע"י הזמנת סוכני נסיעות, עידוד תיירות מקצועית ותיירות ספורטיבית, פיתוח שווקים חדשים וכד' השנה ייפתחו עוד 13 נציגויות בערים שונות בישראל, כדי לעודד תיירות פנים.

ההשקעות בפיתוח בתי הארחה נמשכות במרץ. הסתיימו בניית 80 חדרים ברמת רחל, שיפוץ בבית אורן, בניית תוספת של 36 חדרים במעלה החמישה ועוד.

ארה"ב התירה מחדש יבוא עגבניות מישראל

מאת יוסף גלילי

כתב "על המשמר"

החלטת אגף הגנת הצומח בארה"ב לאסור יצוא עגבניות ארומות מישראל "כדי למנוע העברת זבוב ים התיכון" מקורה בטעות. היצוא יחודש מה־20 בפברואר — מסר אריה וייף סמנכ"ל ליצוא במשרד החקלאות.

מנהל אגף הצומח במשרד החקלאות שמואל אלתגן יצא במיוחד לארה"ב שם הסביר לאנשי אגף הצומח כי אין זבוב ים התיכון בעגבניות, והספרות המקצועית איננה יודעת על שום מקרה שכזה. בשלבי היצוא ברגע יש 200 טון עגבניות, וכוונת משרד החקלאות להגביר את יצואן לארה"ב.

עיריית חיפה אישרה העלאת ארנונה ב־15 אחוז

מאת קובי מנדל, כתבנו בחיפה

מועצת עיריית חיפה אישרה ברוב של 17 מול 7 את צו המסים לשנת 1988/89, המתיר להעלות את הארנונה ב־15 אחוזים, על פי החלטת המרכז לשלטון מקומי ומשרד הפנים. ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, אמר בישיבת המועצה, כי על פי ההחלטה כל משפחה תשלם בממוצע כ־53 שקלים לארנונה.

בישיבת מועצת העירייה נמסר, כי כ־40,000 תושבים מקבלים כיום הנחות קבועות מהם 23,000 פנסיונרים נכים, ומשפחות הנמנות עם תנועת זהב"י. עוד כ־6,000 תושבים מקבלים מדי שנה הנחות בתשלום המסים העירוניים בהתאם להמלצת ועדת ההנחות העירונית.

גזבר העירייה, גדי צוירינסקי, מסר כי בעלי העסקים בקטע מרוחוב נורדאו הנמצא כעת בהקמה, יהיו זכאים להנחה של 50 אחוזים בתשלום המסים העירוניים.

סוף שבוע עם

הארץ

עיתון לאנשים חושבים

ללא נורמה

פרסום ראשון: דו"ח על התנהגות צה"ל בשטחים / רוביק רוזנטל

קול מעברה השני של החומה

מונולוג של סוחר ערבי ממזרח ירושלים / יוסי מלמן

כתב זר באתונה / תום שגב

דוזה מניקוסיה על הספינה שלא הפליגה / ראובן פדהצור

הבינוניות חוגגת

כך מכשירים מורים בישראל / צבי לביא

מי רצה את חיים חבהז / ראובן שפירא

פולס על היוזמה האמריקאית ● א. שוייצר על דו"ח ששינסקי ● יואל מרקוס על עניינים קטנוניים ● יואב קרני על יהודי ניו־יורק ומשייר

מקורות מדיניים/עקיבא אלדר ● על שטחים ואנשים/אורי ניר ● הארץ שלנו/מאיר שלו ●כספת/נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני ויונתן שרמן ● הטלוויזיה של השבוע/הדה בושש

מדריך חדש לשעות הפנאי במוסף השבועי

סמוקינג במקום רובאשקה באורקסטרה של ראשון

מאת זהבה מוזס

בראשון לציון עושים הכל לשמר את ימי העבר. עתה מקימים בעיר תזמורת סימפונית, כהמשך לאורקסטרה המפורסמת בניצוחו של אוסובצקי. ראשל"צ היתה החלוצה הראשונה בארץ שהקימה תזמורת כלי נשיפה. אליעזר בן־יהודה, נתן לתזמורת שם: מקהלה, כי קהל רב ניגן בה, ולמקהלה נתן את השם תזמורת, כי אנשים זימרו בה.

התזמורת הנוכחית תהיה סימפונית. המנצח הראשי והכוחן לתזמורת הוא המוסיקולוג שמעון כהן, המתגורר בראשון לציון. התזמורת תהיה מקצועית, והנגנים יועסקו במשרה מלאה.

העוצר כפה על השומרונים לאחר תפילת בוקר וצהריים

מאת אשר שילוני כתבנו בחולון

העוצר והעוצר העצמי של ערביי השטחים, גורם גם לסבל לקהילה השומרונית בשכם, שהחלה "לאכול" את חסכונותיה, בשל חוסר הכנסה מהמסחר וחוסר אפשרות לצאת לעבודה.

בראיון שקיים הביטאון השומרוני "א.ב.-חדשות השומרונים", המופיע בחולון, עם שומרוני משכם, טביה בן עזי, בנו של הכהן הגדול, הוא מטפר, שבאווירה הכללית בשכם משתדלים השומרונים לא להתבלט ולא להיות יוצאי דופן.

בשבת של עוצר, למשל, החליטו כוהני העדה לקיים את תפילת הצהריים מיד לאחר תפילת הבוקר המתחילה בשעה מוקדמת מאוד, כדי לא להתבלט בשעות הצהריים בהליכה לבית הכנסת.

בשעות העוצר המתמשך יורדים השומרונים פעם ביום אל השוק להצטייד במזון, וממהרים לשוב לבתיהם. אלה מהם שמועסקים בתפקידים רגישים, מוסעים לעבודתם בהסעה מיוחדת.

מחקר: גם בראשית היישוב לא היה שוויון לנשים בקיבוצים

מאת שלי יחימוביץ'

מעולם לא היה שוויון בין נשים וגברים בקיבוץ, בניגוד למיתוס שלפיו, בתקופת ראשית היישוב היה שוויון כזה. זו מסקנת מחקרה של הסוציולוגית, טיליביה ביזאווי, מבית ברל. פרטי המחקר נמסרו אתמול בכינוס ארצי של האגודה הסוציולוגית באוניברסיטת בן גוריון.

ביזאווי אומרת במחקרה, כי מלכתחילה התארגן הייצור בקבוצות ובקיבוצים סביב הגדרות מסורתיות של "אמהות טבעית", ולכן מעולם, למעשה, לא הגיעו החבורות לשוויון זכויות.

אפילו בתחילת המאה, התקופה המהפכנית ביותר, אומרת החוקרת, כאשר לאשה היהודיה בישראל נוצרה דמות של חקלאית העומדת ברשות עצמה ושל שווה לגבר, לא עורערה הגדרת "האמהות הטבעית". דבר זה גרם לכך שהנשים היו שותפות רק עד הנקודה שתאמה את צרכי הקולקטיב, נקודה שהגברים קבעו אותה. לא ניתן מענה שוויוני לתפקידי הורות. בשנות ה־30 וה־40, כאשר הקיבוץ התבסס ונולדו יותר ילדים, העמיק אי־השוויון.

יותר מכך, אומרת ביזאווי, המהפכה, כביכול, בראשית היישוב, מלמדת מה שלמדו המהפכות ברוסיה ובסין, שגם הן דגלו בשחרור האשה: השינוי המיוחל במעמדה המסורתי של האשה הונהג בדיוק עד הנקודה, שאפשרה לנשים להשתלב בייצור בהתאם לצרכי החברה.

מניסיון הקיבוץ, ומנסיונות חברתיים אחרים ניתן ללמוד, שבדרך הארוכה לשוויון המינים דרוש שינוי רדיקאלי בתפקידי המינים, הגדרה מחודשת ושוויונית של תפקידי ההורות, והתארגנות לפי ההגדרה החדשה.

"חריש לעומק" במשולש מנע גניבות רכב בשרון

מאת ניצה ריימן, כתבת "על המשמר"

מפקד משטרת מרחב השרון, ניצב משנה משה פרידמן, מסר, כי תופעת גניבות הרכב בשרון שייכת להיסטוריה. אזור השרון היה "המוביל" בתחום גניבות רכב בישראל בסקר שערכה המחלקה הכלכלית של חברת הביטוח "מגן" ב־1986".

לאחרונה נרשם רק מספר קטן של תלונות על גניבות רכב, ולדעת פרידמן היה זה בזכות צוות חקירה מיוחד באזור המשולש הקטן, שעשה "חריש לעומק" וחשפית בצורה משמעותית את גניבות הרכב בידי ערבים מאזור המשולש.

לפני חודש, הצליח צוות החקירה לפענח תעלומה גניבת 30 משאיות בשנה האחרונה באזור השרון. נתגלו באזור המשולש והוחזרו לבעליהן. לדבריו, גורם אחר למיתון העבריינות באזור הוא תחנת המשטרה שנפתחה לאחרונה בטייבה.

דרוזים בגולן: אל תקחו מסים, ואל תתנו קצבאות

מאת יהודה צור כתב "על המשמר"

דרוזים ברמת הגולן, הגיבו אתמול בחריפות על החלטת מנכ"ל הביטוח הלאומי, לבטל הסדר של זיכויי קצבאות הבטוח הלאומי ישירות לבנק. בחשבונותיהם של תושבי רמת הגולן; מעתה תידרש הצגת תעודת הזהות לשם קבלת התשלום.

במג'דל שאמס אמרו אמש, שזה ניסיון נוסף ללחוץ על התושבים לקבל אזרחות ישראלית, ואזרות אין להבין את משמעות הצו.

"כל תושב בגולן חייב ממילא להחזיק בתעודת זיהוי כדי לבצע עסקאות, כדי לנוע בכל מקום בישראל, וגם כדי לקבל עבודה. אי אפשר להשמיד תעודת זיהוי", אמרו.

תושבים בכפר הרגישו, כי מראשית שנות ה־70', מדינת ישראל גובה מסים במלואם וגם מס ערך מוסף. "אנחנו מעדיפים לחיות כמו בשטח כבוש לפי אמנת ז'נווה, לא לקבל טובות כמו ביטוח לאומי, וגם שלא יקחו מאיתנו מסים, כי אנחנו אזרחים בשטח כבוש".

● למעלה מ־1,000 נשים יהודיות ערביות ודרוזיות: ביניהן מפקדות בצבא הקבע ובראשן קצינת חן ראשית, תת־אלוף חרוה אלמוג, עולות חדשות וחברות מושבים וקיבוצים השתתפו אתמול ביום האשה העובדת והמתנדבת שקיימה נעמ"ת בבית הוער הפועל בתל־אביב.

● בשדר שהגיע ממרכז השלטון המקומי ביוון אל רב חבורי, יו"ר מרכז השלטון המקומי בישראל, נמסרה ההחלטה על הסכמה ואישור לכריתת ברית ערים תאומות בין שלוש ערים ביוון: סאלוניקי, פיראוס ולבקרה לבין תל־אביב, חיפה וגדרה.

מאסר עולם לתושב טירה שהטמין מטען באוטובוס

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר" וסוכנות עתי"ם

בית־המשפט הצבאי בלוד גזר אתמול מאסר עולם על טיסטי אחמד קאדר מנסור בן 50 מטירה, שהודה בחברות בפת"ח ובהנחת מטען חבלה באוטובוס שגרם לפציעתם של תשעה נוסעים.

„זוהי דרך המהפכה", אמר הנאשם בטרם נגזר דינו.

מנסור נעצר במאי 1987. התביעה טענה, כי הנאשם היה חבר בארגון הפת"ח, לאחר שהתגייס לפלג של אבו ניראל ב־1984.

ב־1985 קיבל דרכון מזויף בעת ביקור ביוון, ובהמשך פעילותו בארגון תיכנן יחד עם אחרים לפגוע באישים שונים כמו ראשד אל־שאור וה, חנא סיורה, אך התוכניות לא הגיעו לכלל מימוש.

ב־1986 ביצע שורה של פעילויות עבור הארגון, לרבות רכישת כלי נשק וגיוס חברים לארגון החבלה.

ב־1 בפברואר 1987 הניח מטען חבלה שהופעל על־ידי מנגנון השהייה באוטובוס אג"ד בקו 947 הנוסע מירושלים לחיפה.

מנסור עלה על האוטובוס בחוד השרון הניח את המטען עטוף בעתון במרכזו של האוטובוס. הוא ירד בכבית ליד. בהמשך הנסיעה גילה אחד הנוסעים את החבילה ומסרה לנהג. זה הניח אותה על המושב לידו, אך לא בדק אותה וגם לא אחרי שהאוטובוס הגיע לחיפה. בהמשך היום חזר האוטובוס לירושלים, ובמהלך הנסיעה התפוצצה הפצצה ותשעה נוסעים נפצעו, חלקם פצעים קשים. רגלו של אחד הנוסעים נקטעה לאחר מכן.

מנסור הכין מטעני חבלה נוספים ויצא יחד עם בנו נאסר להניח פצצות גאלה במקומות שונים. אחד מהם הטמין ליד תחנת אוטובוסים בכניסה לתעשייה האווירית בלוד ושתי פצצות אחרות השליך במקומות שונים בדרך. רק אחד המטענים התפוצץ, אך לא נגרם נזק ואיש לא נפגע במאי 1987 נעצר.

התובע הצבאי, עו"ד ראובן וולף, דרש מבית־המשפט להטיל עליו מאסר עולם באומרו, כי „אדם שבחר בדרך זו ראוי שיימצא מאחורי סורג ובריח".

בגזר־דינו ציין נשיא בית־המשפט, אלוף מישנה אהרון אלפרין, שמדובר כאן במעשי טרור המכוונים נגד אורחים. על־ידי הנחת פצצה באוטובוס אורחי פגע הנאשם במדינת ישראל שהוא נמנה על אורחיה וחייב בנאמנות לחוקיה", אמר השופט.

תושב מזרח ירושלים מואשם בתקיפת שוטר מג"ב במסגד

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

נאצר אחמד אבו חדיג'ת בן 23 ממזרח ירושלים הואשם אתמול בבית־המשפט הצבאי בלוד בתקיפת שוטר מג"ב בעת המהומות שהיו בהר הבית ונעצר עד תום ההליכים נגדו.

בכתב־האישום נאמר, כי הנאשם דחף את אחד משוטרי משמר הגבול בעת המהומות שהיו בהר הבית ב־18.12.87 ויחד עם מתפרעים נוספים גרר אותו לאחד המסגדים במקום, שם היכו המתפרעים את השוטר בכל חלקי גופו.

השוטר, עופר שפיצר, הצליח לשלוף את אקדחו ולירות מספר כדורים לעבר תוקפיו, אך בשל מעצור בנשק התנפלו עליו התוקפים שוב, הוציאו מידו את האקדח והמשיכו להכותו. בהמשך המאבק כיוון הנאשם את האקדח לחבר השוטר אך לא ירה וזרק את האקדח על הרצפה. לאחר מכן שלף סכין וביקש לדקור את השוטר אך כנראה התחרט ונמלט מהמקום.

לשוטר נגרמו פגיעות בכל חלקי גופו ובין היתר שבר ביד שמאל, פגיעה בעין ושברים בלסת.

משהסתלקו התוקפים זחל השוטר הפצוע החוצה וקיבל עזרה.

טרם נקבע מועד למשפטו של הנאשם.

טייטלמן מכחיש דרישת שוחד מיני מפקידות הכפופות לו

„אני איש בוטה שיורד אל העם, אבל מעולם לא הצעתי הצ־עות מיניות לפקידות במשרד־התיירות, כל אלה הן בדותות מבית הכזבים של משרד־התיירות", כך אמר אתמול, אהרון טייטלמן, מי שהיה הסמנכ"ל לענייני אמרכלות במשרד־התיירות, כאשר הופיע בעד ההגנה הראשון במשפטו הד־מתנהל בבית־המשפט המחוזי בירושלים.

טייטלמן מואשם בכך שדרש שוחד מיני משתי פקידות הכפופות לו — שמותיהן של השתיים נאסר לפירסום.

לטענת התובע, עו"ד מוטי פנציאס, סידר טייטלמן לאחת מהן תוספת רכב שלא היתה מגיעה לה ולאחר מכן רמז לה כמה פעמים שהוא מעוניין במגע מיני איתה. לפקידה אחרת, שביקשה ממנו תוספת רכב כפי שהראשונה קיבלה, אמר טייטלמן, לטענת כתב־האישום, כי „אם תתני לי מה שהיא נתנה לי, תקבלי אחזקת רכב".

טייטלמן הכחיש בדיון שאמר את המשפטים האלה. „אני יודע לחיות בוטה, אך מכאן ועד הנסיון השיטתי להפוך אותי לאחר שמנסה לנצל את עבודתו לקבלת שוחד מיני — המרחק רב."

טייטלמן השיב בהתרגשות רבה לשאלות סניגורו, עו"ד אהרון בך־שהר, והודה שמאז נחשפה הפרשה הוא חי בסערת רגשות. „גם היום הייתי מאשר לפקידה תוספת רכב. זה הגיע לה מסיבות ענייניות ואוביקטיביות. ניסיתי לעזור גם לה וגם לשנייה, כי דלתי פתוחה לפני כל מי שפונה אלי".

הסמנכ"ל המושעה אמר, כי לא הזמין את אחת הפקידות ללון איתו במלון בירושלים וגם לא הניח את ידו על חזה. „מי שרקה את כל העלילה הזו נגדי, הכניס להן את זה לפה. יו"ר ועד העובדים במשרד־התיירות חיים אילת, הוא המוח שעומד מאחורי כל זה", טען טייטלמן.

טייטלמן אמר שאינו יכול להסביר מדוע העידו שתי הפקידות נגדו ועדות שלדבריו היא שקרית. „אינני יודע מדוע עשו זאת, אני יודע שהן קינאו אחת בשנייה".

עדותו של טייטלמן תימשך בשבוע הבא.

(עתים)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 17.2.1988

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	—	—	1.7161
דולר אמריקני	1	1.55	1.62	1.5801	1.5999	1.5909
מרק גרמני	1	0.91	0.95	0.9224	0.9340	0.9300
לירה סטרלינג	1	2.71	2.84	2.7550	2.7894	2.7741
פרנק צרפתי	1	0.26	0.28	0.2732	0.2776	0.2752
ין יפאני	100	1.19	1.25	1.2129	1.2280	1.2195
גילדן הולנדי	1	0.81	0.85	0.8215	0.8312	0.8282
פרנק שווייצרי	1	1.10	1.16	1.1232	1.1372	1.1317
כתר שבדי	1	0.25	0.27	0.2600	0.2632	0.2614
כתר נורווגי	1	0.24	0.25	0.2449	0.2480	0.2466
כתר דני	1	0.24	0.25	0.2421	0.2451	0.2434
מרק פיני	1	0.37	0.39	0.3817	0.3864	0.3842
דולר קנדי	1	1.22	1.28	1.2452	1.2607	1.2537
דולר אוסטרלי	1	1.09	1.17	1.1277	1.1418	1.1366
ראנד דר' אפריקני	1	0.46	0.77	0.7612	0.7706	0.7647
פרנק בלגי	10	—	—	0.4419	0.4474	0.4444
שילינג אוסטרי	10	1.29	1.35	1.3157	1.3321	1.3247
לירה איטלקית	1,000	1.23	1.31	1.2541	1.2697	1.2629

טלקס

קורפו החמיץ „הזדמנות היסטורית"

שר־התחבורה חיים קורפו נמנע אתמול מלנצל את סמכותו כמ"מ שר־הפנים, בהיעדרו של ממלא המקום הקבוע, ראש הממשלה, מן הארץ, במהלך הדיון על דחיית הקמת איצטדיון עירוני בירושלים.

„אדוני מ"מ שר־הפנים, בידך ניתנה אפשרות היסטורית לחתום על תוכנית הקמת האצטדיון ולעקוף את מנכ"ל משרד הפנים המשחית את העניין, ובכך לסיים את הפרשה", אמר סגן ראש עיריית ירושלים, ח"כ יהושע מצא, לקורפו.

אולם קורפו בחר להשאיר את ההחלטה בידי בנ"ץ.

בצלאל עמיקם

דיון על מינוי ועד מנהל חדש לרשות השידור

ראש הממשלה יצחק שמיר עומד לקיים ביום ראשון הבא, לפני ישיבת הממשלה, דיון קואליציוני על פרשת העיכובים להקמת ועד מנהל חדש ברשות השידור. זאת הודיע אתמול בכנסת סגן ראש הממשלה ושר־החינוך־והתרבות, יצחק נבון, בתשובה לשאילתה של ח"כ דדי צוקר.

„אני מקווה כי הדיון ישים קץ לכל הסחבת בעניין זה שנבע מסיבות מפלגתיות ואחרות", אמר נבון.

בצלאל עמיקם

פיתוח מוצרים להגנת מידע

חברת „ניוז" של רופרט מורדוק משקיעה 5 מיליון דולר בחברה משותפת עם „ידע" — חברה למחקר ופיתוח בע"מ, שהיא הזרוע המסחרית של מכון ויצמן למדע, שתפתח ותשווק מוצרים להגנת מידע, המבוססים על המצאותיו של פרופ' עדי שמיר ומדענים אחרים במכון ויצמן. מוצרים אלו מיועדים במיוחד למוסדות פיננסיים — למניעת גישה בלתי חוקית או שינוי של מידע ממוחשב.

החברה החדשה תיקרא „ניוז סקיוריטי פרודקס לימיטד", ושמה המסחרי יהיה „ניוז דטקום". בעלי המניות העיקריים בה יהיו „ניוז קורפוריישן" ו„ידע" — חברה למחקר ופיתוח בע"מ.

(שע"ח)

מחר ב„על המשמר"

ובמוספו השבועי חותם

★ חקו תירוק — קיים / לא קיים — רוביק רוזנטל
★ צה"ל בשטחים: הכנת חייל למשימה — אבי בניהו
★ ביקור שולץ — נוסחה צפויה: שטחים תמורת שלום — מארק גפן

החיסטוריונים נגד וואלדהיים — ראיון עם הפרופ' יהודה ואלך — אריה פלגי

★ המשיחיים — האם בג"צ יעזור לרישומם כיהודים — ירון זליג
★ יש דיבור: בנים מלמדים הורים
★ פוקוס אישי: גיורא מנור, גדעון ספירו, יהודה להב
★ מוטי בסוק — טפטופי כנסת; יוסף מונדי — רשימות מן התבית; עמירם כהן — על הפנים; דני ורט — קולנוע; דורית קדר — תערוכות

בחותם

★ „בדם ואש נפדה את הגולן"
★ הפגנות — שש שנים לסיפוח — מאת יהודה צור וגונה קוגן

אור־יהודה כמו רעננה — מפעל שיקום שכונות — כתבה ראשונה — מאת עמירם כהן

★ המשתמטים בעם — בחורי ישיבה מסרבים לשרת בצה"ל — מאת תמיר שפר
★ כמעט הכל על „הקול" — ספר חדש על פרנק סינטרה — מאת עופר ניר
★ בגפו למצלמה — גבי ניצן על עצמו — מאת שלי יחימוביץ'
★ זקני „השמאל החדש" מתרפקים על העבר — 25 שנה לארגון ס.ד.ס. — מאת ויליאם צ'ייז
★ ילד קטן יתף — נאג'י אל־עלי זכה בפרס — מאת נימר נימר
★ רגע של בורסה — מאת ישראל זמיר
★ חלו חותם
★ שלום־בית — מאת חיה יוסף
★ טורים מאת: ישראל זמיר, זאב צחור, חנה איש־הורביץ, שלמה גלזר, נ.ג., אלי הכהן, עמרם ארצי, שמואל בונים, גיורא מנור

בדפים לספרות

★ טובה רז — חכימות שבחיים — על „הטבלה המחזורית" לפרימו לוי
★ יורא מנור — עת תקיעת השופרות — על „עת הזמיר" לחיים באר

א.ב. יפה — „קודש־כל סוטרת ואח"כ אשה" — על הביוגרפיות של קתרין מנספילד

בפליליים

שופט: שבי שומרון נוהגת כמי שטובל ושרץ בידו

מאת חיה איש־הורביץ כתבת „על המשמר"

שופט בית־המשפט המחוזי בתל־אביב חיים שטיינברג גינה שלשום בחריפות את „אגודת שבי שומרון", התנהלות של גוש אמונים ליד שכם, שהתנכרה בטענות פורמליות לתוצאות דיון שנערך בפני בורר בסכסוך בינה לבין אחד המתיישבים, שלמה הרצוג, וסירבה לשלם לו את הסכום שהבורר חייב אותה לשלם.

השופט קבע, כי האגודה, אשר השתתפה בכל הדיונים ולמרות זאת סירבה לקבל עליה את החלטת הבורר משהתברר לה שהיא לרעתה, ראויה לכל גינוי אפשרי. היא נוהגת כמי שטובל ושרץ בידו וכגבל ברשות התורה. מאגודה שכוו ניתן היה לצפות לרמת מוסר גבוהה יותר, ואילו התנהגותה היא שלא בתום לב".

מאסר לש.ג. שנטש את משמרתו ואיים על קצין

ש.ג. שנטש את משמרתו נידון אתמול בבית הדין הצבאי המחוזי צפון לחמישה חודשי מאסר בפועל ולשבעה חודשי מאסר על תנאי וכן להורדה מדרגת רב"ט לדרגת טוראי.

הש.ג. הובא לדין בפני הרכב בראשותה של נשיאת בית־הדין, אל"מ נילי פלר, והורשע עפ"י הודאתו בנטישת משמרת, שימוש בלתי חוקי בנשק ואלימות כלפי מפקד.

התביעה הצבאית טענה, כי בתחילת דצמבר אשתקד נטש הנאשם את עמדת הש.ג. בכבסיס יחידתו לאחר שלא הוחלף בזמן ע"י זקיפי המשמרת שהיו אמורים להחליפו. הנאשם נטש את העמדה, עשה דרכו לחדר האוכל, שם פגש בקצין התורן שדרש ממנו לשוב לעמדת השמירה על לביצוע חילופי המשמרות. הנאשם, בתגובה, טען נשקו במחסנית, ואיים להרוג את הקצין. רק הודות לתושייתם של חיילים שפרקו את נשקו של הנאשם, לא התרחש אסון במקום, טענה התביעה.

לבית־המשפט הוגשה חוות דעת רפואית שממנה עולה שהנאשם סובל מליקוי נפשי וישוחרר בקרוב משירותו בצבא. בית־הדין קבע בהחלטתו, כי התנהגות עצבנית חסרת מעצורים עלולה לבוא לידי ביטוי לא רק בצבא ויש להעניש את הנאשם כך שיירתע ממעשים שכאלה גם במסגרת חייו האזרחיים.

(עתים)

למשפחת מרטינוביץ

אנו משתתפים בצערכם העמוק על מותו של

מיקי ז"ל

חברים מכפר מסריק

למשפחת מרטונוביץ

אתכם באבלכם על מות

ד"ר מרטונוביץ — מיקי

חברים בקיבוץ העוגן

לרמי יואלי והמשפחה

משתתפים בצערכם במות האב

דוד יואלי

חברים בקיבוץ ברעם

לדני מרטינוביץ ולמשפחה

משתתפים בצערכם במותו של

האח

קיבוץ שער הגולן

לחברנו אילן שדמי

תנחומים במות אביך

ישעיהו שדמי ז"ל

קואופרטיב „הנגב" ההנהלה והעובדים

הסוכנות החליטה להעביר נושא הקליטה לידי הממשלה

השר צור: זו החלטה היסטורית שתביא לצמצום הבירוקרטיה ופישוט הליכי הקליטה

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

חבר הנאמנים של הסוכנות היהודית החליט אתמול לקבל את עקרונות דו"ח בין הקבע, כי כל נושא הקליטה בישראל יועבר מהסוכנות למשרד הקליטה.

כמו־כן החליט חבר הנאמנים על הקמת ועדה משותפת לממשלה ולסוכנות, בהשתתפות שרי האוצר והקליטה, יו"ר הסוכנות היהודית ויו"ר חבר הנאמנים של הסוכנות, שתקבע את תוכנית ההעברה ולוח הזמנים עד חודש יוני ולאחר מכן תובא התוכנית לאישור הממשלה וחבר הנאמנים.

שר־הקליטה, יעקב צור, אמר, כי החלטת חבר הנאמנים תביא לשינוי משמעותי בדרכי קליטת העלייה בישראל. לדבריו, ההחלטה לרכז את כל סמכויות הקליטה בידי משרד־הקליטה היא החלטה היסטורית שהיתה צריכה להתקבל עם הקמת משרד־הקליטה, לפני 20 שנה.

השר צור הוסיף, כי משמעות ההחלטה אינה בהעברת סמכויות ומינהל בלבד. לדעתו, זוהי נקודת שינוי לקביעת מדיניות קליטה שונה, אשר תפשט את הליכי הקליטה, תצמצם את הבירוקרטיה ותעביר את ההכרעות העיקריות על דרכי הקליטה לעולה עצמו.

דו"ח כץ הוזמן על־ידי חבר הנאמנים לפני שנה והמלצותיו הוגשו לפני שלושה חודשים.

פרס העבודה למושבניק בן 91

'יהודה מור במשקו בנהלל (צילום: רן ארדה)

יהודה מור, חקלאי ואיש ביטחון לשעבר, חבר מושב העובדים הראשון בארץ, נהלל, נמנה עם 12 היחידים וששת הזוכים בפרס העבודה של ההסתדרות ע"ש מ. נמיר. זאת מסר אתמול עוזי בלוך, יו"ר ועדת הפרס, בסכמו את ההכנות לטקס הענקת הפרס שייערך ביום ב', 29 בפברואר, באולם הסתדרות המורים בתל־אביב.

יהודה מור, שעלה מרוסיה ב־1904, ממשיך בעבודתו במשקו בנהלל עד היום. מור נימנה עם מגיני תל־חי ועבד בחולדה, בקרית־ענבים, בכביש חיפה־ג'דה, בייבוש ביצות והכשרת קרקע. כן נימנה עם מגבשי כוחות המגן ונטל חלק בביצוע ותכנון הגנת הישוב בשנות ה־30. כאמור, גם היום, למרות גילו הגבוה, ממשיך מור בעבודתו במשק.

עוזי בלוך ציין, שכל הזוכים בפרס העבודה השנה הם עובדים שזכו להערכה רבה עבור הישגיהם בעבודה, הביאו לחסכון עצום בתוצאות, מצטיינים ביחסי אנוש והתקדמותם בעבודה מעוררת הערכה והערצה רבה בקרב עמיתיהם למקצוע וחבריהם.

עם הזוכים עדנה זקיחון, עולה מאתיופיה המצטיינת בעבודתה, יצחק נבט, מנדל סחלבים ממעלה החמישה, יהודה ליבוביץ ומאיר מאירסדורף, עובדים אזרחיים בצה"ל, שהומלצו לקבלת הפרס על ידי מפקדיהם. בין הצוותים, צוות הקנות וניהול מפעלים בבתי־כלא, מיסודו של „תדיראן".

עוזי בלוך ציין, שכל אחד מכלות ותתני הפרס נבחר לאחר ברירת קפדנית מבין 150 הצוותים והיחידים — 1500 עובדים בסך הכל, שהומלצו לקבלת הפרס.

הפרס — 1000 ש"ח ליחיד ו־1500 ש"ח לצוות — יוענק בטקס חגיגי במעמד מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, שר־העבודה־והרווחה, משה קצב, ראש עיריית תל־אביב־יפו, שלמה להט, ומזכיר מועצת פועלי תל־אביב, תדי קאופמן.

(שע"ח)

עובדי בתי־החולים הגריאטריים מאיימים לפתוח בשביתה כללית

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר", וסוכנויות עתי"ם

עובדי בתי־החולים הגריאטרים הפרטיים בישראל מתריעו, כי אם משרד־האוצר לא יעביר לזכותם 3 מיליון שקלים, יפתחו כל העובדים בשביתה כללית ודו מערכת כולה, המשרתת 2300 קשישים וחולים כרוניים, תתמוטט.

דוברת הארגון, ליאורה רוה, מסרה, כי עקב עיצומים שנוקטים עובדי משרד־הבריאות לא העביר החשב הכללי של המשרד סכום זה ואין לבתי־החולים כסף כדי לשלם את משכורות 1000 עובדיו לחודש ינואר, ואין כסף לשלם לספקים ר לשרת כראוי את החולים והקשישים.

העובדים החליטו להפגין היום מול משרד־הבריאות בירושלים, כ־מחאה על אי־תשלום משכורותיהם, והודיעו כי אם לא יועבר הכסף, הם ישביתו את בתי־החולים.

חוזרים לעבודה תקינה

עם סיום השביתה של עובדי מינהל ומשק החלו אתמול בתי־החולים הממשלתיים לחזור לעבודה תקינה וחדרי המיון הופעלו מחדש.

השיחות עם נציגי הרופאים הד ממשלתיים נמשכו אמש עד השעות הקטנות של הלילה ועד שעת מסירת הידיעה טרם נודע אם הושגה התקדמות ממשית במו"מ.

אתמול התנהלו שיחות גם עם עובדי לשכות הבריאות והמשרד הראשי של משרד־הבריאות. יחזקאל שופס, עוזר שרת־הבריאות לענייני כלכלה, אמר לכתבנו, כי יש יסוד לאופטימיות שבקרוב תושג הסכמה עם נציגי העובדים.

המרדימים ממשיכים בשביתתם למרות המו"מ שנפתח איתם והיום הם משביתים את חדרי הניתוח של „קפלן", „יוספטל", „הדסה" הר הצופים ובית־החולים בנהריה.

נמיר דורשת לברר החזר הוצאות חודשי של 6000 ש"ח ליו"ר מד"א

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

יו"ר ועדת העבודה והרווחה, אורה נמיר (מערך), דרשה אתמול מהנהלת מגן דוד אדום, לאשר או להכחיש הד־משמעית את הידיעה, כי ליו"ר הוועד הפועל של הארגון אושר החזר הוצאות חודשי של 6000 ש"ח, לתשלום רטרואקטיבי.

נשיא מגן־דוד־אדום פרופ' אריה הראל, דחה את דו"ח ניסים ברוך על ניהול מד"א. ברוך הסביר, כי לא ניתן להתגבר על המשברים הפוקדים את מד"א כל עוד לא תיקבע מערכת יחסים מסודרת בין הגופים השותפים בארגון. התביעה לניהול עיסקי של מד"א איננה עומדת בסתירה ליעדיו החברתיים. היום אין אחידות ברמת שירותי רפואת החירום בין המרכז והפריפריה.

יו"ר הוועד הפועל של מד"א, דב פרנקל דחה את הטענות על תשלומים מופרזים בארגון. הוא עצמו קיבל לדבריו מקדמה של 1100 ש"ח נטו, עבור שני חודשי עבודה, לפי חישוב של 100 שעות עבודה בחודש, מעבר לפעילותו כמתנדב. לדעתו שלא ניתן לנהל את מד"א בצורה עיסקית.

מנכ"ל מד"א עמוס לוריא סכור שארועים שונים, כמו ליל הבלשנים, הוכיחו את מידת יעילותו של הארגון. 76 מנהלים ממונים על הפעלת 960 תקנים וכ־4000 מתנדבים.

ח"כ כץ־עוז מתפטר מתפקידו כיו"ר האגודה לעצירת הירידה

בעקבות חוות דעתו של היועץ המשפטי של מבקר המדינה שיש בכך ניגוד אינטרסים

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

על התפטרותו לאלתר מכהונת יו"ר האגודה לעצירת הירידה מן הארץ, בעקבות חוות דעתו של היועץ המשפטי של מבקר המדינה, וגורם שיש בכך „ניגודי אינטרסים", הודיע סגן שר־החקלאות, ח"כ אברהם כץ־עוז, במסיבת עתונאים שקיים אתמול בבית סוקולוב בתל־אביב.

כץ־עוז ציין בהמשך דבריו, כי אשתקד ירדו מן הארץ 17 אלף אזרחים.

כץ־עוז אמר, שביקש להכיר בו כחריג במילוי תפקידו החיוני לעצירת הירידה מן הארץ. לדבריו, השיב לו היועץ המשפטי של מבקר המדינה, כי גם נשיאות כבוד באגודה הינה בגדר „משרה" כמשמעות ההוראות, שמטרתן למנוע כל אפשרות של ניגוד עניינים. לאיסורים מישנה משמעות אם האגודה שבה מדובר מקבלת מימון מאוצר המדינה, במישרין או בעקיפין, או אם היא מקבלת תרומות מגורם כלשהו — הזהיר היועץ המשפטי. לאור כל זאת החליט ח"כ כץ־עוז להתפטר מתפקידו כיו"ר האגודה.

כץ־עוז הודיע, כי הוא ימשיך כנאמן ופעיל באגודה במטרה לנסות ולעצור את גל הירידה מן הארץ, שהגיע אשתקד ל־17 אלף נפש. „תופעת הירידה מן הארץ", אמר „היא האקט האנטי־ציוני ביותר בחברה הישראלית כיום והיא עומדת כאנטיתזה למפעל הציוני בכמאה השנים האחרונות".

כץ־עוז מסר, כי בתקופה של שמונה חודשים מאז קיימת האגודה, גוייסו תרומות בסך 105 אלף ש"ח מבוגרי תנועות הנוער, עיריות ומועצות מקומיות ואזוריות, מנאמני האגודה ומפרסומת עלוני האגודה.

מיכאל איתן מזהיר את חריש מהסרת חסינות כהנא

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

מיכאל איתן (ליכוד) הזהיר אתמול את היועץ המשפטי לממשלה, כי אם ימנע ללחציו של פרופ' רובינשטיין (שינוי) ויפנה לוועדת הכנסת בבקשה להסרת חסינותו של כהנא, הוא יזכה למקלחת של צוננין ובקשתו תושב ריקם.

איתן אמר, כי העבירות החמורות לכשעצמן, המיוחסות לכהנא, בטלות בשישים ביחס למעלליו של מוחמר מיעארי (המתקרמת), המשתתף בעצם יום אלה באופן פעיל במאמץ המלחמתי־תעמולתי של אש"ף, שכל כולו נסוון להכחדתה של מדינת ישראל.

לדעת איתן, המשך קיומו של שלטון החוק מחייב סדר עדיפויות אחר: האפית — טיפול בלתי מתפשר בבוגדים, המסכנים את קיום המדינה, ורק אח"כ בגזעניים המאיימים על אופייה הדמוקרטי.

עובדי „תדיראן" קוראים להתפטרות ההנהלה

מאת אשר שילוני, כתבנו בחולון

שלשים הקוראים להתפטרות הנהלת „תדיראן" ולהקמת ועדת חקירה ...הוקר את הנעשה בחברה זו הוצבו אתמול על־ידי עובדי חטיבת הקשר נתדיראן" בכביש גהה, מול הכניסה לגבעת שמואל, שם נמצאים המשרדים הראשיים של הנהלת החברה.

השלטים הוצבו במחאה למגמת תדיראן לפטר 500 עובדים מחטיבת הקשר. ...תא נמרם מוצו כל יתר האפשרויות, כולל אי־הוצאת עבודות מחוץ למפעל ...הפסקת עבודתם של עובדים בלתי מאורגנים באמצעות חברות קבלניות.

...השיחות בחטיבת הקשר גוברת בשל חוסר התקדמות במו"מ הממושך ...שנוהל בין הנהלת „תדיראן" לבין מועצת פועלי חולון על דרכי ייעול והיקף ...הפיטורים.

מחקר: תושבי ערי פיתוח מכורים קשה לטלוויזיה

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

„אלוויזיואציה של שעות הפנאי" ו„וידיאוט", אלה מקצת הביטויים ...שהשתמש בהם ד"ר רפאל שנלר מאוניברסיטת בר־אילן, כדי לתאר את ...ההתמכרות לטלוויזיה ולווידיאו.

...במחקר שהציג אתמול בכנס הארצי של אגודת הסוציולוגים, שהתקיים ...באוניברסיטת בן־גוריון בבאר־שבע, הוא חילק את הצופים למכורים קלים ...ולמכורים קשים.

...בערים הגדולות 60 אחוז מן הצופים מוגדרים קלים: הם צופים רק שעה עד ...שעתיים ביום בטלוויזיה או בווידיאו.

...בעיירות הפיתוח, לעומת זאת, רק פחות מעשרה אחוזים נחשבים למכורים ...קלים. 90 אחוז מן התושבים צופים יותר משלוש שעות ביום ויותר מ־40 אחוז ...צופים יותר מחמש שעות ביום. הסיבה לכך, לדברי ד"ר שנלר, היא ניתוק ...ממוסדות התרבות וחבילוי העירוניים. הצעירים בעיירות הפיתוח שכחו כיצד ...לנהל תקשורת עם בני אדם והם עושים זאת רק עם המסך.

...הסוציולוג מוטי רגב מאוניברסיטת תל־אביב ברק את השפעת התקשורת ...על המוסיקה הפופולרית. הוא הגיע למסקנה שקבוצה חברתית קטנה של ...עורכי מוסיקה ברדיו ובעיתונים יצרה אסתטיקת רוק דומיננטית, שאין בהכרח ...קשר בינה לבין המציאות.

נרקומן נמצא מת כשמזרק נעוץ במפשעתו

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

בית־משפט השלום בחיפה דחה את בקשת המשטרה לבצע נתיחה שלאחר ...המוות בגופו של הנרקומן אילן כץ בן 28 מקריית ביאליק, שנתגלה ללא רוח ...חיים כשמזרק נעוץ במפשעתו, למרות טענת המשטרה, כי על גופו של המנוח ...נמצאו סימני אלימות.

...רס"ר מרקלשטיין ממשטרת זבולון אמר לשופט מנחם נאמן, כי על ברכו ...השמאלית, על ידו הימנית ומפשעתו של המנוח נראו סימנים ברורים של ...אלימות. לדבריו, המנוח היה מוכר כנרקומן והתרועע עם עבריינים.

...אביו של המנוח, משה כץ, התנגד לנתיחת הגופה ואמר, כי נסיבות המוות ...ברורות ואין טעם בנתיחת הגופה. גם רבה של העיר עכו הגיע לבית המשפט ...וביקש מהשופט נאמן שלא לגרום למשפחה כאב בנוסף על זה שכבר נגרם לה.

גרינפלד ניצח את רכליס בתחרות השחמט הבינ"ל

מאת אבי אמיר, כותב „על המשמר"

...האמן הבינלאומי אלון גרינפלד בן ה־24 מבאר־שבע ורב־האמן היהודי ג'ון ...נאן מאנגליה מוליכים בראש התחרות הבינלאומית בשחמט הנערכת בבאר־ ...שבע. כל אחד מהשניים צבר 2 נקודות בשני הסיבובים הראשונים.

...בסיבוב השני ניצח גרינפלד את גדי רכליס ומסטל ניצח את רונן לב.

...רב־האמן ויקטור קורצ'נוי, מבכירי השחמטאים בעולם, שנוצח בסיבוב ...הראשון על־ידי רכליס, גבר אמש על הרב־אמן הנודע יוסף פינטר מהונגריה. זה ...הנצחון נוצח גם ע"י לאון לדרמן במשחק מהסיבוב הראשון. המשחק בין האמן ...הבינלאומי לאון לדרמן מקריית־גת לאמן התל־אביבי ישאל שרנצל הסתיים ...בתיקו.